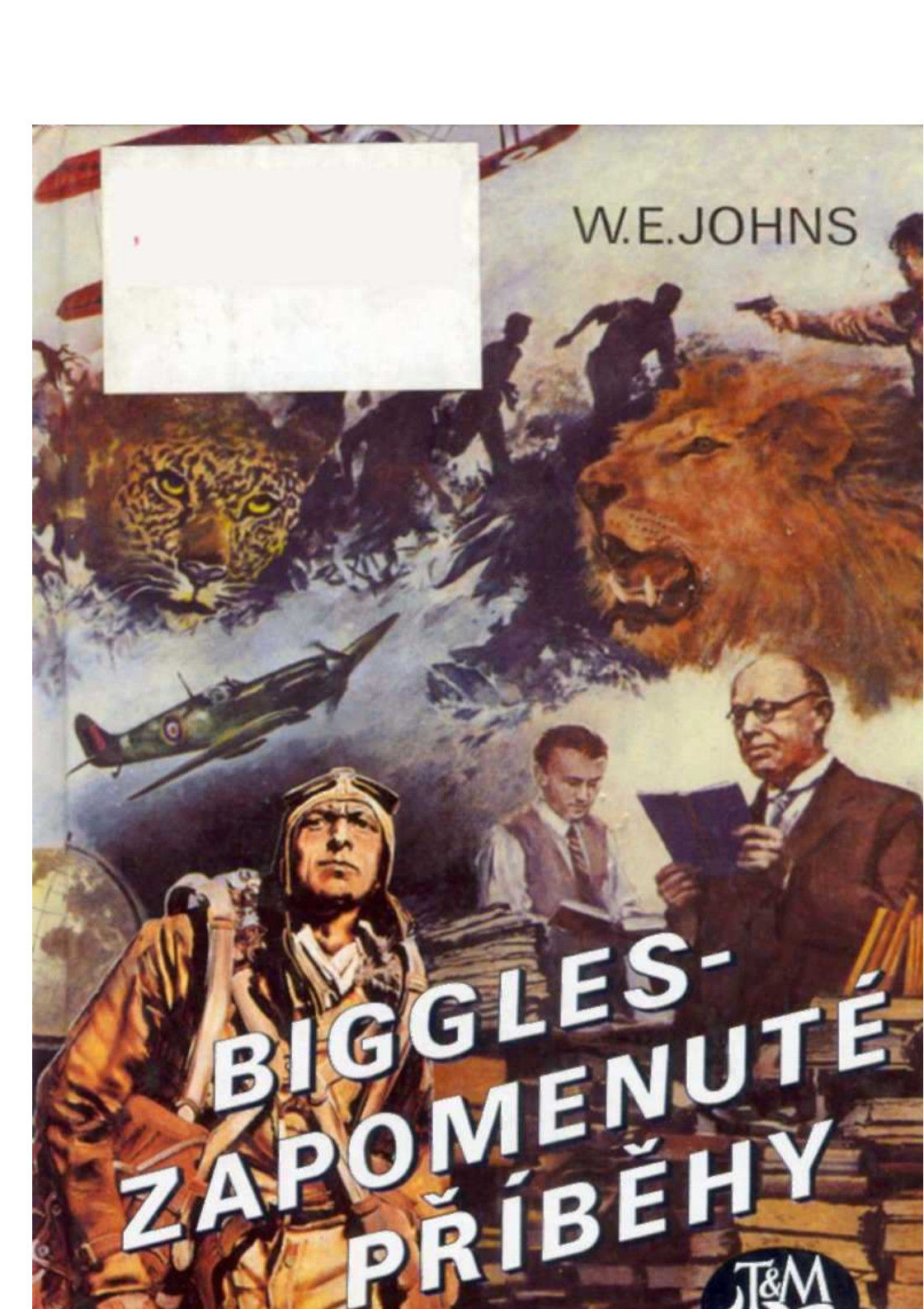

W.E. JOHNS

**BIGGLES-
ZAPOMENUTÉ
PŘÍBĚHY**

WILLIAM EARL JOHNS

BIGGLES ZAPOMENUTÉ PŘÍBĚHY

TOUŽIMSKÝ & MORAVEC

© by W. E. Johns (Publications) Ltd.

Jacket Illustration Petr Bare, Zdeněk Burian

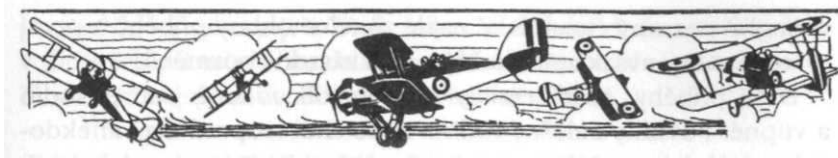
© Petr Barč, 2003

© Zdeněk Burian – dědicové, 2003

Translation © Oldřich Vidlák, Mikuláš Moravec, 2003

Remake © Mikuláš Moravec, 2003

ISBN 80 – 7264 – 051 – 8

Pár slov úvodem

Přestože William Earle Johns začal svá první literární díla otiskovat v časopisech (Modern Boy a Popular Flying), dá se najít pouze málo jeho povídek nezařazených do knižních souborů. Není to nic divného, když si uvědomíme, že jedna z nejlepších povídek se stíhacím pilotem Bigglesem, Bílý Fokker, nejprve vyšla právě časopisecky a podobný osud mělo i několik dalších povídek, které autor později zařadil do knih.

V souboru Zapomenuté příběhy, který máte v rukou, najdete zcela typický rukopis W. E. Johnse, v mnohých ovšem nenajdete Bigglese. Snad je to dokonce dobře. v tom ohledu stojí za upozornění povídka Jasnovidec, ve které W. E. Johns pouze přepsal svou starší povídku Čtenář myšlenek z jedné ze svých prvních sbírek válečných povídek (česky vyslo pod názvem Návrat velbloudích stíhaček). Byl to více než nešťastný pokus. Původní Čtenář myšlenek se odehrává za války 1914-1918, kdy se frontové zákopy téměř nehýbaly, zatímco bitvy tanků a letadel v létech 1939-1945 měly zcela odlišný charakter „bleskové války“, kdy vojska obvykle ani neměla na vykopání zákopů čas. Příběh by se snad mohl odehrát v tehdejším Sovětském Svazu, jenže tam se pohyb armád zabrzdil spíše v zimě než o žních. Špiona z druhé války, by Němci také vybavili poněkud lépe než obilnými snopy.

Naštěstí jde o výjimku. v několika příbězích v souboru povídek Spitfire Parade (česky vydal Riopress pod názvem Biggles a Bitva o Anglii) pozorný čtenář také najde zřetelné

ohlasy příběhů z první světové války, avšak autor každý z nich zásadně pozměnil.

Další příběhy, ať již vznikly v jakémkoli období, jsou původní a vtipné. Povídky Falešný hrdina nebo Král leopard mají anekdotickou a chytrou pointu, za přečtení určitě stojí i Odznak, odehrávající se v pohraniční oblasti Afganistanu, který se v posledních rocích stal středem zájmu světa. Chmurný avšak vtipný příběh o pomstě – Vynucené přistání je z opačného konce světa, z australské buše. Za pozornost stojí i příběh Osudy za války, který je nesporně studií autorova vlastního zážitku z roku 1918, kdy letadlo mladičkého pilota sestřelili nad německým územím a skutečně mu hrozil trest smrti.

Jinou kuriozitou je příběh o míchání koktejlů. Zatímco hrdina Biggles se ženám průkazně vyhýbal, jeho autor Johns už tolik ne. Nedokazuje to pouze série příběhů o letkyni Worrals, ale i krátká povídka o překrásné Stelle a veliteli letky Busterovi. Všimněte si jí.

W. E. Johns psal otištěné texty v různých obdobích a je tedy logické, že sbírka působí nesourodě. Přispívají k tomu rovněž tři texty na náměty, které autora zaujaly natolik, že věnoval jejich studiu mnoho času. Vznikla podivuhodná literární forma podobná nejspíš eseji na dané téma. Pro autora však nebyla důležitá forma, význam měla fakta, která využil při vlastní tvorbě. Čtenář si jistě vzpomene na řadu dramatických výjevů z Bigglesových příběhů v Africe či Asii, kde hrdina narazí na nebezpečná zvířata. Méně často se čtenář bigglesovek setká s pirátskými historkami, ale i takové výjevy se v nich najdou. W. E. Johns byl totiž neúnavným sběratelem napínavých a záhadných příhod a jeho archiv nepochybně obsahoval sta a sta novinových výstřižků o záhadně zmizelých letadlech, lodích a o ztracených pokladech. Je škoda, že tohle poslední téma mezi našimi texty chybí. Třetí stat' „na volné téma“ se totiž týká mužů, kteří si usmysleli vyrobit si letadlo doma, tak říkajíc na koleně.

Pro mnohého čtenáře může být zajímavé, že mezi autory ilustrací použitých v souboru je i W. E. Johns. Málokdo ví, že spisovatel se v začátcích své tvůrčí činnosti věnoval také kresbě. V souboru je jeho obrázkem uvedeno vyprávění Když má letec štěstí.

Závěrem se sluší uvést, že nakladatelství T&M vydalo Johnsovy povídky Vynucené přistání a Král leopard jako novoročenky v letech 1995 a 2000.

T&M

JAK SE NARODIL BIGGLES

Svá první díla, příběhy z první světové války, jsem napsal o postavě jejíž hrdinské činy, což jsem v té době sotva mohl čekat, přečkaly až do dnešních dnů. Napsal jsem je pro časopis „Modern Boy“, který jsem sám vydával a kromě úmyslu pobavit jeho čtenáře, měly mnohem závažnější cíl, totiž ukázat, jak vypadala letecká válka ve svých začátcích. Je velice nepravděpodobné, že by někdo mohl tušit, jakým směrem se bude ubírat další vývoj, nad kterým jsme žasli za druhé světové války a žasneme dodnes.

Ve válce v roce 1914 začínaly letecké souboje tím, že piloti po sobě házeli kamením. Později si brali do letadel pistole a pušky a docházelo k prvním obětem. Dalším krokem byl obyčejný pěchotní – pozemní kulomet. Později někoho napadlo, zamontovat ho do letadla. K velkému pokroku došlo, když technici vyrobili časově regulované zařízení, které umožňovalo napřed jednomu a potom dvěma kulometům střelbu dopředu přes vrtuli, které se tehdy ještě nesprávně říkalo vzdušný šroub. Ještě v roce 1918 byla výzbroj ve srovnání s tou, které používaly typy letadel létající v Bitvě o Británii, nesmírně primitivní. Vzdušné souboje se odehrávaly většinou ve stylu zápasu „Catch as catch can“, neboli „Chyt' jak můžeš“, kdy každý bojoval sám za sebe. Byly běžné různé triky a úskoky. Na kázeň se příliš nedbalo, také proto že velitelé britského královského letectva neměli čas zestárnout a zkosnatět. Obdobně to platilo pro všechny bojující strany...

Bylo to zkrátka období zkoušek, pokusů a omylů. Ale právě tohle zdánlivě neodpovědné chování ve válce vyvolané německým císařem založilo tradice služby u letectva. Kázeň se pak časem upevnila, rychlost a údernost je dnes mnohem větší, vliv lidského činitele na výsledky však zůstává dodnes stejný.

W. E. Johns

KDYŽ MÁ LETEC ŠTĚSTÍ

LETECKÝ DŮSTOJNÍK W. E. JOHNS VYPRÁVÍ O DOBRODRUŽSTVÍCH, PŘI NICHŽ ŠLO O ŽIVOT

Když se zamýšlím nad léty své letecké činnosti, velmi často se mi vybaví chvíle, kdy jsem se vyhnul nehodě pouze s notnou dávkou štěstí, jak se říká, jenom o vlásek.

Takové zážitky se většinou odehrají v kratičkém okamžiku a dá se tvrdit, že nebezpečí pomine téměř v téže vteřině, v níž se objeví, určitě dříve než má člověk čas si je vůbec uvědomit. Připouštím však, že jsem vždy potom krátkou chvíli cítil, jak se mi rozbušilo srdce!

Jednou jsem manipuloval s novým zaměřovačem na shazování bomb, který mechanici zabudovali do podlahy pilotní kabiny bombardéru. Hlavu jsem měl skloněnou téměř mezi kolena a hledal jsem vhodnou polohu, abych viděl jasně dolů na zem. Přitom se stalo, že jsem mimovolně odstrčil řídicí páku, aby mi nepřekážela.

Najednou mi ale připadalo, že se průzorem zaměřovače dívám na zem z velice neobvyklého úhlu. Zvedl jsem hlavu od podlahy kabiny, abych se podíval, co se děje, právě když jsme „parkovali“.

Řízení letadla reagovalo líně a ke svému zděšení jsem viděl, že se vznášíme jenom několik set stop nad zemí. Co horšího, o nějakém vznášení se vůbec nedalo mluvit! Když jsem se vrtal v zaměřovači, ztratil stroj výšku a příd' dvousedadlového bombardovacího letounu zatížená těžkým motorem nyní směřovala přímo dolů. Řítili jsme se prostě k zemi rychlostí mnoha mil za hodinu!

Vypnul jsem motor a přitáhl řídicí páku doprava dozadu, což bylo všechno, co jsem mohl dělat, kromě čekání na ránu, až stroj narazí do země. Z výšky jednoho sta stop jsem viděl, že rozhodne jenom ten příslovečný vlásek, zda to můj bombardér včas vybere, nebo zda se na zemi rozpadne na kusy. Je jasné, že letoun to vybral, jinak bych tohle nepsal!

Jindy jsem zase skoro narazil do skaliska. Došlo k tomu takto. Letiště Marske v Yorkshire, které již zrušili, leželo blízko moře. Vedl jsem formaci tří letadel. Letěli jsme podél pobřeží a právě jsem přelétal ústí jedné řeky, když z moře padla mlha. Když říkám „padla“, bylo to jediné slovo, které vystihuje neočekávanost, s jakou nás tehdy ten hustý mléčný opar zaskočil.

Následkem mlhy mi zmizela obě letadla za mnou a sám jsem se taky ztratil. Nebylo to nijak překvapující, uvážíte-li, že jsem musel sestoupit na zoufalých deset stop, abych vůbec viděl vodu. Pořád jsem udržoval směr k severu a očekával, že doletím k Hartlepoolu, tam se otočím a podél pobřeží se vrátím domů.

Pobřeží bylo ploché a písčité a docela jsem zapomněl, že z něj tu a tam vyčnívají vysoké skalní útesy. Frčel jsem ve výšce deseti stop a náhle jsem před sebou spatřil obrysy mohutné šedivé skály. Vsadím se, že jsem s letadlem ještě nikdy neprovedl tak bleskovou zatáčku!

Na okamžik jsem měl dojem, že se kola podvozku lehce dotkla útesu, ale musel to být omyl. Jinak bych sotva vrátil letadlo na původní kurz. Klidně se ale přiznám, že tehdy jsem měl srdce až v hrdle!

Jindy jsem letěl s novým letadlem z Norwiche do Narborough a najednou se mi udělalo tak mizerně, že mi nezbylo než přistát na nejbližším poli. Měl jsem štěstí, že leželo pode mnou. Se štěstím jsem přistál, vystoupil z letounu, lehl si pod křídlo a vzápětí jsem usnul.

Když jsem se probudil, zjistil jsem, že nás – to jest, mne a mé letadlo – obklopil veliký zástup zvědavců. Rozhodl jsem

se ihned pokračovat v cestě do Narborough. Jak jsem vstával, patrně jsem se nějak zapotácel, neboť někdo ze zástupu přihlížejících prohlásil: „Vypadáte nemocný. Neměl byste letět.“

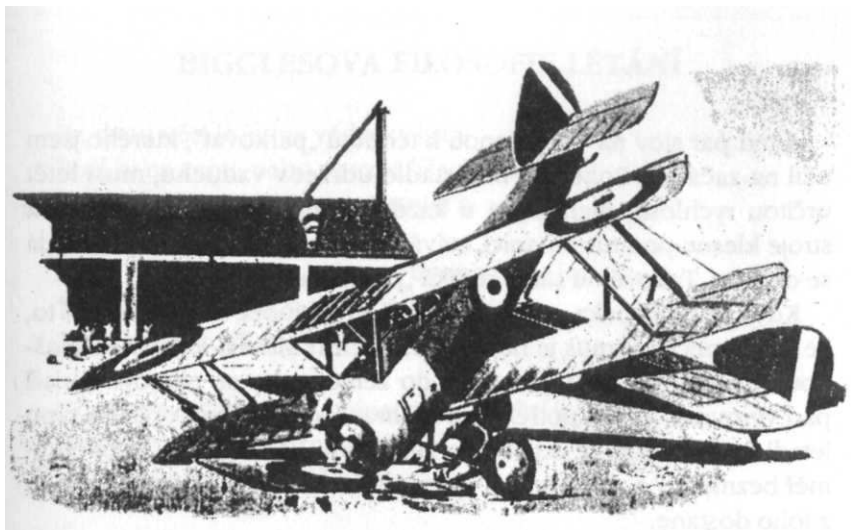
„To bude v pořádku,“ odpověděl jsem, „neletím daleko“ a šel jsem dál. Země se mi však zcela zvláštním způsobem přibližovala a zase ustupovala. Znenadání jsem si uvědomil, že jsem zas na zemi a lidé se pomalu rozcházejí. Značně mě to polekalo, protože jsem netušil, že jsem na tom tak špatně, ale přesto jsem letěl domů. Když jsem dorazil k letišti, hangáry, které se zdály být tak daleko, náhle se řítily proti mně. Než jsem poznal co se děje, narazil jsem do stožáru s větrným rukávem a potom se můj stroj odrazil od střechy jednoho hangáru na letadlo, které parkovalo na rozjezdové dráze a urval mu celý vršek. Skončil jsem v pěkně zmatené hromadě. Vyvázl jsem z toho docela bez zranění, ale pořád mi bylo hrozně bídne a vůbec mě nepřekvapilo, když polní lékař zjistil, že mám chřipku a horečku čtyřicet stupňů.

To pak nebylo divu, že se mi zem houpala pod nohama jako bouřící moře!

Další z případů, kdy jsem se hrozně vyděsil a dost dlouho měl vážné starosti, se mi přihodil v letadle, které jsem vracel do dílen k opravě. Když jsem v docela dobré náladě a s čistou hlavou letěl ve výšce asi pět tisíc stop, náhle jsem si povšiml, že celá středová část mého letadla se otřásá. Chvilí jsem třeštil oči, div mi nevypadly z důlků a přemítal, zda se mi to jenom nezdá...

Dovedete si představit tu hrůzu, když jsem zjistil, že ani jedna z podpěr zadní středové části není připevněna k trupu, ale drží pouze na plátně před pilotní kabinou? Celý ten krám, jeho středová část a obě vrchní křídla, se mohla každým okamžikem utrhnout, a vůbec jsem nepochyboval, že kdybych vyvedl nějaký ostřejší obrat nebo se jen pokusil o prudké klesání, celé letadlo by se rozletělo na kusy.

Vypnul jsem motor a začal co nejplynuleji klouzat dolů. Krajina byla naštěstí rovinatá a přímo přede mnou bylo blízko veliké pole. Zadržoval jsem dech, dokud se kola nedotkla země – a potom byste moje úlevné vydechnutí mohli slyšet na míli daleko!

Jednou když jsme letěli ve formaci, jsem se nepřekně vylekal při srážce s jiným strojem. Bylo to za první světové války. Právě jsme se otáčeli, abychom se dostali nad cíl proti větru, když jsem se z nějakých důvodů dostal pod stroj jednoho přítele, či se on dostal nade mne, ani nevím jak k tomu došlo, a svými koly se letmo dotkl horní části mého letadla.

Letěli jsme stejným směrem a stejnou rychlostí, takže se celkem nic nestalo až na to, že jsem ztratil asi padesát stop výšky a krve by se ve mně nedořezal!

Téměř ve stejném okamžiku kapitán Mackay, jenž řídil celou akci, vypálil zelenou raketu na znamení, že máme shodit bomby. Než jsem stačil uhnout se svým letounem, svištěla kolem mne sprška deseti stodvanáctiliberních pum.

Jedna, kterou vypustil Don Waterous, jenž málem přistál na mém stroji, mě minula sotva o dvě či tři stopy. Do smrti budu v duchu vidět ty bomby. Vypadaly tak zvláštně, když proplouvaly vzduchem kolem mě v tom podivném šikmém

úhlu, místo aby padaly rovnou přímo dolů, jak by člověk očekával.

A teď pár slov na vysvětlenou k termínu „parkovat“, kterého jsem užil na začátku. Pokud se má letadlo udržet v vzduchu, musí letět určitou rychlostí, která bývá u každého typu jiná. Pokud rychlost stroje klesne pod tuto hranici, stává se letoun labilní – to jest, nedá se ovládat. Takovému stavu se říká „parkování“.

Když se řídicí páka pohybuje „líně“, či se vůbec nehýbe, značí to, že řídicí mechanismus je nepoužitelný, příd' klesá a letadlo se strašnou rychlostí řítí dolů, až narazí do země, nebo se pilotovi podaří pád vyrovnat. Výška potřebná k záchraně stroje záleží opět na typu letadla a pohybuje se od 300 do 2000 stop. Během pádu je pilot téměř bezmocný a záleží jen na výšce, ve které letí, zda se zřítí nebo se z toho dostane.

Pilot letící ve výšce tři sta stop ve stroji, který k vyrovnání potřebuje výšku čtyř set stop, musí nevyhnutelně havarovat.

Když vynechá motor, je ještě hůř. Příd' se rychle překloupí dolů a k „vybrání“ je třeba větší výšky. Automatické bloky jsou cestou, jak ztrátě rychlosti předcházet. Náhodná a rychlá ztráta rychlosti patrně zabila více pilotů, především začátečníků, než jakákoli jiná podoba neštěstí.

BIGGLESOVA FILOSOFIE LÉTÁNÍ

Ze dvou věcí je jedna vždycky jistá:
Buď jsi na zemi, nebo se vznášíš ve vzduchu.
Když jsi na zemi, máš po starostech.

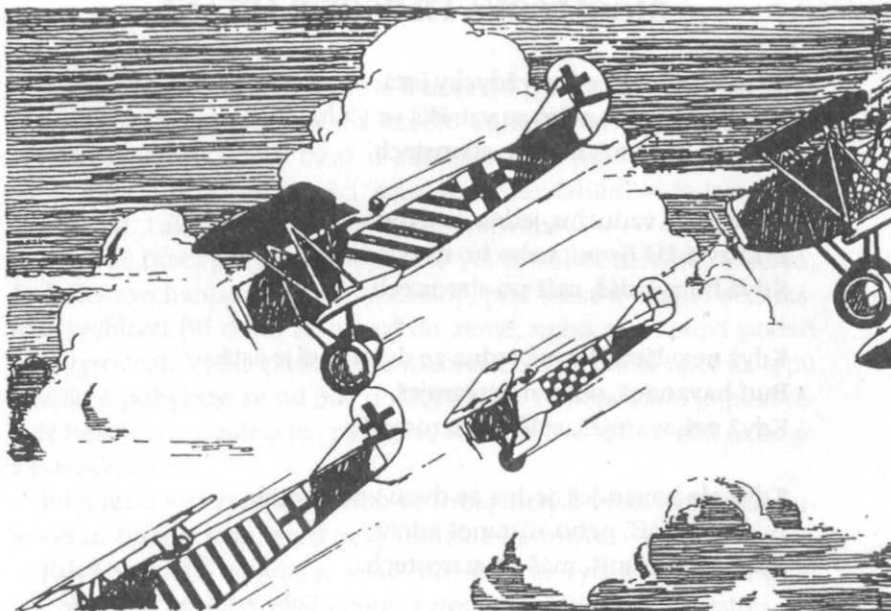
Když jsi ve vzduchu, jedna ze dvou věcí je jistá:
Buď zvládáš řízení, nebo ho nezvládáš.
Když ho zvládáš, máš po starostech.

Když nezvládáš řízení, jedna ze dvou věcí je jistá:
Buď havaruješ, nebo nehavaruješ.
Když nehavaruješ, máš po starostech.

Když ale havaruješ, jedna ze dvou věcí je jistá:
Buď se zraníš, nebo zůstaneš zdrav.
Když se nezraníš, máš po starostech.

Když se ale zraníš, jedna ze dvou věcí je jistá:
Buď se uzdravíš, nebo zemřeš.
Když se uzdravíš, máš po starostech.
Když však zemřeš, máš vážně po všech starostech!

W. E. Johns

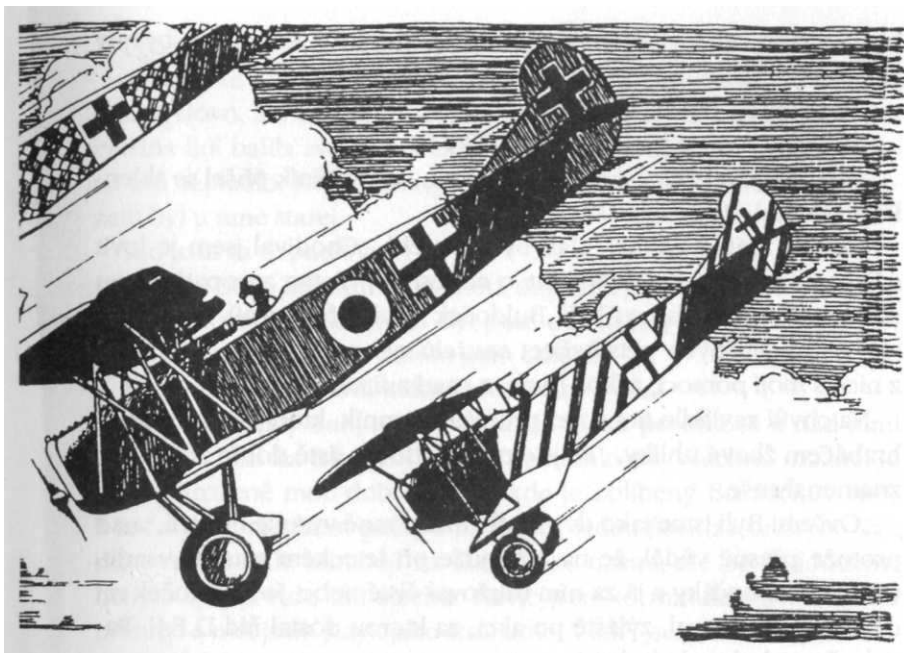

FALEŠNÝ HRDINA

„Ne, ne. Létání již není to, co bývalo dříve. To za války bývalo všechno jiné,“ řekl cizinec s americkým přízvukem, v dost obnošené letecké bundě. Přistál před pár minutami a jeho letoun typu Moth nyní stál na ploše letiště blízko oken.

Po těch slovech dosedl do křesla a zimomřivě natáhl ruce ke krbu v klubovně. Zvědavě se rozhlédl po ostatních mužích rozsazených do malého půlkruhu kolem ohně. Většinou šlo o mládence, kteří teprve začínali létat, jenom tajemník klubu, jemuž začínaly na spáncích šedivět vlasy, byl zhruba stejně starý jako nový příchozí.

„Vy jste tedy za války létal?“ obrátil se právě on na hosta s netajeným zájmem.

„Jestli jsem létal? To bych řekl, že jsem létal. Páni! Byla to přece náramná legrace...“

„Legrace? Myslíte to vážně?“

„Ptal jste se, tak odpovídám,“ opáčil cizinec stroze. „Já se při tom bavil. Vy jste chtěl něco dodat?“

„Ani ne,“ řekl náš tajemník.

„Povězte nám o tom,“ vyzval ho mladý Milton, který právě dostal pilotní průkaz A, a myslel si, že létání je náramné dobrodružství.

Cizinec se zahleděl do žhnoucích plamenů a v očích se mu objevil nepřítomný výraz. „Skopčáci,“ zamumlal. „Spousta skopčáků. Pěkní na pohled, ale jak dokázali uštknout! Balóny visely po celé obloze jako bachory na jatkách. Pche! Kouř z protiletadlových děl visel ve vzduchu jako dech za mrazivého rána. Svítecí střely vyletovaly k

nebesům jako bublinky ve sklenici šampaňského. Ach jo, to bývaly časy.“

„Napijte se,“ pobídl ho Milton. „Poslyšte, vy jste přející člověk. Díky.“

„Mluvil jste o válce,“ připomněl Milton, když číšník přišel se sklenkou. „Dostal jste nějaké skopčáky?“

Muž se krátce zasmál. „Jak by ne,“ řekl. „Chodíval jsem je lovit s Dickem Silvestrem. Možná jste o něm slyšel. Tomu zpropadenému malému darebovi jsme říkali ‚Buldoček‘. Buldoček ze 60. letky. Dotáhl to na slušných pětáctyřicet sestřelů nebo tak nějak. Větší část z nich s mojí pomocí, ačkoli bych to snad ani neměl říkat.“

Na chvíli zavládlo ticho, jež přerušil tajemník, který shraboval pohrabáčem žhavé uhlíky. „To jste pak Buldočka jistě dobře znal,“ poznamenal suše.

„Ovšem! Byli jsme jako dva bratři. Měl o mně vysoké mínění, snad protože přesně věděl, že na mě může při leteckém souboji vsadit. On honil skopčáky a já za ním udržoval čisté nebe. Jo, Buldoček mi naprosto důvěřoval, zvláště po akci, za kterou dostal řád D.F.C. Panebože, to byl tenkrát den.“

„Dejte si ještě jednu a vyprávějte o tom,“ vybídl ho tajemník.

„To bych mohl,“ řekl cizinec zamyšleně, usrkl ze své sklenky a v očích se mu usadil snivý výraz. „Myslím, že to bylo v březnu 1918 a to byl měsíc, kdy už skopčáci začínali ztrácet nervy a vrhli do útoku to, co jim zbývalo,“ začal. „Neměli toho málo, takže bylo všechno vzhůru nohama. Nikdo nevěděl nic než to, že se hemží jako mouchy nad kaluží za letního večera při západu slunce na Floridě. Byl jsem ve vzduchu ráno, v poledne i večer, až se i milý Buldoček divil, jak to můžu vydržet a nezhroutit se.“

Odkašlal si a na vteřinu se odmlčel.

„Třetího dne té bitvy,“ řekl pak, „no myslím, že to už byl třetí den, Buldoček zmizel. Odletěl a nevrátil se. Hoši, byl jsem z toho celý pryč.“

„To jste určitě byl,“ zabručel tajemník.

„Trefil jste hřebík na hlavičku,“ prohlásil cizinec. „Dám vám na to čestné slovo, ale co, nemusíme zacházet tak daleko. Tou dobou si už většina lidí balila své věci a chystala se na rychlý ústup. Jenže tohle na mě neplatilo. Když jsem vytáhl letadlo a posadil se do kabiny, rázem byl u mne starej.

„Co je to za nápad?“ vyjel na mě.

Odsekl jsem, že letím na východ, abych se podíval po Buldočkovi. „Je to kamarád!“ dodal jsem. Byl jsem odhodlaný přivést ho zpátky, nebo tam zůstat taky. A potom jsem odletěl.“

Nové zakašlání, nová krátká přestávka.

„Byl to ošklivý den, mraky se hnaly nízko po obloze a nad nimi bylo ještě hůř. Za takového počasí se mohlo stát všechno možné. Já jsem přirozeně moc dobře věděl, kde je oblíbený Buldočkův revír a začal jsem tu oblast pečlivě prohlížet, jeden úsek za druhým. Tak jsem vnikal stále hlouběji na skopčácké území, ale po Buldočkovi nebylo nikde vidu ani slechu. Navíc jsem to minulé noci trošičku přehnal a měl jsem jazyk jako struhadlo. Věděl jsem, že se musím napít. Už od dětství jsem míval často žízeň.“

„Dáte si ještě jednu?“ zeptal se tajemník.

„Díky, nic proti tomu. Jak jsem říkal, potřeboval jsem se napít a jak jsem se tak motal pod nízkými mraky, uviděl jsem, že u kraje lesa teče potůček. Pokušení bylo příliš silné. Ve vzduchu ani na zemi jsem nikoho neviděl, ale i kdyby tam byli skopčáci, měl jsem pod sebou čerstvou vodu, a kdyby mi někdo chtěl překazít napití, měl by velkou smůlu. Šel jsem na zem a krásně jsem přistál poblíž potoka na tři body. Dole bylo překrásně, ptáci opěvovali příchod jara a tak dále, však to znáte. Strčil jsem pistoli do kapsy a šel k potoku. Neměl jsem proč spěchat. Skopčáci by sice mohli některé lidi vystrašit...“

„Ale vás zaručeně ne!“ vpadl mu do řeči tajemník.

„To vážně ne, pane.“

„Je mi to jasné, ale pokračujte.“

„Tedy právě jsem uhasil žízeň a klidně se rozhlížel, když jenom malý kousek ode mě vystoupil z lesa skopčák s dlouhou špicí na helmě. Okamžitě zvedl pušku, jenže než mi stačil poslat kulku na pozdrav, střelil jsem ho mezi oči, takže šel k zemi. Zvedlo mi to bojovou morálku a řekl jsem si, že se podívám, jestli jich v lese nenajdu víc. Skopčáky jsem bral všechny podle jedné míry, ať už chodili po matičce zemi, nebo poletovali ve vzduchu...“

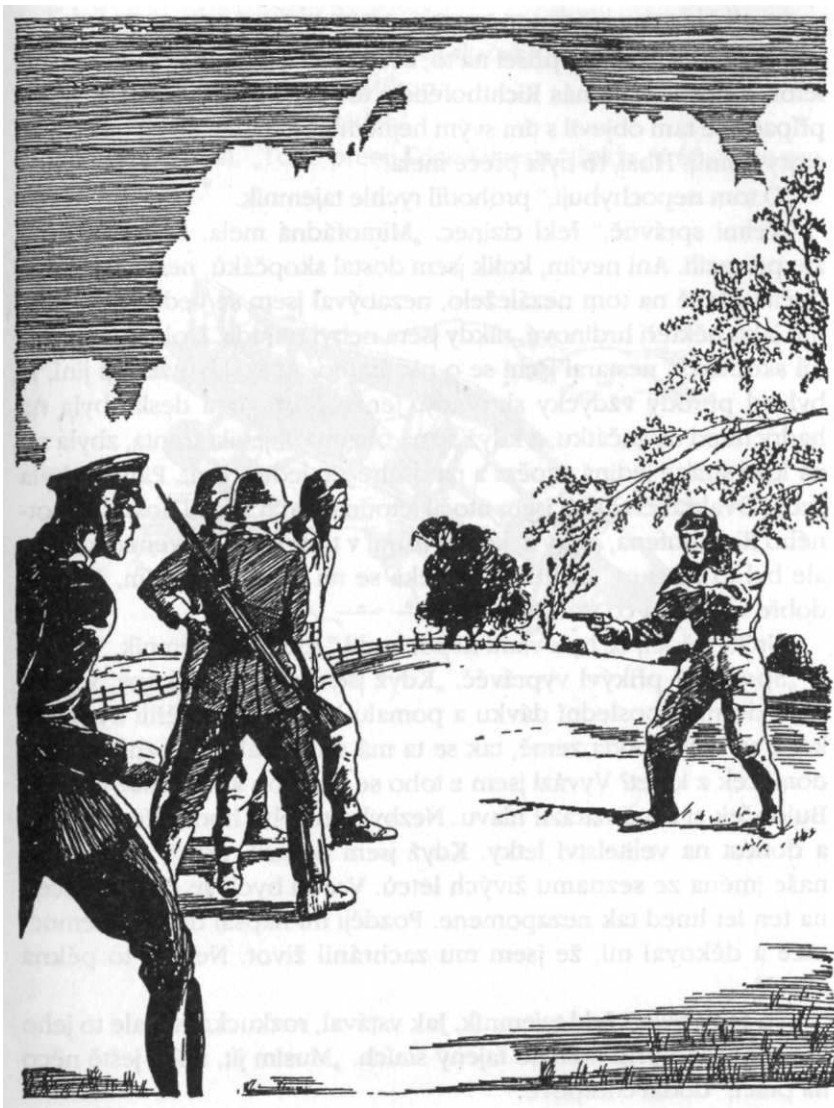
„Správně,“ vyhrkl jeden z mládenců.

„Procházel jsem lesem, a právě když jsem přišel na druhý konec, slyšel jsem někde blízko startovat motor. Nakoukl jsem křovím a co jsem viděl, mi vyrazilo dech. Na volném palouku stálo Buldočkovovo letadlo. Vedle něj byl Buldoček, ale nebyl sám. Ne, pánové. Kolem něj se shlukla skupina těch nejskvělejších skopčáků, jaké jsem kdy viděl. Mířili na chudáka Buldočka napřaženými bajonety, aby jim neutekl. Neudržel jsem se a dal se do smíchu. Nemohlo jim to ujít a otočili se, právě když jsem vystoupil z lesa s pistolí v ruce. ‚Pracky nahoru!‘ křikl jsem na ně a to byste koukali, jak sahali k nebesům. Nebylo to k smíchu?“

„To jistě bylo,“ zašeptal tajemník.

„A máte určitě pravdu. Když mě Buldoček viděl, byl jako když do něj uhodí hrom, ale pak s radostným výkřikem skočil ke mně.“

„Co je s tebou, fešáku?“ zeptal jsem se. Vysvětlil mi, že musel přistát, protože mu došel benzín, takže letět jeho letadlem zpátky nepřicházelo v úvahu. Zatímco jsme si potřásali rukama, jeden ze skopčáků zvedl pušku a rázem jsme byli uprostřed nejhezčí rvačky, jaká se kdy na zemi odehrávala. Viděl jsem přibíhat další skopčáky a uznal jsem, že je čas vyklidit pozice.

„Jdeme,“ povídám Buldočkovi a ukázal jsem mu, kde jsem nechal své letadlo. Zatímco jsem zadržoval pronásledovatele, nastartoval motor a potom, protože letadlo bylo jednosedadlové a uvnitř nebylo místo, položil se na dolejší křídlo a chytil se přední hrany.“

„Páni,“ vyhrkl Milton. „Co bylo dál?“

„Kolem nás vypuklo peklo, ale podařilo se mi odlepit letadlo od země. Potom jsem ale přišel na to, že skopčáci museli mít po ruce telefon a pošťvali na nás Richthofena s tou jeho smečkou. V každém případě se tam objevil s tím svým hejnem nešiků, čekali na nás v půli cesty domů. Hoši, to byla přece mela!“

„O tom nepochybují,“ prohodil rychle tajemník.

„Velmi správně,“ řekl cizinec. „Mimořádná mela. Nakonec jsme ale prorazili. Ani nevím, kolik jsem dostal skopčáků, nestačil jsem je počítat. Mně na tom nezáleželo, nezabýval jsem se vedením záznamů jako někteří hrdinové, nikdy jsem nebyl ouřada. Dokud jsem honil skopčáky, nestaral jsem se o nic jiného. Ať si slávu získají jiní, já byl od přírody vždycky skromný. Jenže přístrojová deska byla na hadry hned na začátku, a když se na obzoru objevila fronta, zbyla mi na levé straně jediná vzpěra a na druhé jen jediný drát. Páni, to byla jízda. Dvakrát či třikrát jsem otočil letoun, abych zkusil dostat samotného Richthofena, který si klidně trůnil v tom svém červeném draku, ale byl to mazaný chlapík a zdaleka se mi vyhnul. Myslím, že moc dobře věděl, na co stačí a na co ne.“

„Určitě věděl, že by s vámi nepochodil,“ tiše řekl tajemník.

„Správně,“ přikývl vyprávěč. „Když jsem přelétal zákopy, vypálil jsem do nich poslední dávku a pomalu letěl domů. Věřili byste, že když se kola dotkla země, tak se ta má stará kraksna rozpadla jako domeček z karet? Vyvázl jsem z toho se zdravou kůží, jenže chudák Buldoček si silně narazil

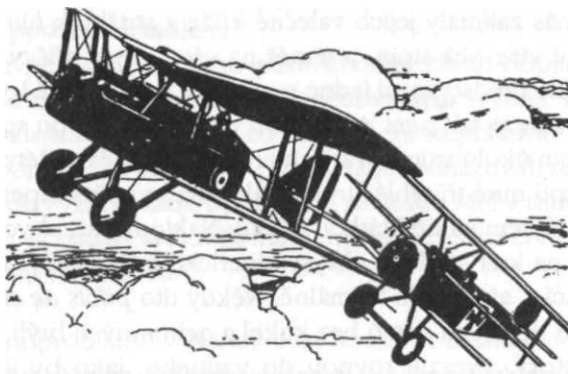
hlavu. Nezbylo, než ho hodit přes rameno a donést na velitelství letky. Když jsem dorazil, právě vymazávali naše jména ze seznamu živých letců. Vsadil bych se, že Buldoček na ten let hned tak nezapomene. Později mi napsal dopis z nemocnice a děkoval mi, že jsem mu zachránil život. Nebyla to pěkná akce?“

„To tedy byla,“ řekl tajemník. Jak vstával, rozkuckal se, ale to jeho kuckání silně připomínalo tajený smích. „Musím jít, mám ještě něco na práci,“ dodal chraptivě.

Když se za ním zavřely dveře, cizinec se ušklíbl a rozhlédl se kolem. „Povězte mi, kdo je ten legrační skrček?“ zeptal se. „Vy ho neznáte?“ zeptal se Milton.

„Ne. V životě jsem ho neviděl.“

Milton se usmál. „To je přece Dick Silvestr,“ řekl. „V 60. letce mu říkali Buldoček.“

OSUDY ZA VÁLKY

V pohnutých dnech roku 1918 poskytovalo město Nancy veselou podívanou. Vozidla od 55. 99. a 104. denní bombardovací letky a od 100. a 112. noční letky sem přivážela stovky nadšených letců z belgického Liege i odjinud a chrlila je na světlo, kde se mísili s elegantními francouzskými leteckými důstojníky, kteří byli ověšeni medailemi. Byli to stíhači, „*pilots de chasse*“, jak si sami rádi říkali. Nesmírně nás zajímaly jejich válečné kříže a stužky k nim. Některé byly dlouhé více než stopu a téměř na všech byly přišity banánky, z nichž každý představoval jedno sestřelené nepřátelské letadlo.

Vzpomínám si, jak jsem jen jednou viděl nad frontou spady. Bylo to při jednom úkolu snímkovat kamerou blízko města Mety. Náhle se vynořily proti mně tři tyhle stroje a jak jsem byl překvapený a polekaný, vypálil jsem na ně krátkou dávku. Naklonily se, abych viděl jejich křídla, na kterých byly obrysy americké hvězdy. Byl jsem kvůli tomu pokárán, ale jenom formálně. Někdy tito *pilots de chasse* skočili na letišti do svých strojů bez kukel a ochranných brýlí, a aniž by zahřáli motory, vyrazili rovnou do vzduchu, jako by jim hořelo u zadku. Jen Bůh ví kam letěli, já to nevím, protože nahoře byli tak vzácní jako sovy ve dne, nebo pták dodo v dnešní zoologické zahradě. Ale abych se vrátil k Nancy.

Uvnitř a kolem té veselé tlačenice poletovaly mimořádně půvabné a působivé dámy. Stačilo by vyměnit naše vojenské uniformy za šaty z kůže a klobouky za sombrero a vše by vypadalo jako v kovbojském saloonu v Texasu, někdy v devatenáctém století.

Všichni se zdáli být šťastní. Hostinští propláceli šeky v každé rozumné výši a velitelé byli daleko. Když občas v ulici zaduněl výbuch pumy, pozdravovaly ho posměšné výkřiky. Nancy bylo opravdu dobrým příkladem, jak neúčinné je

nepřetržité bombardování. Po čtyřech letech denního bombardování se výbuchy staly samozřejmou věcí, a zdejší obyvatelé je přijímali bez vzrušení, stejně jako si dávno zvykli na arabské a černošské tváře vojáků ve francouzských nebo amerických uniformách. O bombách se hovořilo jen tehdy, když zasáhly a rozvalily nějakou významnější budovu.

Jediná stížnost na armádu přišla tehdy od starosty města. Jednou ráno se vracel z náletu zpátky do Nancy pilot Gompertz, alespoň si myslím, že to byl on, a byl zoufalý z neodbytného fokkera. Protože mu došla munice, zvedl svůj dvouhlavňový kulomet z ložiska a hodil celý ten krám na fokkera, který právě končil svůj poslední manévř a podlétal pod jeho letadlem.

Fokkera nezasáhl, ale jeho podivuhodná zbraň dopadla doprostřed náměstí, kde vzbudila svým neobvyklým tvarem velkou pozornost. Pan starosta se vzápětí vyjádřil, že nepřátelské pumy mu nevadí, že si však nepřeje, aby piloti letadel odhazovali nad městem přebytnou výzbroj. Lidé by si mohli stěžovat. Měl v tom samozřejmě pravdu, ačkoli by si člověk mohl myslet, že jedna či dvě zříceniny navíc nehrají velkou roli.

Stolování probíhalo v Nancy dost bouřlivě. Důstojníci ohlašovali svůj příchod různým způsobem. Jeden z nich obvykle postavil vinnou sklenku na pult a odpálil ji svou hůlkou přes celý lokál. Rád bych věděl, co by tomu řekl dnes, kdyby viděl, jak se může chovat mladý důstojník. Škodu potom vždycky uhradil, tak co na tom záleželo? Vypadalo to prostě tak, že každý voják si občas potřeboval nějak uvolnit pojistný ventil. Jestliže jsme ve dne cestou tam a zpátky prošli peklem a zasloužili si svůj plat, utratili jsme jej večer přímo královsky.

Takovým večerem a nocí byla i noc 15. září. Během dopoledne jsme provedli nálet na Stuttgart a byla to pěkně rušná akce. O půlnoci jsem čekal před radnicí na přítele, který

mi slíbil, že mě odveze zpět na letiště autem. Nákladní vůz s roz dováděnými chlapci, kteří za chladného svítání budou zahřívat motory k náletu na Mannheim, totiž už dávno odjel. V tichu spícího města se rachot děl od mostu

Pont Mousson zdál nabývat na síle. Tu a tam vyletěly k nebesům svítící střely a dunění protiletadlových děl zdravilo při přeletu fronty letadla z obou bojujících stran. Přestože jsem nic neviděl, slyšel jsem příjemné hučení Beardmoreova motoru jakéhosi nízko letícího F.E., které se rychle blížilo.

Světlo met spěšně blikal heslo té noci: tečka – tečka – čárka – tečka – tečka – čárka – tečka – tečka. Zářivá zelená ohnivá koule padala v odpověď z tmavomodré klenby nade mnou a pomalu se měnila v červenou. O.K. O.K. blikalo světlo dole a starý F.E. pokračoval ve své noční cestě. Pak světlo met svým zvláštním způsobem zeslábl a zhasl.

Připozdívalo se a mně byla čím dál větší zima a moje znepokojení rostlo. Kamarád patrně odjel beze mě. Začínalo to být vážné. Kolem rohu zarachotila americká sanitka a chystala se odbočit do ulice St. Nicholas. Vrhл jsem se k ní, abych ji zastavil.

„Jedete někam blízko Azelotu?“ křikl jsem na řidiče, který si mě nenucené prohlížel.

„Ne é,“ odpověděl.

„Vezete někoho?“

„Ne é,“ řekl opět a začal řadit rychlost.

„Počkejte!“ zařval jsem. „Stačí vám padesát franků na benzín?“

Udělal nejdelší proslov, jaký jsem od něho slyšel.

„Ne é,“ řekl. „Jsem unavenej.“

„Tak sto?“ nabízel jsem zoufale.

„Ne é,“ zakrákal ten havran v lidské podobě.

„Sakra, člověče, ve čtyři letím na akci, a když tam nebudu, bude muset jinej chlápek letět místo mě a dá mi přes hubu. Bud kamarád a svez mě.“

„Vlez si dovnitř,“ řekl.

Nastoupil jsem do vozu a zeptal se: „Znáš cestu?“

„Ne é,“ odpověděl.

Těžce jsem polkl. Zdálo se, že cesta s tím upovídaným mládencem bude asi dost jednotvárná.

„Povedu tě,“ řekl jsem neprozřetelně a za chvíli jsem usnul. O málo později jsem otevřel oči s pocitem, že blízko mě někdo křičí. Dva francouzští pěšáci stáli před našim autem ve ztlumeném světle reflektorů a jejich pušky mířily na kabinu. Za nimi stál hlouček dalších mužů, rovněž s připravenými puškami.

„Kam ses to k čertu dostal?“ zasyčel jsem na neschopného řidiče vedle sebe. „Snad jsme nezabloudili?“

„Asi jo,“ zívá.

Mé hodinky již ukazovaly dvě hodiny. „Co kdybys pro změnu začal trochu myslet,“ řekl jsem. „Potěšil bys mě.“

Dvířka od vozu se náhle rozlétla a dovnitř se natáhly ruce. Beze všech ceremonií nás vytáhly ven a dostrkaly do chalupy u silnice, kde u stolu seděl nějaký důstojník. Vojáci, žádostiví, aby o nic nepřišli, se namačkali za nás. Důstojník na nás zaměřil vychytralý pohled.

„Mluvíte francouzsky?“ vybafl. „Ano.“

„A váš přítel?“

„Ten umí jen jedno slovo,“ řekl jsem. „*Qu'est-ce que c'est?*“ (Jaképak?) „Ne é.“

„*Comment?*“ (Cože?)

„Ale jdi do háje,“ protestoval Amerikán.

Důstojník se zatvářil přísně. „Myslím, že jste špioni,“ zasyčel.

„Neříkejte nesmysly,“ vyzval jsem ho unaveně.

„Následovalo dvacet minut telefonování, než se nadějný vojenský Sherlock Holmes ujistil, že se zmýlil a dovolil nám pokračovat v jízdě. Krajinu jsem nepoznával.“

„Když se tě zeptám, zda máš nějaké tušení, kde jsme,“ řekl jsem chlapci ze země hvězd a pruhů, „mohu čekat, že řekneš Ne é? Je to tak?“

„Jo,“ vesele se zasmál.

„To jsem si myslel. Tak už to raději neříkej. Špatně to snáším. Zastav u nejbližšího domu, který uvidíš.“

Poté naše konverzace uvázla a já si zase zdříml, ale za chvíli jsem při zakřípání brzd otevřel oči. Zastavili jsme před těžkými železnými vraty. Byla zamčená. Měl jsem však naspěch a tak jsem přelezl zeď a vydal se po zarostlé nekonečně dlouhé příjezdové cestě, která vyústila na velkou plochu porostlou travou. Na opačné straně se v měsíčním světle strašidelně rýsoval rozlehlý bílý dům. Nikde nebylo jediného světélka, což při tak pokročilé době nebylo překvapující.

Zatáhl jsem za zvonek vedle vstupních dveří. Strašný hluk, který následoval, by probudil mrtvého. V jednom okně se objevilo světlo a za několik minut uvnitř zazněly hlasy. Pak někdo odtáhl závoru a dveře se na několik palců otevřely. Mihotavé světlo svíčky ukázalo tvář, která by se hodila do pařížského chrámu Notre Dame. Za tím hrůzným zjevem jsem viděl jinou tvář, která patřila nějaké dívce. Jestliže tvář babizny připomínala zjev hrbáče od Matky Boží, dívka měla obličej anděla nebeského. Tím však mé schopnosti vyjádřit se o její kráse v superlativech končí, takže to musí stačit. Dívka se oblékla do hedvábného županu. Babizna byla skromnější a měla na sobě to, co si brala na noc.

„*Mille pardons, madame, je me suis perdu. Pouvez-vous me dire, quelle est la direction pour Azelot?*“ zeptal jsem se. (Velice se omlouvám, paní, ale zabloudil jsem. Můžete mi říct, kterým směrem je Azelot?)

Hrůzný zjev něco zamumlal bezzubými dásněmi a chystal se zavřít dveře, ale slečna byla pohostinnější.

„*Mais attendez, monsieur, reposez-vous. Peux-je vous offrir un petit verre?*“ řekla tiše. (Jen počkejte, pane, odpočiňte si. Mohu vám nabídnout skleničku?)

Měl bych? Byl jsem si zcela jistý, že bych měl! Na chodbě mě pak přepadl zvláštní pocit, že jsem vkročil do některého ze Sabatiniho příběhů. Po stěnách byly rozvěšeny obrazy mužů a žen v oblecích starobylého střihu a módy. Svíčka vrhala nezvyklé stíny na starý vyřezávaný nábytek. V krbu svítily poslední uhlíky ze shořelých polen. Dívka zmizela a vrátila se s nádherně zaprášenou lahví a se sklenkou na víno. Vdechoval jsem tu vůni a pak ochutnal víno, jaké by mohli pít olympští bohové.

„Vy jste *aviateur?*“ zeptala se babizna, prohlízející si křídélka na mém stejnokroji.

„*Oui, madame.*“ (Ano, paní)

„Mého muže zabili ve válce v roce 1870,“ prohlásila. Kdyby mi řekla, že to bylo v bitvě u Hastingsu, tak bych jí to také věřil. Přikrčila se nad ohněm a já se otočil k Marcelle, jak se nebeský anděl jmenoval.

„Můj otec padl ve válce,“ řekla smutně. „A vaše maminka?“

„*Maman est morte aussi.*“ (Maminka je taky mrtvá)

Rozhovor vázl a babka po chvíli začala chrápat. Pil jsem pomalu, neboť s takovým vínem se nespěchá. Potom však k mým uším najednou dolehl zvuk leteckého motoru. Vyskočil jsem, přeběhl až k oknu a rozhrnul záclonu. Na oblohu se vkrádala růžová záře jitra a těsně nad domem hučelo pět válců přelétajícího F.E., jemuž z dolního křídla vlál kus potrhaného plátna. Výmluvně svědčil o tom, co mělo letadlo za sebou.

„Kolik je hodin?“ vyhrkl jsem a pohlédl na hodinky. Ukazovaly už 3-30. „*Mon Dieu!* Jak daleko je Azelot, slečno?“

„*Vingt kilomètres.*“ (Dvacet kilometrů).

Šel jsem ke dveřím a znepokojeně pohlédl na rychle se jasnící oblohu. Na okamžik jsem zaváhal...

„Já se vrátím, Marcelle,“ zašeptal jsem a vyšel ven.

„*Oui, monsieur.*“

Uprostřed trávy navlhlé rosou jsem se zastavil a otočil. Stála ve dveřích.

„*A demain,*“ (Tak zítra) zavolal jsem.

„*Mais non.*“ (Ale ne). Ukázala na východ. „*A toutá l'heure.*“ (Brzy na shledanou).

„*A toutá l'heure,*“ opakoval jsem jako ozvěna.

Můj americký přítel byl pryč, ale po silnici právě projížděl jiný automobil a už vůbec netuším, jak jsem se ocitl vedle řidiče. Mířil na letiště, kde již burácely motory mnoha letadel. Dojel jsem včas.

V horečném chvatu jsem doběhl ke svému letadlu, usedl k řízení a překontroloval všechno, co bylo třeba. Dělal jsem to

mechanicky, a až když jsem pohlédl na hodinky, uvědomil jsem si, že jsem bílý dům opustil přesně před půl hodinou...

„Co je to s tebou?“ dotíral na mě pozorovatel.

Nějak jsem ho nevnímal a už vůbec jsem netušil, že to byla poslední slova, která jsem od něj slyšel. Startovali jsme. Ráno bylo hodně chladné a našim cílem byl Mannheim. Naše letadlo se vzneslo mezi posledními. Krajina dole jako by se změnila v mapu, vnímal jsem ji rozmazaně a neostře. Bylo to Německo a na hodinkách bylo náhle 05.00! Nechápal jsem to.

Hluché dunění vybuchujících protiletectvých granátů jsem vnímal jako by se nic nedělo, okolo našeho letadla vykvétaly obláčky a potom najednou zmizely. Zamrkal jsem, bylo to podivné...

Až po několika desítkách vteřin ticha jsem pochopil, co to ticho znamená a zmateně se rozhlédl do stran. To však už za mými zády rachotil německý kulomet a řízení se mi v rukou rozechvělo. Hned nato motor vysadil a těžký nos stroje se sklonil k zemi. Motor zas naskočil a vrtule se na chvíli roztočila.

Zápasil jsem s řízením a v hlavě mi vířila otázka, jak jsem mohl promeškat dobu, kdy se nepřátelská děla odmlčela. Archie přece utichne vždy, když se v ostřelované oblasti objeví vlastní stíhač. Věděl jsem to dobře, ale dnes se mi to nějak vykourilo z hlavy...

Kolik je hodin?

Motor opět vysadil. Řítili jsme se k zemi. Bylo 05.10.

Zoufale jsem se pokoušel vyrovnat letadlo. Řízení neposlušovalo. Pak vrtule zabrala ještě jednou, předešlé letounu se mírně zvedl a přistál jsem. Přistál? Tak tvrdé přistání nepřeji nikomu. Podvozek se roztránil a pravé spodní křídlo rozrývalo zemi...

„*A tout a l'heure*,“ opakoval jsem jako ozvěna.

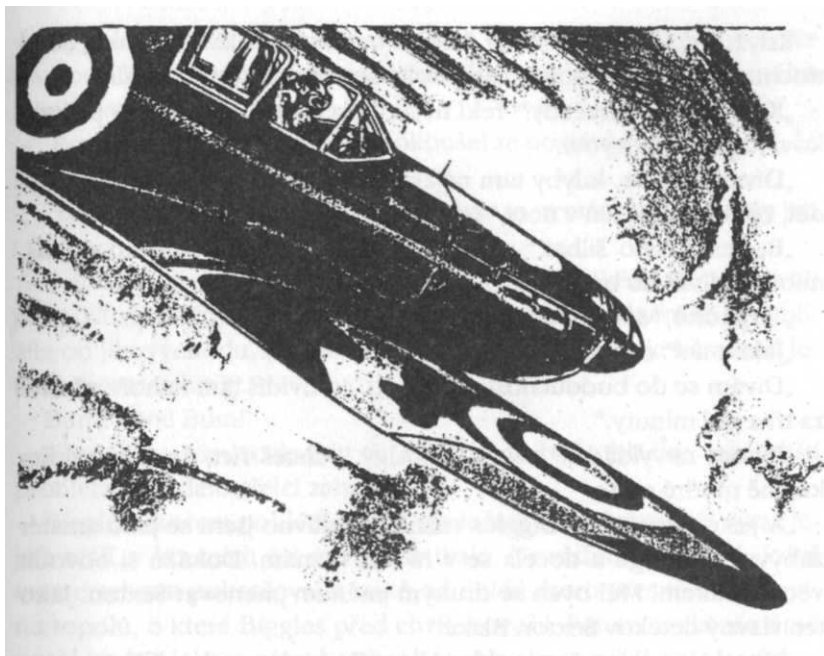
Dva páry rukou mě vyzvedly z kabiny a vlekly po měkké hlíně.

Bylo 05.30. Dvě hodiny po odchodu z bílého domu jsem seděl jako omámený v německém civilním vězení ve Štrasburku a díval se jako ve snu do tváře svého mrtvého pozorovatele, který mi ležel u nohou a vedle se vytvářela malá rudá kaluž. Dveře se otevřely a vstoupil muž s ostře řezanou nelítostnou tváří. Na hlavě měl helmu se špicí a na prsou železný kříž. Pohlédl na chlapce na kamenné podlaze a zasalutoval, jak dokáže salutovat pouze Němec. Potom se otočil ke mně a zasmušile si mě prohlížel.

„Tak! Vy budete zastřelen, že jste shazoval bomby,“ řekl.

Čekaly mě válečné soudy a tribunály, dny drsné samovazby a noci děsivých snů. Viděl jsem v duchu všechny své minulé hříchy – a vzpomněl si dokonce i na nějaký dřívější dobrý skutek. Zažil jsem toho mnoho, než přišla svoboda.

Ale anděla jménem Marcelle jsem již nikdy nespatrił...

JASNOVIDEC

PŘÍBĚH ODNĚKUD Z NĚMECKA

Letní slunce zářilo na bezmračné modré obloze v plné své slávě. Velitel letky Bigglesworth ležel na zádech s rukama za hlavou na kousku husté, svěže vonící trávy v tichém koutku letiště a lenivě hleděl na skřivánka, který vysoko nad ním radostně prozpěvoval.

Teplo, uspávající bzučení hmyzu a vůně čisté země byla balzámem pro Bigglesovc unavené tělo.

Válka se zdála být někde daleko. Rachot postupujících tanků a dunění střelby sem nedoléhaly, jen tu a tam se z velké dáli ozvala ojedinělá salva výbuchů.

Když Biggles uslyšel tiché šustění travou se blížících kroků, stáhl trochu obočí, ale nepohnul se. Kroky se zastavily těsně za ním.

„Koukáš se na hvězdy?“ řekl nějaký hlas. Patřil leteckému poručíkovi Algymu Laceyovi.

„Díval bych se, kdyby tam nějaké byly. Jsi už dost starý, abys věděl, že jsou vidět jen v noci,“ řekl Biggles chladně.

„Budeš z toho šilhat,“ varoval ho Algy. „Čekáš, že něco uvidíš, nebo se díváš do budoucna?“

„To je ono,“ souhlasil Biggles.

„Jaké ono?“ otázal se Algy.

„Dívám se do budoucnosti. Řeknu ti, co uvidíš tam nahoře přesně za tři a půl minuty.“

„Jenom nevykládej!“ ušklíbl se Algy. „Chceš říct, že tam uvidím krásně modré nebe.“

„A ještě něco,“ řekl Biggles vážně. „Nedávno jsem se jako amatér zabýval astrologií a docela se v ní teď vyznám. Dokážu si odvodit věci úsudkem. Měl bych se druhým jménem jmenovat Sexton. Jako ten slavný detektiv Sexton Blake!“

„No tak to vyklop,“ vyzval ho Algy. „Co jsi dnes odvodil?“

Biggles zívá a řekl: „Za minutu uvidíš jak jeden messerschmitt uhání od jihovýchodu ve výšce asi deseti tisíc stop. Baterie naší protiletecké obrany ho začnou ostřelovat, ale neudělají mu vůbec nic. Až doletí k tamhleté skupince topolů na pravé straně, tak vykrouhne celou zatáčku a se skloněnou přídílí pomaže domů docela jiným směrem, než odkud přiletěl.“

„Od toho slunce ti asi změkkl mozek,“ prohlásil Algy. „Proč si to myslíš?“

„Nemusím myslet – já to vím!“ odpověděl Biggles. „Mám něco, čemu se říká druhý pohled. Je to něco podobného telepatii, což je dar, který...“

„S telepatii na nás nechodte, Bigglesworthi,“ přerušil ho jiný hlas. „To vám prostě neuvěříme.“

Biggles se zvedl na lokti a zjistil, že hledí do usmívající se tváře plukovníka Raymonda, zpravodajského důstojníka, přiděleného k velitelství letky.

„Promiňte, pane,“ vydechl a pokoušel se postavit. „Myslel jsem, že Algy přišel sám.“

„To je v pořádku, jen ležte a nenechte se vyrušovat. Já se tady jen tak procházím.“

„Ale poslouvejte!“

Odněkud z dálky k nim dolehlo hučení leteckého motoru a tři páry očí se otočily vzhůru za malou černou tečkou, která se sem blížila od jihovýchodu. Ačkoli byla malá, poznali, že to je německý letoun messerschmitt.

Bum! Bum! Bum!

Kousek za ním rozkvetly tři nadýchané bílé obláčky, jak britští protiletadloví dělostřelci zahájili hon.

Biggles úkosem pohlédl na své spolence, a když uviděl výraz jejich tváří, v koutcích úst mu to zacukalo. Nezdržel se úsměvu, když messerschmitt pokračoval v cestě, až dolétl skoro přesně nad skupinu topolů, o které Biggles před chvílí hovořil. Potom zcela záměrně opsal kruh a jako o závod se hnal se skloněnou přídílí zpět k východu, tentokrát však jiným směrem.

„Na amatéra to není špatná předpověď?“ poznamenal klidným hlasem Biggles. „Co vy na to?“

„Docela dobrá,“ připustil Algy zdráhavě. „Možná že dokonce víš, proč letí zpátky jinou cestou?“

„Samozřejmě,“ řekl Biggles. „Je to otázka jednoduché dedukce. Odlétá tudy, protože kdyby se vracel trasou kudy přiletěl, narazil by rovnou na naši letku, která přilétá z hlídkového letu. On tohle všechno ví, avšak protože si nedělá žádné iluze, že by proti nim obstál, tak se jim zdaleka vyhne.“

Nepřátelské letadlo se již skoro ztratilo z dohledu a hukot jeho motoru byl postupně přehlušen hučením jiných, rychle se blížících letadel. Ve stejném kurzu, v němž německý pilot přelétal frontu, se nyní blížily k letišti tři britské letouny.

„Říkal jsem vám, že bych se druhým jménem měl jmenovat Sexton!“ smál se Biggles.

„To se vám vážně povedlo, Bigglesworthel!“ prohlásil plukovník. „Musím říct, že to je velmi chytré. Řekněte nám, jak jste na to všechno přišel.“

„Ale pane,“ odpověděl Biggles káravě. „Vážně si myslíte, že má smysl chtít od kouzelníka, aby vám ukázal, jak provádí kouzla? To přece žádný čaroděj neudělá.“

„Právě tenhle trik mě velmi zajímá,“ protestoval Raymond.

„To mě taky, abych vám řekl pravdu, pane,“ odpověděl Biggles. „Ted' víte totéž co já, ale já si to představuji takhle. Průměrný Němec nemá moc velkou fantazii a pracuje podle časového rozvrhu jako hodinky. Právě teď se postup fronty trochu zarazil a dokonce trochu připomíná první válku. Poslední tři dny jsme díky tomu na stejném místě. Tanky se na čas zastavily a tohle německé letadlo využívá času. Přiletí, pokaždé se tu otočí a letí zpátky. Prostě vždycky udělá přesně totéž!“

„A když jste pak přiložil ucho k zemi, sdělil vám jeden místní krtek, že co nácek udělá dvakrát, udělá i po třetí a bude v tom pokračovat, dokud ho někdo nezarazí. Němci tu jsou přece doma, znají to tu, takže je asi budete muset zastavit sám.“

„Kdybyste se mě ovšem zeptal, proč sem lítá, tak to byste mě dostal. To je věc, kterou nevím. Řekl bych ale, že se přichází na něco podívat. To není běžný průzkum. Posílají ho, aby se podíval na něco, co vidí z místa, kde se otáčí nad topoly.“

„Pak když to uvidí, sype zase domů za Göringem. Mohu se mýlit, ale i moje skrovná inteligence mi napovídá, že sem nelétá jen tak pro legraci. Přiznám se, že mě to začíná zajímat a jsem i trochu zvědavý. Co vidí ten nácek, měl bych vidět taky.“

„Na to jsem právě myslel,“ přikývl plukovník. „Zdá se, že tihle náckové věnují poslední dobou našemu úseku značnou pozornost. Před třemi dny jedna naše dělostřelecká brigáda zaujala novou pozici v dobře krytém úvozu. Zamaskovali děla dokonale, aby je nikdo shora nemohl vidět a přesto ji téže noci Němci rozstříleli. To nemohla být náhoda.“

Pak jsme potřebovali posílit palebnou sílu a právě jsme dovezli několik těžkých námořních děl a umístili je do postavení za pásem lesa. Byla tam dokonale ukrytá před leteckým pozorováním, ale bez ohledu na to se německé dělostřelectvo během deseti hodin zaměřilo právě na tuhle oblast a rozbilo naše děla na kusy. Ani to nebyla náhoda.

Potom za stěnami pobořeného statku parkovaly naše nákladní vozy s municí a přihodilo se jim totéž. Teď víte co mám na mysli, když říkám, že náckové si na tenhle úsek pěkně posvětili.“

„Někdo tu nezahlí, to je jistá věc,“ souhlasil Biggles.

„Rád bych, abyste se porozhlédl kolem,“ pokračoval plukovník. „Nemůžu vám říct, co máte hledat, kdybych to

věděl, nemusel byste nikam letět. Musíte si ale dát dvě a dvě dohromady a v tom vy se docela vyznáte!“

„Nechtějte, abych se před Algym červenal, pane,“ odmítl Biggles chválu s úsměvem. „V každém případě hned vyletím a podívám se, zda uvidím to, co viděl ten zvědavec v messerschmittu!“

Za půl hodiny byl Biggles ve vzduchu a přesně napodobil trasu, kterou prolétl německý stíhač a bedlivě přitom zkoumal terén pod sebou. Při rychlosti, kterou letěl to nebylo snadné. Když dospěl k místu, kde se messerschmitt otáčel, zdvojnásobil úsilí a prohlížel v krajině každou silnici, dům a pole.

Všude vládl zvláštní klid. Na několika místech zahlédl tábory britských rot, které odpočívaly před novým útokem. Objevil starý pobořený větrný mlýn zbavený lopatek, převrácený transportér a povšiml si kurýra, který se hnál po silnici na motocyklu v mračnu prachu.

Před očima teď měl malou německou vesnici. Mezi prvními domky stál poškozený tank a opravářské vozidlo. Asi měli za vsí zahlédl osamělého rolníka, který sklízел obilí a stavěl snopy do panáků, bez ohledu na to, že fronta se na pár dnů zastavila nedaleko odsud. Asi správně očekával, že se brzy pohne.

Válka zde přelétla krajinou, aniž by v ní zanechala mnoho stop a Biggles si náhle vzpomněl, jak děsivě vyhlížel kraj u Verdunu a na mnoha dalších místech, kde ležela zákopová fronta po celé měsíce a roky. Ted' neviděl nic, co by stálo za povšimnutí a co by nepříteli posloužilo jako znamení. Spatřil místo, kde zničili dělostřeleckou baterii a otráveně stočil letadlo jiným směrem.

Pokračoval v pátrání po celou hodinu, ale nenašel nic, co by ho zaujalo. Potom se v nepříliš dobré náladě vrátil na letiště.

Když přistál, plukovník Raymond na něj čekal.

„Tak co jste zjistil, Sherlocku,“ zavolal na něj. „Jaképak jsou vaše nejnovější zprávy?“

„Nic jsem nenašel, pane,“ odpověděl Biggles stručně. „Ale ještě jsem se nevzdal naděje. Rozhodně doufám, že se zítra během dne s tím pilotem messerschmittu uvidím!“

Druhý den po ránu vydržel ve vzduchu hodně dlouho, aby se střetl s německým letadlem. Úmyslně věnoval mnoho času dalšímu průzkumu území, které se zdálo být cílem každodenních návštěv nepřátelského letadla a kam teď zamířil i Biggles. Když tam doletěl, zahleděl se pátravě na zem pod sebou a pohněvaně zabručel. Nic se nezměnilo, dokonce i osamělý rolník dosud sklízel obilí.

Slétl níže a zakroužil a o malý kus dál spatřil velkou skupinu britských vojáků. Usoudil, že to je brigáda motorizované pěchoty, která byla velmi dobře ukrytá na okraji lesa. Vojáci tam patrně čekali na rozkaz k útoku a asi neměli čekat dlouho.

Prolétlo mu hlavou, zda si jich povšimne slídivý zrak pilota messerschmittu, ale nakonec myšlenku zavrhl ze dvou důvodů. Němcův stroj poletí příliš vysoko a sotva se odváží přiblížit k základně britských stíhačů. Podíval se na hodiny na přístrojové desce a zjistil, že do příletu messerschmittu zbývá ještě čtvrt hodiny, pokud se ovšem dostaví ve stejnou dobu jako v několika předešlých dnech.

„Měl bych se taky dostat výš,“ přemítal, když zvedal před stroj a naposled pohlédl dolů, aby vyšetřil, co se tam děje.

Oči mu spočinuly na rolníkovi, který neustále pracoval s panáky na poli. Náhle ho napadlo, proč chlapík s prací tak spěchá, když výsledek není vidět. Zamračil se a pohlédl na oblohu, zda někde neuvidí známky blížící se bouřky, které by vysvětlovaly jeho velký spěch. Obloha však byla od obzoru k obzoru modrá jako šmolka a vůbec nehrozilo zhoršení.

Naklonil se, aby lépe viděl dolů a s rozpačitým výrazem ve tváři se zahleděl na pole a na rozmístění panáků.

Až nyní si uvědomil, že přes všechen spěch, s nímž rolník běhal kolem panáků, byl jejich počet stále stejný jako předešlého dne. Najednou ho napadlo, že změnily postavení a tvoří nyní podivuhodný útvar, zcela nepodobný běžnému uspořádání panáků na poli!

„Tak takhle ty to s námi hraješ, co?“ zamumlal Biggles a rychle se nadechl, když si uvědomil význam toho, co viděl. Sledoval očima dlouhou řadu panáků, směřujících k místu, kde byla ukrytá pěchota. Několik jich stálo stranou a byly to patrně ty, které označovaly vzdálenost, v jaké ležel vojenský tábor. Prozrazovaly tím umístění jednotky německému leteckému pozorovateli?

Vypadalo to tak!

Biggles rychle přemýšlel. Co teď? Neměl mnoho možností. Mohl by pokračovat v tom, co původně plánoval, a messerschmitt sestřelit. Přinejmenším by tím zabránil, aby se zpráva dostala k německým dělostřelcům.

Ale co když se mu to nepovede a německý pilot sestřelí jeho? S takovou pohromou nepočítal, a nepovažoval ji za pravděpodobnou, ale nemohl tu možnost zcela vyloučit. Kdyby byl donucen přistát, mohl by přitom poškodit stroj a potom by již nic nezabránilo, aby pilot messerschmittu neoznámil zlověstnou informaci svému velení. Také mohl mít sám poruchu na motoru, která by ho donutila nouzově přistát a Bigglese zamrazilo, když pomyslel na následky, protože ani v nejmenším nepochyboval o tom, že soustředěná palba německých těžkých děl by tábor rozdrtila.

Druhou možností bylo vrátit se na letiště, zavolat plukovníkovi Raymondovi na velitelství letky a sdělit mu co objevil. Raymond by poslal zprávu veliteli brigády a varoval ho, aby přesunul vojáky na jiné pozice, než dojde k palebnému přepadu.

„Ne, to nepůjde,“ rozhodl se. Trvalo by to příliš dlouho. Než by zprávu dostal velitel brigády motorizované pěchoty, měl by pilot německého letadla dost času, aby vyslal

nepřátelským dělostřelcům pokyn, aby započali se smrtícím dílem.

Jediné co se zdálo být možné a jisté, bylo přistát a zničit to zrádné znamení dřív, než německé letadlo přiletí. Kdyby to stačil udělat rychle, měl by ještě dost času znovu vzlétnout a sestřelit messerschmitt.

„Ano, to bude nejjistější,“ zamumlal tiše. „Ještě mi zbývá deset minut než přijde chvíle, kdy se má objevit.“

Když se Biggles rozhodl, sklouzl rychle po křídle k zemi, poblíž místa kde údajný venkovan pracoval. Nijak ho neznepokojovalo, že nemá u sebe zbraň. Neměl přece důvod předpokládat, že by vyvědčák měl podezření, že ho odhalil. Způsob jakým sděloval zprávy Němcům byl tak jednoduchý a přirozený, že by ho mohla objevit jen náhoda nebo nepředstavitelně zvláštní schopnost vnímání.

Bylo téměř nemožné, že by tak daleko za frontou nějaký zatoulaný letecký průzkumník pole jen přeletěl, tím méně že

by v něm vzniklo podezření, oč tu vlastně jde. Ovšem k té nemožnosti nyní došlo, a když se Biggles snášel k zemi, neubránil se obdivu nad důvtipností celého plánu. „Ovšem,“ zavrčel. „Jsme tu na německé půdě, kde jsou náckové doma, takže stačí místnímu rolníkovi svléknout vojenskou uniformu a je z něj špion. Okolí zná dokonale.“

Neodvážil se přistát na strništi sklizeného pole, proto se lehce snesl k zemi na rovné pastvině nedaleko od něj. Vystoupil z kabiny na křídlo a na zem, pohodil svou těžkou leteckou bundu přes křídlo a začal klusat směrem k obilnému poli. Když se k němu přiblížil, zpomalil a dál už klidně kráčel, aby vyzvědače nevyplašil. Zamířil přímo k němu.

Údajný rolník měl na sobě modrý pracovní oděv venkovanů. Nadále bezstarostně přenášel snopy a Biggles se tomu pochmurně usmál. Když vzdálený temný hukot oznamoval přilet jeho spojence, letadla messerschmitt, ani nezvedl hlavu.

Spatřil přicházejícího Bigglese a vesele mu zamával.

„Dobrý den, pane!“ křikl na příchozího, který byl příliš daleko, aby si povšiml podivného lesku v jeho očích.

„Dobrý den, pane!“ odpověděl Biggles a kráčel k němu. Nespěchal, aby nevzbudil podezření.

Byl od venkovana ještě asi dvacet yardů, když chlapík najednou rychle sáhl do kapsy a napřáhl paži proti Bigglesovi.

Než si pilot stačil uvědomit protivníkův úmysl, uslyšel ohlušivý třesk a všechno kolem něj vybuchlo rudým a oranžovým plamenem, jež pomalu temněl a nakonec zčernal. Bigglesovi ochably nohy, zhroutil se na záda a uvědomil si, že vyzvědač na něho vystřelil.

Když po chvíli nabyl vědomí a otevřel oči, cítil silnou bolest hlavy. Pokusil se zvednout k ní ruku a zjistit, jak ho vyzvědačova kulka zranila, ale paži měl k boku jako přiřitou. Ještě hroznější bylo, že kolem vládla naprostá tma, jako by ztratil zrak. Vzápětí ucítil pronikavou vůni čerstvé slámy.

Konečně ve tmě rozeznal úzký pruh denního světla. Nebyl slepý! Chvilí usilovně přemýšlel, než si uvědomil, že ho vyzvědač pohřbil pod hromadu snopů.

S vypětím všech sil se pohnul. Šlo to, ale měl pocit, že mu při tom hlava praskne bolestí. Konečně odhodil snopy stranou a prodral se ven. V oslňujícím slunečním světle mžoural jako sova. Postavil se namáhavě na nohy, s pocitem závratí udělal potácivě pár kroků a rozhlédl se. Zřejmě byl na stejném místě, kde padl. Na poli se nic nezměnilo, zmizel jen snaživý rolník s pistolí.

Nebylo těžké hádanku rozluštit. Vyzvědač, jenž si patrně myslel, že vetřelce zabil, naházel snopy obilí na jeho bezvládné tělo, aby je ukryl před náhodným chodcem a utekl.

Biggles se zamračil. Neměl tušení, jak dlouho ležel v bezvědomí, a ani to nedokázal určit. Jediné hodiny byly na přístrojové desce v letadle. Vzhlédl k obloze a podle postavení slunce odhadl, že mdloba netrvala příliš dlouho. Přesto mohlo uběhnout dost času na to, aby se letec v messerschmittu seznámil se zprávou a odletěl. Letadlo alespoň nebylo nikde vidět a nebyl slyšet ani hluk motoru. Biggles se pokoušel přemýšlet. Zvedl ruku k bolavé hlavě, a když ji stáhl, díval se užasle na zakrvácené prsty.

Náhle si vzpomněl na pěchotní brigádu a uvědomil si, v jakém je nebezpečí. Ta myšlenka docela přehlušila bolest hlavy a Bigglesovi bylo najednou jasné, že se musí hned spojit s brigádou. K osudnému dělostřeleckému přepadu dosud nedošlo a snad měl ještě čas, aby mu předešel. Nenadálý rachot startujícího automobilového motoru ho přiměl, aby se otočil. Stačil zahlédnout rychlý sportovní vůz, jak vyjíždí ze dvora nedalekého malého hospodářství, ke kterému zřejmě obilné pole patřilo.

Vzápětí začal z domku stoupat hustý kouř a Biggles se dovítí, že vyzvědač stavení zapálil, aby zničil všechny usvědčující důkazy a stopy, které při spěšném odchodu mohl zanechat.

Biggles sevřel rty a přimhouřil oči.

„Takhle se daleko nedostaneš, hochu,“ zabručel za autem a značně nejistými kroky se rozeběhl k místu, kde zanechal stroj. Ulehčeně si oddechl, když viděl, že tam dosud stojí.

Na chvíli se zastavil u malé strouhy, aby si namočil kapesník a ovázal hlavu tam, kde ho poznamenala vyzvědačova kulka.

„Jestli mě ještě někdy nějaká trefí o kousek blíž k nosu, bude to ta poslední,“ zabručel zachmuřeně, když zjistil, že vyvázl jen o vlasek. Ten lotr se asi opravdu domníval, že mě zabil, uvažoval Biggles, jinak by mě tu nenechal.

Vyšplhal se do pilotní kabiny a po nejistém rozjezdu se mu nějak podařilo zvednout stroj od země. Zamířil k silnici, po které odjel automobil.

Zanedlouho uviděl dlouhé mračno prachu, jež se táhlo za vozidlem nad silnicí. Vztekla tam stočil svůj spitfire, neboť mu bylo zcela jasné, že nesmí ztrácet čas. Ve skutečnosti by měl letět rovnou k ohrožené brigádě a varovat velitele. Protože však byl plný vzteku, nesnesl myšlenku, že by vyzvědač unikl a pokračoval někde jinde ve svém nebezpečném díle. V každém případě, pomyslel si, když se hnal dolů k silnici právě nad mrakem prachu, německý pilot sotva ještě doletěl domů, protože pokud Biggles přistihl vyzvědače při útěku, naznačovalo to, že byl v bezvědomí pouze několik minut.

Když viděl, že prchající muž se letmo ohlédl po svém neúprosném pronásledovateli, nevesele se usmál. Vůz poskočil vpřed, jak řidič zvýšil rychlost v zoufalé snaze uniknout.

Nápad, že by nějaké silniční vozidlo chtělo ujet před spitfirem, připadl Bigglesovi směšný. Úsměv v jeho tváři však rychle nahradil nelítostný, upřený pohled bojujícího letce. Letadlo se přihnalo na dostřel a pilotovy oči se upřely do zaměřovače.

Ra-ta-ta-ta! Velkorážové kulometry lehce rozechvěly celý stroj, a na silnici to skončilo velice rychle. Biggles ani

nevěděl, zda střely zasáhly řidiče, motor, nebo prorazily pneumatiky. Nemohl se ani zdržovat, aby to zjistil. Zdálo se, že předek auta se najednou zaryl do silnice a nad ním se zvedl velký oblak prachu.

Automobil se rozkládal po celém okolí se soustavností, na kterou byla hrůza pohledět. Pak z něj vyšlehl plamenný jazyk a za okamžik hustý dým zahalil všechno, co z vozu zbylo, jen po cestě skotačivě uhánělo jedno osamocené kolo...

Biggles sraštil čelo, ušklíbl se a dvakrát oblétl hořící vrak, aby se přesvědčil, zda řidič nějakým zázrakem nepřežil. V troskách se však nic nehýbalo a tak prudce strhl letoun k ležení pěchoty.

S potížemi přistál na přilehlém poli, to se však dalo za těchto okolností omluvit. Vyskočil z letadla a rychle uháněl ke skupině důstojníků, kteří si ho všimli a užasle sledovali jeho spěch.

„Musím ihned mluvit s velitelem brigády,“ vykřikl, když k nim doběhl a zastavil se před majorem s červenými výložkami štábního důstojníka na límci. „Moc to spěchá!“

„Vy jste letec, který právě letěl tak nízko...?“

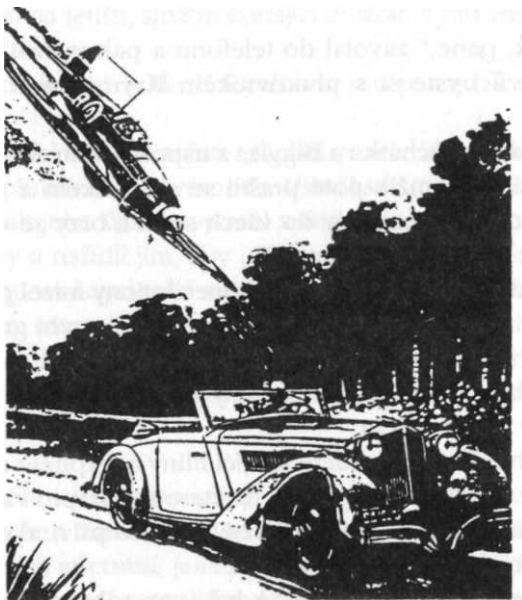
„Dovolíte, když to necháme na později, pane?“ přerušil ho pilot. „Přišel jsem vás vyzvat, abyste okamžitě přesunuli jednotku. Já...“

„Vy teď budete zticha!“ vztekle zaburácel major. „Chcete mi snad udílet rozkazy, člověče?“

„Podám na vás hlášení pro drzost!“

Biggles zasténal a pak ho něco napadlo.

„Dovolte, abych použil váš telefon, pane. Je to velmi naléhavé,“ řekl co nejpokornějším hlasem.

„Telefon je na velitelství,“ zavrčel major. „Tam.“

Na velitelství brigády Biggles horečně sáhl po telefonu. Major a jeho pobočník zvědavě pozorovali, jak během několika chvil dostal spojení s plukovníkem Raymondem na velitelství letky.

„Tady Bigglesworth, pane!“ ohlásil se úsečně. „Našel jsem to, co jsme hledali. Ten nácek sem létal pro zprávy od vyzvědače, který signalizoval německým dělostřelcům informace. Dnes to byla pozice motorizované brigády. Teď právě mluvím z jejího velitelství... ano, pane... správně... jsou na okraji lesa. Ano, pokoušel jsem se to těm lidem zde sdělit, ale nechtějí ode mě nic slyšet. Ten vyzvědač je mrtev... leží pod troskami svého auta. Jistě, pane... řekl bych, že zahájí bombardování během několika minut.“

„Cože? Co to znamená?“ vykřikl hlas za jeho zády.

Biggles otočil hlavu a viděl velitele brigády, který ho zblízka sledoval.

„Okamžik, pane,“ zavolal do telefonu a pak vyzval majora: „Pane, promluvil byste si s plukovníkem Raymondem z velitelství letky?“

Major sáhl po sluchátku a Biggles s uspokojením sledoval, jak mu pobledla tvář. Okamžik poté praštil se sluchátkem a vychrlil řadu rozkazů. Spojky se rozběhly do všech stran a brzy se všude kolem ozval rachot naskakujících motorů.

Netrvalo déle než deset minut a konec kolony mizel při okraji lesa za terénní vlnou. Vzápětí ve vzduchu zasvištěl první granát a zaduněl výbuch. Následovala celá salva a brzy nato zemi, na které předtím tábořila britská jednotka, rozervaly a rozoraly granáty. Jejich střepiny svištěly všude kolem.

Biggles uháněl před peklem létající hlíny a šrapnelů směrem, kde nechal svoje letadlo. Bolest hlavy, na kterou dříve pro vzrušení zapomněl, se vrátila a ještě zesílila. Při běhu proto přivíral oči a bojoval s náhlými návaly nevolnosti a závratě.

„Musel jsem úplně zpitomět, když jsem toho draka nepostavil o kus dál,“ pomyslel si. „Možná že ho už některý granát odstartoval do vzduchu místo mě.“

Znepokojoval se celkem oprávněně, protože nepřátelské granáty dopadaly nepříjemně blízko pole, kde zanechal letoun.

Když tam však doběhl, bylo letadlo nedotčené, ačkoli při hledání vhodného místa k rozjezdu poznal podle kráterů, že některé granáty minuly stroj jen o pár desítek yardů.

Vyšvihl se do pilotní kabiny, nahodil motor, a když se letadlo kolébavě rozjelo, musel divoce zápasit se směrovým kormidlem, aby se vyhnul kráterům před sebou. Letadlo poskakovalo a kymácelo se na rozbitém povrchu, přesto nabíralo rychlost.

„Jestli se brzy nezvednu, oddělám podvozek,“ zamumlal Biggles a přitáhl řídicí páku k sobě. Kola ještě několik

okamžiků kodrcala na nerovném terénu, až je jeden větší hrbol vyhodil do vzduchu.

Když přistál na letišti, službu konající důstojník mu vtiskl do dlaně dopis.

„Z velitelství letky,“ řekl. „Kdepak ses, pro pána, tak dlouho toulal?“

Biggles roztrhl obálku a četl: „Dobrá práce, Sherlocku!“ Pod tím byly iniciály plukovníka Raymonda. Usmál se.

Brzy se však jeho úsměv vytratil a Biggles se zachmuřeně obrátil na mechaniky a nařídil jim, aby připravili jeho stroj k akci již na zítřejší ráno. Nepovažoval totiž svůj úkol za skončený. Ještě musí zúčtovat s pilotem messerschmittu!

Uvědomil si, že německý letec nemůže vědět o vyzvědačově smrti a příští den patrně opět přiletí pro další informaci. Chystal se, že ho náležitě uvítá.

Byl to zvláštní letecký souboj. Pro Bigglese bylo výjimečné, že proběhl v předem stanoveném termínu, současně to však bylo jedno z nejúpornějších střetnutí, jaké kdy podstoupil. Pro pilota německé stíhačky bylo zjevení se spitfira překvapením, zkušeného stíhače však nezaskočilo. Byl totiž skvělým letcem, jenž vynikal v taktice soubojů a mistrovsky ovládal svůj stroj. Dlouho bylo na vážkách, kdo zvítězí.

Bojovali téměř půl hodiny, manévrovali se zatajeným dechem, až malá chyba ze strany německého pilota poskytla Bigglesovi vhodnou příležitost. Zrachotily jeho kulometry, střely roztržily kabinu německého letounu, pilot padl čelem na přístrojovou desku a stroj se zřítil k zemi do náruče zkázy.

ODZNAK

Ani silné vojenské kabáty z kozí kůže nechránily dostatečně před ledovým větrem, který fičel ze zasněžených vrcholů kašmírských hor. Ačkoli to byli Dogrové a horalé, mrazilo je do morku kostí. Choulili se skrčení za kolovou hradbou a byli velice rádi, že jim poskytuje alespoň tuto skrovnou záštitu. Jenom hlídka zůstala stát a hleděla na světle šedou silnici, vinoucí se v údolí, hluboko pod nimi.

Havalдар Tulsi Rám, velitel stráže, kterou vyslaly do hor branné síly indické vlády ke střežení silnice, přišel k hlídkujícím muži a postavil se vedle něj. Na velitelství roty ho ráno varovali, že někde poblíž jeho strážní jednotky se toulá větší tlupa domorodých muslimů ze severozápadní pákistánské hranice. V okolí sice neviděl nejmenší známku života, ale to Tulsimu nestačilo. Nelíbilo se mu to, nebyl spokojen.

Výcvik dostal kdysi u šikariů, ve výběrovém pohraničním pluku indické armády. Tam se naučil oceňovat Afghánce jako bojovníky a vážit si jejich vychytralosti a obratnosti, s níž dokázali využít sebemenšího úkrytu. Například řady hustých křovin, která se táhla asi sto yardů pod současným stanovištěm stráže k jakési poloskryté prohlubenině. Hlídka ji prohledala

už odpoledne a oddychla si po zjištění, že tam není po zákeřných domorodcích ani stopy. Nyní se ovšem začínalo stmívat.

„Zahlédl jsi něco, Sher Singhu?“ zeptal se mladého strážného.

„Ne Haval dare, *ji*,“ odpověděl hoch poněkud odměřeně. „Jak jsem vám již říkal, na míle daleko tu nikdo není.“

Jenže Haval daru Tulsimu to stále nestačilo. Zvedl dalekohled a s lokty opřenými o hrazení, bedlivě zkoumal jednotlivé úseky okolní krajiny, ačkoli světla již bylo namále. V křovinách nespátřil ani pohyb. Zavolal na signalistu, aby se zeptal také sousední silniční stráže, zda něco neviděli. Signální lampy zablikaly a potom přišla odpověď, že všude panuje naprostý klid.

„Asi už stárnu a začínám být nervózní a vystrašený,“ pomyslel si Tulsí a zavolal, aby mu přinesli večeři.

Když snědl několik silných placek nekvašeného chleba a ohřáté zeleninové kari, požádal o společnou vodní dýmku, posadil se a klidně kouřil. Nadešla noc a nic víc se nedalo dělat. Také mladí hindští vojáci dojedli a zapálili si laciné cigarety, které si zvykli za války kouřit. Zuli si boty, odložili výstroj, zabalili se do pokrývek a uložili ke spánku.

Tulsiho napadlo, že by jim měl vytknout jejich nekázeň, že nespí úplně připraveni k okamžité akci, ale věděl, že přísná disciplína, na jakou byl zvyklý u šikariů, není u těchto mladých vojáků, kteří neznali prohnání Afghánců, v oblibě. Spokojil se s rozkazem, aby si dříve než ulehnou, připravili pušky na dosah ruky.

A potom si i on přetáhl pokrývku přes hlavu a brzy usnul. Časně ráno musel vstávat, aby se přesvědčil, zda je silnice volná pro kolonu motorových vozidel, která pojedou k předsunutým indickým vojenským oddílům. Měl děsivý sen, v němž se dostal do japonského zajateckého tábora a někdo ho krutě bil...

Pak skutečně ucítil bolest, která ho probudila. Nad sebou uviděl postavu velkého muže s hustými vousy. Chtěl vyskočit na nohy, ale další, drtivá rána do hlavy bylo to poslední, nač si pamatoval.

Když se po chvíli probral, uvědomil si prudkou bolest hlavy a cítil, že má zmrtvělé údy. Chtěl se pohnout, ale zjistil, že jeho ruce i nohy jsou pevně svázané. Pochopil, že večerní obavy byly zcela oprávněné. Afgánci byli tu a jeho stráž se neubránila útoku. Teď ležel v cizím prostředí, v jakémsi malém hájku a mezi větvemi stromů se prodíraly chladné paprsky zimního slunce.

Ze stráže, které velel, nikoho v okolí neviděl a tak si myslel, že je tady sám. Potom uslyšel v sousedství nějaké hlasy. Obtížně se převalil na bok a uviděl skupinu mužů, kteří se o něco níže na úbočí kopce krčili kolem ohně. Jejich špinavý, volně visící oděv a lajdácky upravené turbany ho nenechávaly na pochybách, mezi jaké lidi se dostal. Tulsi Rám si s nepříjemným pocitem uvědomil, že se stal zajatcem domorodců.

Jediná milost, jakou mohl od těchto fanatických muslimů čekat, byla rychlá smrt. Dočkal by se jí jen tehdy, kdyby se mu podařilo vyprovokovat některého z nich ke smrtící ráně dříve, než se celý jejich houfec dostatečně potěší s mučením.

Znovu se podíval dolů a zjistil, že domorodce neprovázejí jejich ženy. Viděl v tom jistou, malou útěchu. Ženy totiž byly uznávanými znalci, jak při mučení prodlužovat život obětí. Nebyly ani zdaleka tak vznětlivé jako jejich muži...

Jeho pohyby uvolnily kámen který při pádu zarachotil, což neušlo pozornosti mužů sedících kolem ohně. Jeden z nich vstal a vykročil k místu, kde Tulsi Rám ležel.

„Tak už jsi přišel k sobě, ty indický pse,“ řekl s úšklebkem v jazyce paštu a kopl ho silně do žeber.

Tulsi neodpověděl. Za daných okolností nemělo velký smysl mluvit a kromě toho jeho znalost paštu byla značně omezená.

„Tví lidé v ohradě jsou mrtví,“ pokračoval muž. „Byli to hlupáci a jiný osud si nezasloužili. Bah!“ dodal a pohrdavě si odplivl. „Všechno bylo příliš snadné. Leželi jsme pod hrazením a čekali až všichni usnou a až ten nováček na stráž začne klímat. Zemřeli ve spánku. Alláh byl k nim přespříliš milosrdný, když jim dopřál tak klidnou smrt. Ale tebe jsme si ponechali, aby nás trochu pobavil tvůj strach a tvoje bolest. Uděláme to tak, aby tě hurisky ve tvém hindském ráji nevířaly s nadšením.“

Muž mluvil pomalu a doprovázel svá slova živými posunky. Zatímco mluvil, přidal se k němu další muslim. Tulsi pohlédl na jeho tvář bez zvláštního zájmu. Neviděl na ní vůbec nic, co by mu poskytlo nějakou naději. Byla to typická afghánská tvář, domýšlivá a krutá. Když ale muž otočil hlavu, Tulsi si všiml zvláštní šikmé jizvy na jeho tváři. V tom okamžiku promluvil první domorodec.

„Poslyš, Gulo Bazi,“ řekl, „nebylo by na čase, abychom si s tou hindskou mršinou trochu zažertovali?“

Gul Baz – jizva na tváři. Tulsi hledal spojitost. Gul Baz bylo běžné afghánské jméno. Několik mužů toho jména muselo být v jeho afghánské rotě šikariů. Ale ta jizva? Ano, už to má! Ty brigádní lehkotletické závody před válkou v Sultanabádu! Tehdy v plukovním štafetovém družstvu byl afghánský běžec s takovou jizvou. Havalдар Tulsi se zamyslel. Byla to nepatrná naděje, ale stála za pokus. Tulsi promluvil hindustánsky. Byl to oficiální jazyk pluku šikari, jehož členové hovořili celou řadou různých dialektů.

„Nevzpomínáš si na mě, Gulo Bazi?“ otázal se.

Afghánec na něj zvědavě pohlédl. Bylo jasné, že otázce rozuměl, protože odpověděl ve stejném jazyce.

„Proč bych si tě měl pamatovat?“

„Protože jsme spolu sloužili u šikariů,“ řekl Tulsi a neubráníl se vzrušení.

Gul Baz se na něj ostražitě zadíval.

„Je pravda,“ zamumlal, „že jsem kdysi sloužil u šikariů, ale na tebe se nepamatuju. Podej mi nějaký důkaz, že to není úskok, aby ses vyhnul osudu, který tě čeká.“

Tulsimu se téměř zastavilo srdce. Náhle pocítil naději, protože žádný muž, který sloužil u šikariů by se nikdy nestal spoluvíníkem smrti někoho, kdo sloužil s ním. Kde však má najít důkaz, který by Gula Baze přesvědčil, že spolu sloužili v pluku šikariů?

„Brigádní lehkootletické závody v Sultanabádu...“ zakoktal se Tulsi. „Byl jsem v té době nováček. Jak by sis mohl vzpomenout na nováčka v rotě Dogrů? Já si ale vzpomínám, že jsme tehdy vyhráli štafetu a sáhíb plukovník nás pochválil.“

„Když jsem byl v tom družstvu, vyhráli jsme velmi mnoho závodů,“ odpověděl Gul domýšlivě. „Řekni mi jméno muže, který byl tenkrát plukovníkem.“

„Byl to vysoký sáhíb,“ vykřikl vzrušeně Tulsi, jenž opět zahlédl svou příležitost. „Sáhíb Estaunton.“

„To je pravda,“ řekl Afghánec. „Skutečná pravda.“ Pohlédl dolů na Tulsiho. „Ale co to dokáže mým druhům. Nikdo z nich v indické armádě nesloužil a tohle tvé povídání pro ně neznamena nic. Nemáš ještě jiný důkaz, který by je přesvědčil?“

Tulsi si nesmírně přál, aby ho tolik nebolela hlava. Cítil, jak pomalu mu to myslí a věděl, že pekelné bušení v hlavě mu na vtipu a rozumu rozhodně nepřidává. Horečně přemýšlel, protože chápal, že mu už mnoho času nezbývá. Myslí mu probíhaly výjevy z tehdejšího života u pluku. Pobyt ve výcvikovém středisku, dvě dlouhá tažení na frontu, peklo japonského zajateckého tábora v Singapuru. Nikde se však neobjevovala vzpomínka na Gula Baze i když by přísahal, že tu něco bylo. V paměti mu vyvstávala jedině vzpomínka na závody v lehké atletice a nic víc. Ne, to není správná cesta. Musí objevit nějaký jasný a hmatatelný důkaz. Fotografii, vojenskou knížku nebo odznak!

53

Odznak! Jako by mu v hlavě zazvonil poplašný zvon. Ano, poslední vojenská přehlídka šikariů, než roty Sikhů a Dogrů přešly do nově vzniklého státu Indie.

Výjev se mu postupně vybavoval. Muslimský zásobovací důstojník, domýšlivý na nově nabytou pravomoc, tehdy nařídil, aby Dogrové odevzdali své odznaky z čepic do armádního skladu. Prohlásil, že jsou majetkem Pákistánu!

Britský velitel brigády si však vzápětí všiml, že vojáci nemají odznaky a rozkázal, aby je ze skladu zase přinesli. Sám osobně je pak všem vrátil. Když předával odznak Tulsimu, řekl: „Uchovejte si to jako symbol skvělého pluku a dobrého kamarádství, které jste v něm poznal!“ Ano, znělo to tehdy téměř jako rozkaz.

Kam se ten odznak poděl? Poslední co Tulsimu utkvělo v paměti bylo, že když přehlídka skončila, sundal jej z čapky. Celkem vzato nebyl žádný důvod, proč dál dráždit zásobovacího důstojníka. Tulsi Rám byl prostý, chudý člověk a všechny svoje věci nosil obvykle u sebe, zabalené do kousku

látky. Možná tam ještě je i ten odznak. V každém případě teď znamenal jeho poslední naději.

Uslyšel blížící se kroky, rozhlédl se a spatřil Gula Baze.

„Podívej se naposled na hory, muži,“ řekl Gul Baz, „než tě žhavá železa připraví o zrak.“

„Gulo Bazi,“ těžce vydechl Tulsi, „v kapse mojí uniformy najdeš důkaz, který jsi chtěl vidět. Sáhni tam, rychle.“ Když viděl, že Afghánec váhá, dodal: „Neboj se, jsem svázaný.“

Afghánec zavřel, jako by ho tím Tulsi urazil, ale poklekl vedle něj a vylovil mu z kapsy balíček, ovázaný kouskem látky. Rozbalil látku a rozložil celý Tulsiho majetek na trávu. Objevila se stará vojenská knížka, nějaké medaile a několik polodrahokamů. Tulsiho bodlo u srdce, protože ani on sám neviděl Žádný důkaz. Ale počkat, ještě tam ležel malý uzlíček z flanelového hadříku.

„Tohle rozbal!“ hodil k němu hlavou Tulsi.

Gul Baz ho poslechl. Něco se zalesklo ve slunci a v následující vteřině mu ležel na dlani malý stříbrný odznak. Byl na něm symbol půlměsíce ovinutý kroužkem...

„To se podívejme,“ tiše zamumlal, „to je skutečně ten náš starý odznak. Kdysi jsem ho hrdě a šťastně nosil, než jsem ho pošpinil té noci, kdy jsem dezertoval z Pešaváru. Ano, pokusím se zachránit ti život.“

Po příchodu Gula Baze k houfu, vypukla kolem ohně divoká hádka. Potom se však zdálo, že řeč příchozího zapůsobila a že přemluvil ostatní, neboť hlasy se ztišily. Tulsi ležel, čekal na rozsudek a náhle sebou trhl, jako by ho zasáhl blesk...

Jeho spící paměť se konečně probudila a Tulsi si připomněl dobu, kdy jejich roty prchaly před Japonci proti proudu řeky. Nemohl si vzpomenout ani na její název, věděl však, že to nebyl spořádaný ústup, ale zoufalý útěk. Jako jeden ze tří set mužů tehdy utíkal po levém břehu řeky přes otevřené prostranství, když se jižně od nich ozvaly motory japonských

letadel. Byly to ty nejnebezpečnější a nejjobratnější letouny – zera!

„Do džungle!“ přehlušil dunění motorů povel Sáhíba Estauntona. „Kryjte se pod stromy!“

Letounů bylo asi devět a blížily se neuvěřitelně rychle. Tulsí a jeho dva dobří přátelé se vrhli k nejbližšímu výběžku husté zeleně a vpadli do džungle téměř střemhlav. Mnoha dalším vojákům se však nepovedlo zmizet z přehledného břehu tak rychle a neušli pozornosti Japonců. Hučení leteckých motorů přehlušilo rachocení palubních zbraní a vzápětí na břehu vybuchlo několik pum. Jedna rozryla kamení nedaleko ukrytých mužů a sotva dvě vteřiny poté padlo na písek několik yardů před okrajem džungle bezvládné tělo. Tulsího nejlepší přítel Hamid vyskočil na nohy. Skočil k raněnému, aby ho zatáhl do bezpečí.

„Zpátky!“ křikl na něj Tulsí Rám.

Hamid měl opravdu zůstat v úkrytu. Byla to patrně poslední puma, kterou letci shodili, jenže vybuchla blízko, a Hamidovi, který byl vztyčen nad ležícím tělem, střepiny prakticky usekly hlavu.

Tulsí to pochopil, až když doběhl k příteli. Byl mrtev. Rachot střelby utichl, dunění motorů se ztrácelo v dálce a Tulsimu tehdy připadalo, že zemřel sám. Sklonil se bezvládnému tělu a aniž by vnímal co dělá, dovlekl ho do houští. Měl náhle krvavé ruce a krev byla všude...

„Všichni vztyk a pohyb!“ zaznělo zřepedu. Velitel Sáhíb Estaunton hnál své muže pryč. Na otálení nebyl čas.

„Hamida tu musíme nechat,“ vzdychl Singh. „Pojď, poneseme toho druhého. Je živý, možná se uzdraví...“

Tulsí oslepený smutkem poslechl. Vlekli tehdy bezvládného muže po celý zbytek dne a teprve dalšího rána se ho ujali muži z roty muslimů, ke které patřil.

A celý ten krvavý příběh se Tulsimu vykouril z hlavy, jako by si na něj jeho poraněná duše odmítala vzpomenout...

Tulsi užasle zamrkal a pohlédl k táboru Afgánců. Gul Baz z něj právě odcházel. Sklonil se k zajatci a přeřízl mu pouta.

„Vyměnil jsem tvůj život za svůj podíl na kořisti, kterou jsme získali dnes ráno, když jsme přepadli indickou kolonu,“ řekl. „Běž ale rychle, než si to zas rozmyslí. Nejbližší indická stráž je dvě míle na jih. Půjdu kousek s tebou a ukážu ti cestu.“

Když se ztratili z dohledu ostatních domorodců, chytil Gul Baz Tulsiho za ruku.

„Odejdi v pokoji,“ prohlásil. „Myslím, že jsem si na tebe také vzpomněl. Mám podivný dojem, že jsi mi kdysi zachránil život. Jsou to špatné časy, když bývalí kamarádi bojují jeden proti druhému kvůli náboženství.“

Otočil se a vracel se ke svým novým druhům. Nechal tam Tulsiho hledícího na malý stříbrný odznak s půlměsícem ovínutým kroužkem, který mu vtiskl do ruky. Byl to symbol náboženské snášenlivosti, kterou se pluky staré indické armády snažily přinést rozvrácené zemi.

VYNUCENÉ PŘISTÁNÍ

Slunce na vycíděné obloze neúprosně žhnulo a paprsky bílého žáru pronikaly korunami stromů až k nízkému porostu pralesa, který byl tak tichý, jako by ho vedro omráčilo. Klid lesa rušil jen muž, pomalu si razící cestu vpřed. Byl to mladíček. Ačkoli není vždy lehké odhadnout věk, jeho chlapecká opálená tvář a štíhlá postava prozrazovaly, že mu není víc než osmnáct let. Měl rovné husté vlasy a modré oči.

Chlapcovy myšlenky se však v této chvíli rozhodně nezabývaly tak všedními věcmi, jakými byl jeho věk či barva očí. Už asi po sté se zastavil, aby setřel ze tváře pot a prozkoumal okolí a směr cesty. Mohutné eukalypty kolem mu to náramně ztěžovaly.

„Už tam přece musím být,“ přesvědčoval se a trochu vystrašeně se znovu rozhlédl. „Tenhle prales je přímo ďábelský!“

Upřel oči ke žhavému severnímu nebi a chvíli uvažoval. Pak zvedl batoh, hodil si ho na záda a znovu se jal prodírat mezi obřími kapradinami, které ho obkličovaly ze všech stran.

Prvně se ho zmocnila nejistota, ale ta náhle přerostla v mrazivý záchvěv hrůzy. To, že ztratil směr, tušil od chvíle, kdy se zcela hloupě pokusil zkrátit si cestu a opustil starou, málo užívanou stezku, která ho však vedla zcela spolehlivě. Chlapcovo tušení se nyní změnilo v jistotu. Přecenil své orientační schopnosti a již stezku nenajde!

„Jsem hlupák a blázen!“

Otřásl se.

Prales se zdál nekonečný a sluneční oheň i obtížný hmyz chlapci rychle vysávaly sílu z těla.

„Drž se stezky jako klíště, nebo ti dá strašlivou práci dostat se na ni zpátky,“ varoval tehdy chlapce starý zálesák, který znal australskou buš jako své boty.

Kdy to bylo? Jak je to dlouho?

Když si uvědomil, že to varování vyslechl včera ráno, překvapeně zamžikal. Byl by přísahal, že zálesákovu polorozpadlou chatrč opustil už před několika týdny. Jenže to nebylo možné, protože do toho malého tábora dřevařů a honáků, kteří zde značkovali dobytek, dorazil na koňském hřbetě teprve před dvěma dny... A on tam přece přijel z Karooly, nejbližší železniční stanice, vzdálené odsud tři sta mil, teprve předevčírem...

„Asi jsem se z toho horka zbláznil,“ prohlásil hořce, když se opět zastavil a nervózně zatřepal polní lahví. Věděl, že v ní není víc než půl pinty vody a že se ještě nesmí napít. Žízeň ho mučila, ale překonal to. Někde tu přece musí být potok nebo proláklina s vodou! Jak mohou přežít kapradiny? Z čeho rostou? Podíval se dolů, avšak písčitá půda pod jeho nohama byla vyprahlá na padrt'. Z představy, že tu nenajde vodu, se mu zatmělo před očima. Pokud se něco rychle nezmění, bude jeho situace brzy zcela bezvýchodná.

Vyrazil dál a trochu ožil. Porost prořídł a šlo se mu lépe, ani tak ale nedohlédl dál než na sto kroků. Chmurné bylo, že zem po které šlapal, vyhlížela ještě vyprahleji. Napadlo ho vyšplhat na strom, odkud by možná uviděl spásný potok, nebo aspoň místo, odkud by se zorientoval. Jenže kmeny eukalyptů byly příliš mohutné a bez větví, a nepřišel na způsob, jak nahoru.

Šel tedy dál s pocitem, že je lépe pokračovat, ať už míří vpřed správným nebo špatným směrem. Jenom cesta vpřed může změnit jeho osud. A s podobným pocitem se vyhnul hadovi, ležícímu přímo na jeho cestě. Mohl být neškodný, mohl být smrtelně jedovatý, ale on se mu každopádně vyhne a nedá mu příležitost k útoku. Vedle hmyzu byli hadi jedinými tvory, na které narazil, když se „propadl do buše.“ Nehodlal rušit jejich pokojný spánek.

Za chvíli nato stromy ještě víc prořídly, a když hoch před sebou uviděl volnou krajinu, přidal do kroku. Stál pak na okraji lesa, porost zde končil a poutník si s hrůzou uvědomil,

že plán před ním je ještě méně pohostinná než prales, kterým prošel. Do velké dálky se táhly jazyky sluncem vyběleného žhavého písku a neladné hromady kamení a vyrudlých skal.

Asi čtvrt míle odsud, v oblouku lesního porostu, se náhle zvedlo do vzduchu hejno ptáků z velkého papouščího rodu. Vzlétli vyrušení jeho příchodem, těžce mávali křídly a ostrými hlasy křičeli na poplach.

Chlapcova tvář se rozjasnila. Ptáci! I papoušci musí pít!

Radostné očekávání ho přimělo k běhu na místo, odkud vylétlo hejno, a když tam plný vzrušení dorazil, rozesmál se štěstím. Příčinou jeho rozjaření byla louže, neskutečně páchnoucí louže, které by se v rodném městě vyhnul velikým obloukem.

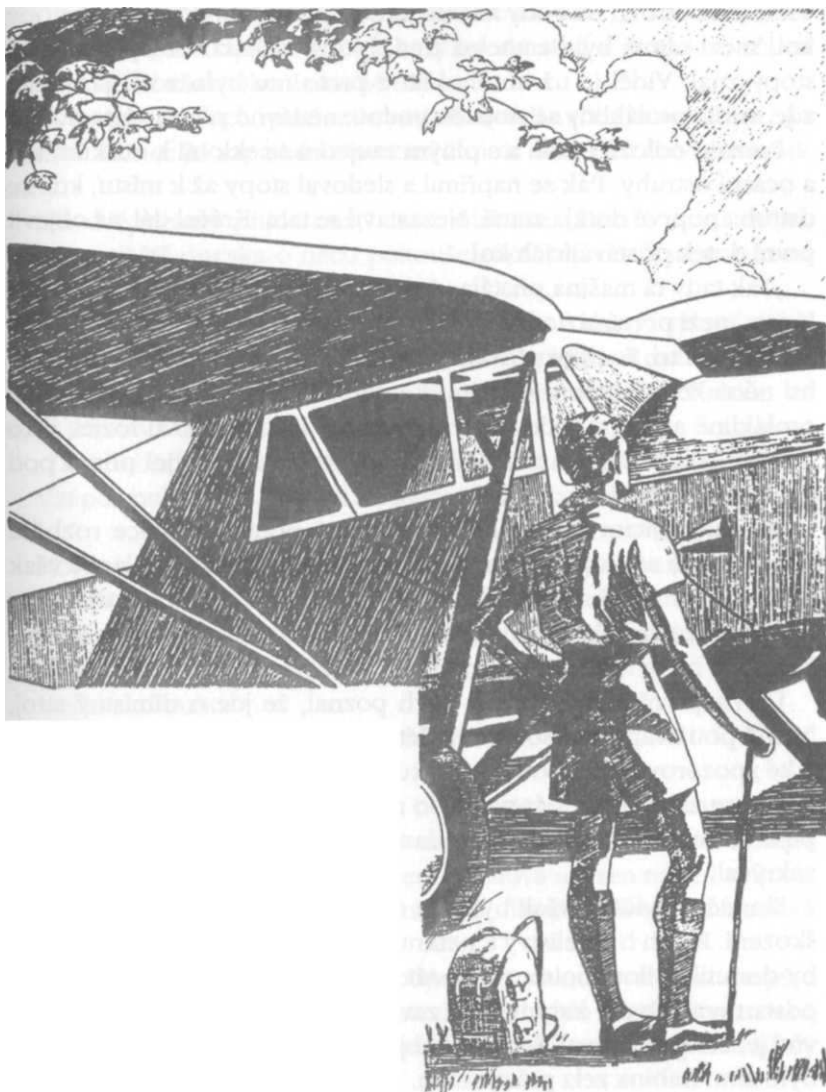
Zde udělal pravý opak. Vrhł se ke stojaté kalné vodě a bez zaváhání si svažil ruce i obličej a pak tu ohavnou papouščí vodu lokal, aniž by mu to jen trochu vadilo. Byl šťasten, pro tuto chvíli byl zachráněn.

Uhasil žízeň, vstal a rozhlédl se. První věc, kterou uviděl, byla v těchto místech tak nečekaná, že mu to málem vyrazilo dech. Hochovy oči spočinuly na malé kaluži oleje, asi takové, jakou lze spatřit pod mnohým parkujícím automobilem!

Viděl ji pár kroků od vody a vedle ní se v písku táhly dvě rovné stopy kol, mezi nimiž byla znatelná třetí, hlubší brázda. Chlapec takové stopy znal. Viděl je už mnohokrát a proto mu bylo zcela jasné, že zde, vedle prolákliny se stojatou vodou, nedávno přistálo letadlo...

Pomalou odložil batoh a s plným zaujetím se sklonil k otiskům kol a ocasní ostruhy. Pak se napřímil a sledoval stopy až k místu, kde se ostruha poprvé dotkla země. Nezastavil se tam. Kráčel dál, až objevil první dotek přistávajících kol.

„Tak tady ta mašina přistála...“ zašeptal tiše. Očima přeměřil vzdálenost mezi prvními dotyky podvozku a ostruhy se zemí.

„Vypadá to, že pilot přistával velmi rychle. Řekl bych dokonce, že ho něco ke spěšnému přistání donutilo. Potom roloval směrem ke proláklině s vodou, kde dost dlouho stál. Pak se znovu rozjel, jako by chtěl startovat, ale rozmyslel si to, otočil stroj a vjel přímo pod stromy... Můj Bože!“

V následujícím okamžiku se unavený poutník divoce rozběhl k místu, kde se stopy podvozku ztrácely mezi stromy. Chlapce však už znamení otištěná do písku vůbec nezajímala. Pátral očima po mnohem zajímavějším a přitažlivějším předmětu, utajeném v lese. Konečně ho uviděl. V temném stínu vysokých stromů stálo letadlo!

Už na první letmý pohled hoch poznal, že jde o třímístný stroj, běžně používaný pro soukromé létání nebo jako letecké taxi. Ihned také zpozoroval, že letoun tu parkuje už nějaký čas, neboť kola podvozku se zabořila na pár palců do měkkého písku a na povrchu trupu a křídel ležely větvičky, spadané ze stromu, který letadlo skvěle zakrýval.

Skutečně zvláštní však bylo, že na letadle nebylo vidět žádné poškození. Potah byl celistvý a netknutý a hoch neviděl poruchu, která by donutila pilota nouzově přistát. Zdálo se, že letoun může ihned odstartovat. Dveře kabiny byly zavřené. Nesměle vztáhl ruku a otevřel je. Snad očekával, že uvnitř objeví vysvětlení celé té záhady. Nebylo tam. Kabina zela prázdnotou.

Dlouho tam stál a pozoroval ztichlý letoun, jako by se snažil přijít na kloub celému tajemství. Proč tady letoun stojí a proč sem vůbec přistál? Věděl však toho žalostně málo.

S výrazem nepochopení se konečně obrátil a dlouze se zadíval do pouště. Slunce již zapadalo a pustina žhnula zlatými a červenými odstíny.

„Za dvě minuty přijde tma,“ zamumlal tiše. „Petrně nemá smysl, abych se ještě dneska o něco pokoušel. Spíš teď něco sním a hned pak půjdu spát.“

Sáhl po batohu, který předtím pohodil do kabiny, vylovil z něj sendvič, usedl do písku pod křídlo a dal se do jídla. Když spolkl poslední sousto, byla už úplná tma. Nervózně se rozhlédl. Kabinu letadla už sotva rozeznával. Vstal.

„Tam to bude nejpohodlnější,“ rozhodl se. „A ani jeden had!“

Vzápětí byl uvnitř. Zaklapl za sebou dveře a v krátké chvílce spal.

Nový den se ohlásil šedivým svítáním a chlapec se probudil s myšlenkou, že se cosi děje. Od první chvíle věděl, že to je něco zlého, netušil však co. Vytřeštil oči a čekal na opakování zvuku, který mu pronikl do snu. Určitě se ozve znovu.

Nečekal dlouho.

Docela blízko kabiny zazněl hlučný a hrubý hlas: „Ke všem čertům. Jasně, že jo!“

Chlapcovým prvním popudem bylo vyskočit ven a uvítat se s tím hrubozrnným chlápkem, který ho mohl vysvobodit ze žhavé a žíznlivé pustiny. Jenomže mužova následující slova mu ten nápad vyhnala z hlavy a donutila ho přikrčit se níž k podlaze kabiny. Hoch zbledl a málem se mu zastavil dech.

„Jasně, že jsem to staré prase odpráskl,“ pokračoval muž a z jeho hlasu zaznívala pýcha nad tím, co dokázal. „No jasně! A ten starej trouba ani nepochopil, odkud to přišlo. Ustřelil jsem mu půlku hlavy a bylo to!“

„Předpokládám, že to nešlo jinak,“ ozval se jiný, tišší hlas.

„To si piš, že ne. Nic jinýho mi nezbylo. Co jsem, k sakru, mohl dělat, když jsem chtěl dostat to zlato? Já ho musel dostat! A toho starýho vejra jsem sem musel dotáhnout, aby mi ukázal, kde si ho schoval! Našli jsme to bez problémů a naložili do mašiny. Pak jsem mu řek’, že lituju, ale ať si jde domů po svých. Já mu to pověděl slušně, ale on po mně vyjel s lopatou a sápal se po mně. Chytil jsem pušku, schoval se mu v

kapradí, no a pak dostal přesně to, co si zasloužil. Zahrabal jsem ho do písku tam, kde padnul. Kousek od mašiny. A taky mi hned došlo, že si musím vymyslet, co řeknu, až se vrátím mezi lidi. Kdybych ohlásil, že starěj umřel na uštknutí hadem, nebo na nějakou nemoc, kdejakěj šťoura by se staral, proč jsem nedovezl mrtvýho s sebou. Měli by tisíc pitomejch otázek...”

„To vážně nešlo,“ zazněl druhý hlas. „Začali by vyšetřovat.“

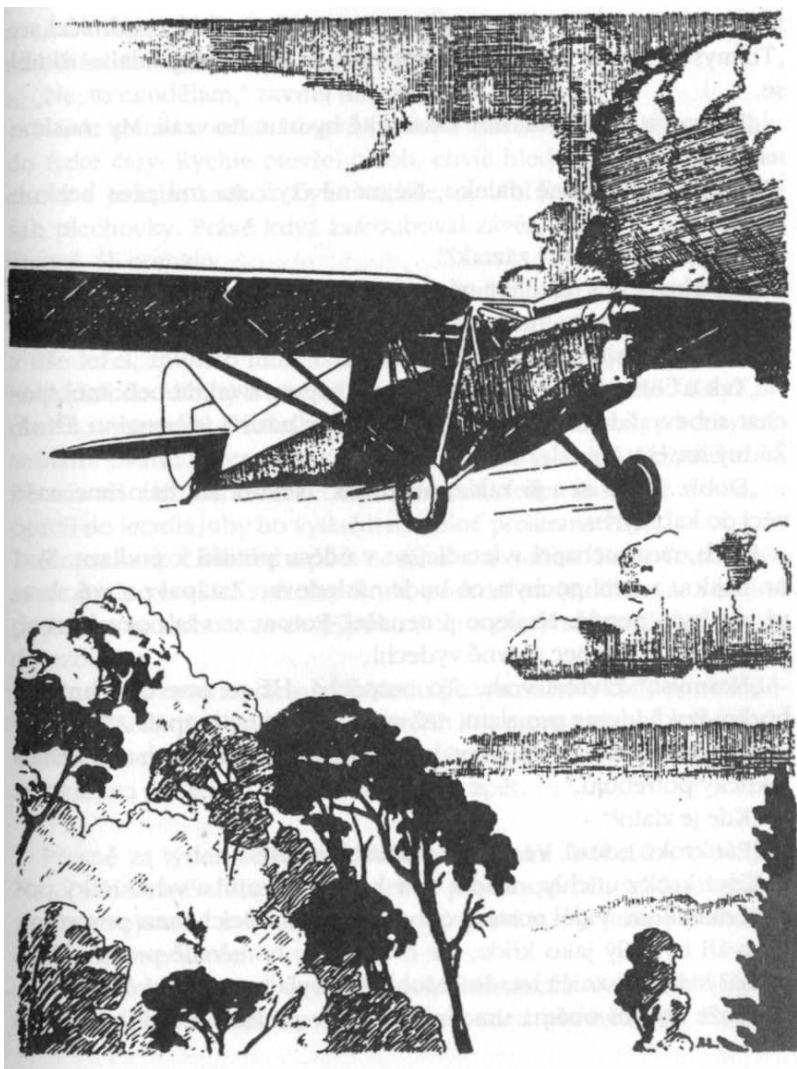
„Dostal jsem nápad předstírat havárii a klaplo to. Potom jsem zakopal zlato, za minutu ho uvidíš, a mašinu schoval pod stromy. Celý australský letectvo ji nenajde, kdyby hledali celý rok! No a pak jsem pochodoval do Karooly. Když jsem se tam doplahočil, byl jsem úplně grogy. Byl jsem fakticky K.O. a to bylo dobře. Věřili mi, že jsem si cestou užil.“

Vypověděl jsem, že naše letadlo narazilo při přistání do stromů, začalo hořet a můj starěj parťák v něm zůstal a uhořel. Že se nedalo nic dělat. Samozřejmě se ptali, kde k tomu došlo, kdo to asi zavinil a tyhle formality. Vysvětlil jsem jim, že je mi to líto, ale nevím. Po takovým šoku si místo nehody pamatuju leda v okruhu padesáti mil. Já se fakticky prodíral pralesem celý dny, než jsem našel cestu ven. Bylo to víc než pravděpodobný a uvěřili mi.

Pár týdnů jsem se dával dohromady, no a teď jsme tu. Zbytek bude snadný. Poletíme touhle mašinou do Melbourne, přistaneme někde za městem a povíme lidem, že jsme prospektoři, co měli to štísko, že zbohatli! Nalezíště i nádobíčko jsme už prodali.“

„Zní to pěkně,“ ozval se opět druhý hlas. „Jenom se mi nelíbí, že si musíme vzít zrovna tohle letadlo. Je přece podezřelý...” odmlčel se. „To myslíš, že se s ním můžeme odvážit do Karooly?“ dodal a ušklíbl se.

„Pitomost! Nebud’ blázen! Okamžitě by nám ho vzali. My musíme na jihovýchod!“

„Jenže to je děsně daleko. Nejméně čtyři sta mil přes horkou poušť!“

„A to má být nějaký zázrak?“

„A co když se s letadlem něco stane.“

„A co by se, sakra, mělo stát?“

„Nevím, myslím jen...“

„Tak už nemysli! Je to jasný. Já taky nejsem dvakrát ochotnej spáchat sebevraždu. Motor je v pořádku a v nádrži je benzinu až až. Žádný strachy.“

„Dobře. Věříš si a já zaklapnu zobák. Nejdřív ale naložíme naše věci do kabiny.“

Hoch, naslouchající v letadle, se v úděsu přitiskl k podlaze. Teď ho najdou a není pochyb, co bude následovat. Zatápal po své zbrani, ale bylo pozdě. Naslepo ji nenašel. Potom se však ozval první, hrubší hlas a chlapec úlevně vydechl.

„Nesmysl,“ zavrčel vrah. „To nespěchá. Už se zase dělá hnusné horko. Pojd'! Jdeme pro zlato, než se zase všechno rozpálí. Až ho uvidím, vleje mi to čerstvou krev do těla. Po těch posledních týdnech to fakticky potřebuju.“

„Kde je zlato?“

„Pár kroků odtud. Vezmi rýč a dělej! Jdeme!“

Když kroky utichly, mladík se v kabině posadil a vrhl krátký pohled okénkem. Viděl postavy obou mužů, mizejících mezi porostem. Ve tváři byl bílý jako křída, ale mozek mu horečnatě pracoval. Co udělá? Má snad zničit letadlo? Mohl by a byla by to první část trestu, jenomže by tím oběma umožnil zmizet v pralese. Mohli by vyváznout z rukou spravedlnosti a navíc by mohli jít i po jeho stopě. Jeho návrat k lidem potrvá nejméně dva dny. „Ne, to neudělám,“ zavrtěl hlavou.

Náhle se mu v očích objevil podivný záblesk a jeho rty se stáhly do úzké čáry. Rychle otevřel batoh, chvíli hledal a pak vytáhl plechovku. Jedním krokem byl u nádrže, otevřel ji a

vysypal do ní obsah plechovky. Právě když zašrouboval závěr, zaslechl, že se muži vracejí. Šli pomalu.

Hoch popadl batoh a bez ohlížení, rychle jako vystřelená šipka, zmizel mezi kapradinami na opačné straně. Padl tam do porostu a tiše ležel, zatímco muž jenž se chlubil vraždou, i jeho společník, nakládali do kabiny neveliký, ale určitě velmi těžký balík. Když ho uložili, vystoupili z letadla a hoch netrpělivě sledoval, jak chystají snídani. Uvařili konvici kávy a na pánvi opekli slaninu. Po jídle to už šlo ráz na ráz. Tábornické náčiní nechali ležet na místě a oba se opřeli do letadla, aby ho vytlačili na volné prostranství.

Motor naskočil ihned a pilot neváhal ani vteřinu. Roztočená vrtule se změnila ve vířící světelný kruh, podrost za letadlem se rozvlnil proudem vzduchu a za chvějivého řevu motoru se letadlo vyhouplo do vzduchu.

Pár minut nato zmizelo z dohledu pozorovatele, který soustředěně sledoval směr, kterým stroj zamířil. Potom se chlapec naposledy rozhlédl, uchopil batoh, naplnil polní láhev z ohavné kaluže a vyrazil okrajem pralesa po vlastních stopách zpět.

Přesně za týden seděl mladík na policejním ředitelství v Perthu. Na druhé straně stolu byl muž, jehož pronikavé oči, střídavě volená slova a vojenské vystupování jasně vypovídaly o jeho dlouholeté službě spravedlnosti.

„Ano,“ řekl a zadíval se na chlapce. „Máme oba dva. Našel je pilot australského královského letectva uprostřed pouště. Jsou živí, ale měli namále. Chtěli dojít pěšky dvě stě mil, ale pak ztratili nervy a raději se vrátili k letadlu. Voda z nádrže jim vydržela tři dny. Žádné podezření neměli, mysleli si, že došlo k poruše motoru. Naše letadlo je naložilo a přivezlo sem. Kapitán Bailey jim řekl, že jsme zachytili zajímavou zprávu a že bych si s nimi chtěl osobně popovídat.“

„A co zlato?“

„Máme ho.“

„Co vám napovídali?“

„Nic zvláštního. Letěli na průzkumný let a neměli štěstí. Už ale slyším, že přicházejí. Pamatujte si, mladý muži, co máte udělat!“ Vzhlédl k seržantovi, který právě vstoupil.

„Frazere, měl byste se asi připravit na menší melu,“ prohlásil se smutkem ve hlase. „Nejlíp bude, když postavíte za dveře hrstku ostřejších chlapců.“

„Jistě, pane.“

Ozvalo se zaklepání a inspektor pozval návštěvu dovnitř. Vešli dva civilisté a muž ve stejnokroji královského letectva.

„Dobře že jste tu,“ uvítal je inspektor, ale ruku svým hostům nepodal.

„Dovolte, abych vám představil pány Graye a Bardwella. Nalezli jsme je dnes ráno v poušti,“ usmíval se letecký důstojník. „Pokud se nemýlím, zachránili jsme jim život.“

„Ano,“ kývl inspektor a zadíval se na vyššího ze dvojice. „Vaše jméno jsem, pane Gray, slyšel nedávno. Nejste náhodou Gray, který se před pár týdny zřítil v buši se starým Dickem Wildem? S tím starým prospektorem?“

„Jo. Jasně že to jsem já,“ zasmušile řekl mohutný chlapík se zapadlými očima a krutým výrazem kolem úst. „Samá smůla! Nám pilotům se to stává. Létám z letiště v Karooly a tam si mne taky najal ten potrhlej děda. Chtěl doletět na místo, kde měl mít claim, ale moc se nevyznal. Nutil mne přistát na místě, kde bychom se zabili a málem to tak dopadlo. Na celou zpáteční cestu jsme už neměli dost paliva a tak jsem se přece jen někde poblíž pokusil přistát. Jenže to nevyšlo a rozbil jsem letadlo. Baflo to a ten starej zůstal v ohni. Vypadl jsem ven na poslední chvíli, pane. Tejden jsem se pak z tý bryndy dostával. Myslel jsem, že bude po mně, že se ze mě vrátí lidská pečeně.“

„Ano,“ kývl inspektor. „Šťastně jste se dostal z neštěstí. Bída je v tom, že já o vašem štěstí slyšel něco docela jiného.“ Zvedl hlavu a pevně se Grayovi zadíval do očí.

„Cože?“ drsně vyjekl muž. „Co to má znamenat?“

„Řekněte nám, co o tom víte!“ otočil se inspektor k mladíkovi. „Celý ten příběh. Tak, jako jste ho vyprávěl mně.“

Modré oči osamělého poutníka pralesem zamrkaly, ale potom se klidně upřely do tváře mužů, kteří se nezdvořile a bez vyzvání usadili naproti němu.

„Jistě, pane. Povím vám, co se skutečně stalo. Starý Dick Wilde, jak mu zde říkáte, našel na poslední prospektorské cestě vydatné zlaté ložisko. Vybral ho, ale postihla ho smůla. Poslední noc před návratem se k jeho potravinám dostal dingo a on ráno našel jenom potrhaný, prázdný batoh. Nezbylo mu, než nechat zlato na místě a s lehkou výstrojí dojít do Karooly. Narazil tam na vás, Grayi a řekl vám, kam a pro co půjde, až skončí s nákupem. Vy sám jste mu tehdy navrhl cestu letadlem a asi nebylo těžké ho přesvědčit. Je to rychlé a pohodlné. Souhlasil.“

„To je výmysl,“ řekl chraptivě Gray. „Jak byste to taky mohl vědět?“

„Napsal mi to do Anglie,“ odpověděl mladík. „Ten dopis mám! Sloužím tam u Royal Air Force a právě jsem se chystal sem, domů. Poslal jsem mu telegram, ve kterém jsem ho požádal, aby koupil lehký letoun, s nímž se pak spolu vypravíme pro zlato. Můj telegram však buď přišel pozdě, nebo se ho zmocnil někdo cizí! V Austrálii jsem zjistil, že odletěl – s vámi! A vy jste s ním také přistál u malé prolákliny s vodou, přesně na místě, které vám popsals. Našli jste to.“

„To je lež!“ vyhrkl Gray.

„Přistál jste a pomohl starému muži naložit jeho zlatý poklad do letadla,“ pokračoval chladnokrevně mladík, aniž by si všímal vražedného Grayova pohledu. „Pak jste mu ale předložil královský návrh. Vybídl jste ho, aby šel zpátky pěšky. Byl to báječný nápad. On mohl cestou zahynout a vy byste získal spoustu času na to, abyste s jeho zlatem zmizel...“

Grayova tvář zpopelavěla vzteky. Lapal po dechu.

„On to přirozeně odmítl,“ pokračoval mladý žalobce a jeho hlas plný citu se náhle zachvěl. „Začal jste mu

vyhrožovat a on, aby se měl čím bránit, uchopil lopatu. Prostřelil jste mu hlavu! Zavraždil jste ho! Pak jste zajel se strojem pod stromy, zahrabal svou oběť a ukryl zlato. To zlato, pro které jste vraždil!“

Gray si přešel jazykem suché rty. V očích měl úžas i děs.

„Nesmysly, hnusné nesmysly!“ cedil mezi zuby. „To byste musel dokázat! Vymejšlíte si. Jak víte, co se dělo někde, kde jste nebyl?“

„U vraždy jsem nebyl,“ řekl vzrušeně mladík. „Ale seděl jsem v kabině, když jste se vytahoval před svým společníkem toho rána, kdy jste se vrátil pro zlato!“

„To... to nemůžete dokázat.“

„Usvědčí vás vaše vlastní letadlo, a já vás usvědčím tím, že vám povím, proč jste musel přistát v poušti.“

„Vy... vy jste zavinil, že jsme museli přistát?“ řval Gray, který konečně začínal chápat. „Jak jste to udělal?“

„Nasypal jsem vám do nádrže půl libry cukru. Málem jste svoje letadlo uvařil. Motor byl do červena. Buďte rád, že jste neskončil v plamenech!“

Gray se posadil, ale ve tváři měl tak hrozivý výraz, že se inspektor natáhl a položil mu těžkou ruku na rameno.

„Jak jste věděl, kde ta mašina je?“ zasípal vrah.

„Nevěděl jsem to,“ řekl chmurně mladík. „Předpokládal jsem, kde by být mohla a nezmýlil jsem se. Richard Wilde mi popsal v dopise vodní proláklinu i polohu svého claimu. Souřadnice tam nebyly, ale údaje byly docela přesné. Udělal to také proto, že vám příliš nevěřil a asi ho i napadlo, že by se mu mohlo něco stát. Divíte se mu?“

„Kdo jste?“ zeptal se vrah plochým, vyhaslým hlasem.

„Jsem Dick Wilde mladší,“ řekl mladík měkce. „Člověk, kterého jste zavraždil, byl můj otec.“

NEBEZPEČNÁ ZVÍŘATA

V místech, kde se scházejí cestovatelé a lovci velké zvěře, přijde při hovorech vždy na přetřes jeden námět. Někdy dřív, někdy později, ale vždycky dojde k vyprávění o prožitých dobrodružstvích při lovu, a tento nesmírně zajímavý námět pak dovede účastníky k otázce, které z velkých zvířat v Africe je nejnebezpečnější?

Za nebezpečnou velkou zvěř se obvykle pokládá slon, nosorožec, lev, buvol a do určité míry i levhart. Je dost zajímavé, že názory proslulých lovců velké zvěře se značně liší.

Lovec, který při setkání se lvem unikl jen o vlas, se přirozeně přiklání k mínění, že nejnebezpečnější je král zvířat. Každé zvíře se totiž za určitých okolností chová trochu jinak a lovec, jenž to ví, dělá pak nezbytná opatření.

To největší nebezpečí při lovu velké zvěře je však skutečnost, že lovci po nějaké době zapomínají na opatrnost a nejsou patřičně ostražití. Jen málokdo z nich si uvědomuje, že nebezpečí jim potom nehrozí od zvířete, ale že je k sobě lákají sami.

Jen málo zvířat útočí na člověka, pokud je někdo nevydráždí, ale zraněné zvíře je chová jinak než zdravé a většinu nehod způsobila právě poraněná zvířata.

Z toho důvodu vlády mnoha afrických zemí výslovně zakazují svým domorodým občanům užívat střelné zbraně, a to dokonce i k ochraně sklizně na polích. To se může zdát na první pohled nespravedlivé, ale pokud měli místní muži povoleno užívat střelné zbraně, obvykle poranili mnohem víc zvířat než jich zabili, a obyvatelé domorodých osad potom žili v neustálém ohrožení.

Je možné téměř s jistotou tvrdit, že právě lev zaútočí jen velmi vzácně, pokud k tomu není vyprovokován. Staly se takové případy, ale je jich pramálo a došlo k nim vždycky po delší době. Když lva nikdo neobtěžuje, stáhne se raději důstojně do ústraní. Dokonce i když se dostane do úzkých, dává přednost vyhnout se potížím, ale kdybyste ho stiskli a nedali mu na vybranou, museli byste si dát pozor.

Dokonce i zraněné zvíře, když je to možné, někam zaleze a lovci přijdou o život tehdy, když ho sledují až do úkrytu. Není pochyb o tom, že nejnebezpečnější okolnost při lovu lva je jeho úžasná rychlost na začátku útoku.

Je pravda, že na vzdálenost jednoho sta yardů patří lev k těm nejrychlejším zvířatům na zemi. Rozzuřený lev uběhne tu vzdálenost ve třech vteřinách, takže když vystartuje k útoku, máte sotva čas vypálit, natož dobře zamířit, abyste ho „složili“ s jistotou.

Jinou nebezpečnou okolností je skutečnost, že žádné jiné stejně velké zvíře se nedokáže tak dokonale ukrýt. Lev se umí schovat i na rovině porostlé nízkou travou, kde se zdá zcela nemožné, že by tam bez prozrazení mohlo ležet něco většího než králík.

Před jistým časem se zdařil panu Percivalovi, slavnému africkému lovcí zvěře, úžasný únik ze smrtících tlap zraněného lva.

Domorodci mu jednou pověděli, že na dně blízké rákosy zarostlé prolákliny číhají lovcí lvi. Jeho lidé z proslulého kmene Masajů, odvážní lovci lvů, začali do rákosí

tlouct, aby je vyhnali ven. Za chvilku vyběhlo velké zvíře a pan Percival vypálil. Slyšel dopad kulky a viděl, jak se lev skutálel z břehu do míst, kam se nedalo dohlédnout.

Měl právě tak čas znovu nabít, když z rákosí vyrazil další lev. Lovec opět vystřelil a lva složil, jenomže zvíře se okamžitě a se strašným řevem znovu vzchopilo. Všichni Masajové se skrčili za své štíty a nastavili kopí, avšak pan Percival nabil další náboj a lva zabil.

Pak sešli po břehu dolů, aby vyhledali prvního lva. Vystopovali ho v rákosí a zkoušeli vyhnat ho kamením, ale lva ani nenapadlo úkryt opouštět. Pan Percival sice dobře věděl, jak nebezpečné je sledovat zraněné zvíře do ukrytu, ale přesto se rozhodl, že to udělá. Masajové šli za ním.

Chvíli hledali marně. Urazili rákosím asi třicet yardu, když lev náhle s řevem, s rozevřenou tlamou a zježenou hřívou zaútočil. Pan Percival měl ještě čas rychle vystřelit, ale kulka, jak zjistil později, urazila lvu jeden zub, ale jinak mu neublížila. Přesto ten zubařský zákrok stačil k tomu, aby se lev obrátil a zmizel v rákosí. Ne nadlouho. Po chvíli se objevil znovu o pár yardů dál. Pan Percival vypálil bez míření a jak se lev zvedl na zadní nohy, zasáhl ho do hrudi. Lev padl na něho a přechodně ho omráčil. Když pak omámený a tísněný velkou váhou otevřel oči, viděl, že jeden z Masajů leží na něm a lev po něm chňape zuby!

Panu Percivalovi překáželo těžké zvíře i muž, jenž na něm ležel. Chvíli se nemohl dostat do kapsy pro náboje, ale nakonec se mu to s velkou námahou podařilo. Chytil pušku uprostřed a konečně poslal lva na onen svět.

Co se vlastně stalo? Když ho lev přitlačil k zemi, dva Masajové přiskočili a vrazili do lva svá kopí. Tím upoutali jeho pozornost na sebe a nepochybně zachránili panu Percivalovi život. Lev oba Masaje zle zřídil, ale naštěstí se oba uzdravili a ještě dlouho potom slavnému lovcí sloužili.

Jiné velice vzrušující dobrodružství zažili tři zkušeni lovci lvů. Jde tu o jeden z mála zaznamenaných případů, kdy

lev zaútočil bez zjevné příčiny, jenomže tento lev patřil mezi lidožravé lvy a lovci ho chtěli zabít.

Tenhle lev se vymykal všem běžným představám a zabíjel dělníky, kteří stavěli železniční trať. Pozvaní tři lovci jednoho večera položili návnadu a zaujali místa v oddělení železničního vagónu, který za tím účelem dali odsunout na vedlejší kolej.

Ke své smůle, jak uslyšíte, opomněli zavřít dveře od vagónu i od oddělení. Obě vedly na opačnou stranu od návnady.

Losem určili stráže a první z nich převzal hlídku. Druzí dva se pak klidně uložili ke spánku, jeden na podlahu a druhý na sedadlo proti hlídkujícímu.

Nedá se pochybovat o tom, že zatímco hlídač usnul, lev neměl na spánek ani pomyšlení. Přišel, a když ucítil lidi, nechal návnadu ležet a vlezl do vozu. Prošel chodbičkou a vnikl do oddělení, kde spali lovci.

Muže ležícího na podlaze probudil silný kočičí pach, kterého měl náhle plný nos a s hrůzou pochopil, že lev na něm dokonce stojí a zabíjí muže, který měl hlídat. Vykřikl a vzbudil muže na protějším sedadle. Jejich pušky ležely na polici pro zavazadla, takže se k nim nemohli dostat. Dokážete si představit děsivější situaci? Tři lidé a řvoucí lidožravý lev, to všechno v jedné zvěti uprostřed těsného železničního oddělení za naprosté tmy.

Za takových okolností snadno uvěříme, že ti kdož přežili, neměli vůbec jasno, co se tam dělo dál. Dva kteří nehlídkovali se nakonec nějakým zázrakem dostali z oddělení a prchali chodbou k východu, kde však zjistili, že vyděšený sluha dveře zamkl. Lev unikl oknem a tělo zabitého muže si odnesl s sebou...

O lvech by se dalo vyprávět ještě dlouho, ale místa je málo, tak si povíme něco o slonech.

Slon je normálně plaché zvíře, které rozhodně dá přednost útěku před bojem, avšak když se již jednou rozhodne bojovat, projevuje mimořádnou dávku inteligence a prohnanosti.

Spoléhá se na svůj ostrý čich, kterým objeví nepřítele. Zrak má totiž slabý a vidí pouze to, co je v nejbližším dosahu jeho očí. Když někdo chce to obrovské zvíře zabít, musí zasáhnout kulkou jeho mozek a v tom spočívá velké nebezpečí. Lovec se totiž musí přiblížit velice blízko, aby měl jistotu, že trefí to maličké zranitelné místo vedle ucha, kterým je možné mozek zasáhnout.

Při veškeré masivnosti lebky a ochranném kostním valu je mozek slona velmi malý a můžete jej snadno minout. Jestliže první ranou zvíře zraníte, promění se v rozzuřenou horu, která k vám vyrazí, aby vás zadupala do země. Čelit útočícímu slonovi vyžaduje značnou dávku odvahy a těžko vymyslíte něco nesnadnějšího, než ho složit kulkou, když se blíží.

Jestliže zraněný slon nezaútočí ihned, může se stát, že se bude pohybovat v kruhu, aby lovce později napadl, podobně jako africký buvol, kterého mnozí lovci považují za nejnebezpečnější zvíře na zemi.

Buvol někdy zaútočí i bezdůvodně se zuřivou zběsilostí a s krví podlitýma očima. Když je poraněný, stane se z něj vtělený d'ábel, jehož jedinou myšlenkou je zabít toho, kdo mu způsobil bolest. Za tím účelem dokáže více než kterýkoli jiný živý tvor využít své bystrosti, síly a rychlosti, jakou běhá. Je také úžasně odolný a je nesmírně obtížné buvola zabít. Toto plemeno nezná strach a jeho hrůzu nahánějící a do šíře rozložené rohy jsou strašlivou zbraní. Kůže buvola je tak tuhá a tvrdá, že domorodí bojovníci si z ní zhotovují štíty, které hned tak něco neprorazí.

Osamělý starý býk má ve zvyku ležet za padlým stromem, porostlým popínavými rostlinami a vyrazit na nic netušícího cestovatele z bezprostřední blízkosti. Poraněný

buvol má také velice nepříjemný zvyk, že se vrací obloukem po své vlastní stopě a zaútočí na lovce zezadu.

Rohy afrických nosorožců jsou mnohem delší než si lidé většinou představují. Běžná je délka třicet palců a lovci už zabili zvířata s rohy dlouhými přes čtyřicet palců.

Nosorožci si získali špatné jméno, protože prý útočí bez důvodu, ale podařilo se zaznamenat jen málo takových případů. Zdá se, že důvodem útoků nosorožců je spíše vrozená podrážděnost než jejich vraždychtivost. Když nosorožec uprostřed dne odpočívá a vyruší ho svým příchodem lidé, obvykle zaútočí. Přitom zuřivě frká a vříská jako obrovské prase. Oč má mnohem citlivější čich, o to naštěstí hůře vidí.

Lovci se ve svém úsudku na nosorožce značně liší. Někteří tvrdí, že ohrožuje všechny lidské životy, a když ho někdo uvidí, měl by hned střílet. Jiní zase říkají, že to je starý sportovec, který se rád dá do pranice, pokud to je vaše přání, ale když nechcete, tak se klidí z cesty.

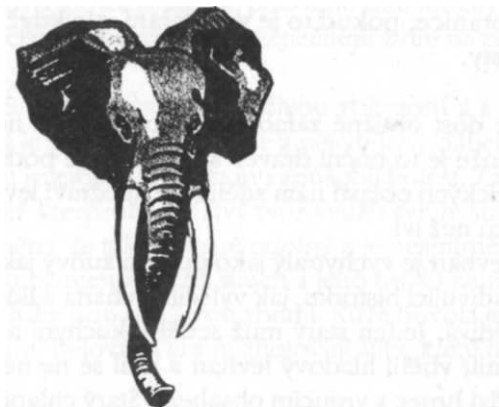
Je dost obtížné zařadit do této stupnice nebezpečnosti levharta, protože je to noční dravec a málokdy se podaří ho uvidět. Úředníci z afrických oblastí nám sdělili, že lidožraví levharti zabijí více domorodců než lvi.

Levhart je vychytralý jako opice a zuřivý jako tygr. Slyšel jsem jednu udivující historku, jak vyléčili levharta z lidožravosti a věřím, že je pravdivá. Jeden starý muž seděl v kuchyni a vařil si polévku, když dovnitř vběhl hladový levhart a vrhl se na něj právě ve chvíli, když zvedal hrnec s vroucím obsahem. Starý chlapík s obdivuhodnou duchapřítomností vychrstl vřelou polévku zvířeti na hlavu, a i když se samozřejmě sám trochu opařil, nepochybně si tím zachránil život. Tenhle levhart se ve vesnici, ve které hledal normální oběd a dostal jen polévku, už nikdy neobjevil.

Snad nejpozoruhodnější dobrodružství s levhartem se přihodilo člověku, který chytil levhartí kotě a vychoval je.

Když pak dravec vyrostl, chlapík si zvykl přivazovat ho večer ve dvorku na řetěz, protože věděl, že se v něm za noci mohou probudit divoké lovecké pudy.

Jednoho večera, když levharta uvázal, si šel lehnout, ale v noci ho probudilo nějaké zvíře, které se jaksi vedralo do místnosti. Domníval se, že jeho mazlíček nějak vyklouzl z řetězu a chystá se ho napadnout. Vyskočil, popadl silný bič z nosorožčí kůže, který měl vždycky po ruce a vypráskal dotěrné zvíře z pokoje do zahrady. Posuďte sami, jak mu asi bylo, když ráno vstal a uviděl, že jeho levhart je bezpečně uvázaný na místě. Až nyní pochopil, že mrskal cizího levharta, který nepochybně vklouzl do domu, aby tam ulovil něco chutného k snědku!

KOKTEJL VELITELE LETKY

Stella Gartonová představovala všechno to, co básníci po staletí opěvovali na ženách – a ještě něco navíc. Kdyby žila ve čtvrtém století před Kristem, vybral by si ji Praxiteles za model pro svou Afroditu a místo, kde by ji vystavili, by se stalo středem světa pro všechny muže antiky. Netřeba tedy dále zdůrazňovat, že Stella byla krásná. Byla opravdu krásná. A byla nejenom krásná, byla také bohatá. Kromě toho dokázala utrácet peníze s úžasnou velkorysostí. Nebyla sice tak pošetilá, aby pila své perly jako Kleopatra, její pohostinnost však v některých náznacích připomínala egyptské Ptolemaiovců.

Za takových okolností nepřekvapuje, že mívala spoustu návštěv. Lidé by ji navštěvovali, i kdyby žila na Sahaře, na Sibíři nebo v Antarktidě, ale protože si pro své sídlo vybrala místo blízko Becktonova letiště, neměli to k ní důstojníci z tamější posádky daleko. Jediným nespokojencem byl pobočník velitele, který chtěl nechtěl trávil nudné večerní hodiny v opuštěné letištní kantýně. Stella, ani veselá společnost, která se scházela každý večer a noc v jejím soukromém baru, si nelámali s jeho osudem hlavu.

Když velícímu důstojníkovi oznámili povýšení, které znamenalo i jeho přeložení jinam, opouštěl útvar velice nerad. Než odešel, neutajil před svým nástupcem, velitelem letky Erikem Stanbushem, proč se mu tak těžko odchází. Erik ho politoval.

Nový velitel byl záložní důstojník z řad dobrovolníků. Byl mladý a bystrý a až neslušně hezký, jako bývají hrdinové hollywoodských filmů. Patřilo jen k věci, že nosil na hrudi pod křídélky na blůze řadu stužek, kterým vévodilo vyznamenání D.F.C. se sponou. Udělení těch vyznamenání možná nějak souviselo s jeho nepříliš originální přezdívkou „Buster“, neboli „Chlapík“. Přes své mládí toho nalétal dost a dost a vše přežil.

Letiště bylo základnou denních stíhačů a tak se Buster prvního večera připojil v prázdné kantýně k pobočníkovi, aby si tu zahráli neoblíbenou a smutnou hru na dva zatrpklé morousy, zatímco ostatní důstojníci z jednotky se bujaře veselili v zámečku.

Stella, která novému veliteli poslala osobní pozvánku, se cítila dost dotčená, nedala to však nijak najevo. Věděla, že její čas přijde a nemýlila se. Ani nemusela čekat dlouho.

Buster velel posádce teprve deset dní, když nadřízené velení zrušilo pohotovost a větší část důstojníků využila příležitosti a vzala si na konec týdne volno. Ubikace se dost vyprázdnily.

V sobotu večer, když Stella dopila čaj, přepadla ji přímo děsná nuda. Čelila ji procházkou po zahradě, což dělávala jenom vzácně. Zabloudila tak k zadním vrátkům, kde náhle mezi větvemi zahlédla podezřelý stín. Pokradmu se blížil křovím k zadním vrátkům do její zahrady. Spěchala tam a střetla se s důstojníkem, který byl tak pohledný, že se na okamžik nezmohla ani na slovo. Podle značení na uniformě rázem poznala, že to může být pouze nový velitel. Rychle se vzpamatovala a snažila se ho uklidnit, neboť byl zcela zřejmě ve velkých rozpacích.

„Tak konečně jste se uráčil přijít a navštívit mě,“ zvolala a usmála se. Její úsměv byl proslulý a měl takovou moc, že nebojácní stíhači, které zasáhl, zbledli a nesouvisle mluvili o sebevraždě.

„Ale já... totiž... víte,“ zakoktal se Buster Stanbush a Stella si ke svému nevýslovnému potěšení všimla, že se dokonce začervenal.

„Ovšem, chápu,“ přerušila ho. „Proč jste ale šel zadem?“

„Protože...“

„Dobrá, na tom nezáleží. Pojd'te dál, dáte si něco k pití!“

„Já ale skutečně...“

„Ale no tak, neomlouvejte se stále,“ dotírala stále odvázněji Stella. „Můj dům je pro letectvo vždy otevřen.“

„Ale, opravdu mi promiňte, já přišel jenom abych...“

„Hlouposti!“ zarazila ho znovu Stella. „Pojd'te dál!“

Busterovy rozpaky vzrostly, neboť cítil, jak její nátlak sílí a jeho obrana se viklá v základech. „Dopřavdy myslíte, že bych měl, slečno Gartonová?“

„Jistě. Proč ne? Nevadí vám, když vám budu říkat Bustere? Dávno vím, že vás tak oslovují všichni hoši.“

„Ano, ale...“

„Říkejte mi, prosím, Stello. Všichni mě oslovují tím jménem.“ Stále se snažila zahnat svou nervozitu smíchem.

„Dobrá,“ konečně se zasmál i Buster. „Dobrá, Stello.“ Vyкроčil za ní do domu.

Potom – však víte jak to chodí. Stella byla nejenom krásná a bohatá, ale dokázala být i okouzlující, zvláště když míchala své koktejly. Okouzlující, ba přímo čarovná byla i nyní a koneckonců i velící důstojníci jsou jenom lidé. Také Buster, jak se zdálo, nebyl v míchání koktejlů žádným nováčkem. Oba se v tom střídali. Víno teklo proudem a s ním se ve Steliných očích rozsvěcela nová a nová světélka, při čemž nový jas vůbec nepotřebovaly.

„Co kdybychom se navečeřeli?“ navrhla po chvíli.

„Myslíte tady?“

„To určitě ne. Tady to je nudné, zajedeme do města. Můžeme si tam zatančit.“

Jeli tedy do města a povečeřeli v Crillon Grillu. Potom tančili a tanec je sblížil. Poplachové sirény byly laskavé a zůstaly němé až do hluboké noci.

Bylo již hodně po půlnoci, když se vraceli k Becktonovu letišti a Stellinu domovu. Dívka cestou zpívala. Měla krásný hlas. Buster také zpíval, ale o něco hůře. Přesto dělal, co bylo v jeho silách. Stelle se to líbilo a to bylo nejdůležitější. Celkem vzato prožili velice vydařený večer.

„Nezajdete ještě na skleničku?“ pozvala dívka velitele, když se auto zastavilo před domem.

„Skutečně si myslíte, že to je vhodné?“ znejistěl Buster.

„Budu vám nesmírně vděčná, když to konečně přestanete opakovat,“ vyzvala ho Stella. „Už jste to řekl nejméně desetkrát. Pojd'te!“

Vystoupili z vozu a vešli dovnitř. Stella namíchala koktejl.

„Víte, Bustere,“ prohodila, když mu podávala sklenku, „chvillemi mám pocit, že jsem vás už někdy viděla.“

Buster sebou trhl tak prudce, až nápoj z jeho sklenice vyšpláchl na podlahu. Ve tváři se mu zjevil zvláštní, téměř vylekaný výraz. Jeho rty se pohnuly, ale zdálo se, že nedokáže promluvit. Konečně to překonal.

„Vy... vy chcete tvrdit, že jste si to uvědomila teprve teď?“

„Co jsem si měla uvědomit?“

„Že jste mě viděla už dřív!“

„Kde?“ vyhrkla dívka a užasle hleděla na svého společníka.

Buster se nuceně usmál. „Vážně si nevzpomínáte? Já jsem přece Stanbush. Před válkou jsem byl řidičem vašeho otce. To jste ještě bydleli ve městě.“

Stella polkla drink jedním douškem. Málem se rozkašlala.

„Byl jsem tehdy zabouchnutý do vaší služby Nelly,“ pokračoval Buster. „Odpoledne jsem přišel, abych se přesvědčil, jestli je tu stále s vámi. Proto jsem šel zadem! Chtěl jsem vám to vysvětlit, ale nedostal jsem se k tomu.“

Stella si přece jenom odkašlala a potom se zhluboka nadechla. „Nelly utekla s mým otcem,“ pronesla chladně. „Vrátil se do armády a oženil se s ní. Z čeho vyráběj ty vaše uniformy? Já bych řekla, že z opičích žláz!“

„Neobviňujte tkalce a krejčí,“ odmítl její verzi Buster a sáhl po čepici. „Za všechno může válka.“ Vykročil k odchodu.

„Ano,“ zamyšleně kývla dívka. „To můžeme udělat vždycky, nebo ne?“

„Co udělat?“

„Obvinít ze všeho válku!“ Stelle náhle zazářily oči. „Ted’ jsi na řadě ty, Bustere. Namíchej koktejl! Umíš to dobře.“

Velitel letky odhodil čepici a vrátil se. „Dobrá,“ řekl. „Klidně se do toho dám. Uvidíš co opravdu umím.“

JAK SE STAVÍ LETADLA

Zhruba za padesát let se letadla změnila z něčeho, co vypadalo jako poskakující ptačí klece ve štíhlé a elegantní konstrukce, jež mají tvar albatrosa či okřídleného delfína. Létají úžasně rychle, dokáží vystoupit do nesmírných výšek a unesou neuvěřitelný náklad. Přesná čísla nemá smysl uvádět, neboť jsou každým rokem vyšší. A ať se to někomu líbí nebo ne, zásadní vliv na vývoj těch létacích strojů měly války. Za vývoj a výrobu letadel utratily armády řady států světa miliardy, takže se do práce vrhly tisíce lidí, z nichž někteří měli doslova geniální mozky. Konstrukce letadel, motorů i draků dnes probíhá ve velkých sálech vybavených složitým a stále složitějším zařízením, raději ani nemluvě o vybavení výrobních dílen a hal, kde se stroje montují. Pracuje tam odborník vedle odborníka a nespočet specialistů.

Jen málo autorů dobrodružných knih, by se dnes odvážilo dostat své hrdiny z nebezpečí tím, že by je nechalo postavit si letadlo z kusů starého železa, z odřezků dřeva a plátna a odletět s ním do bezpečí. Ano, takové letadlo by se totiž muselo vznést do vzduchu, někam doletět a přistát. Jsem spisovatel a dovedu si představit, jakému výsměchu bych se vystavil, kdybych tak nepravděpodobnou věc popsal v nějaké ze svých povídek. Jsem si jist, že nejjizlivějšími kritiky by určitě byli letci.

Přesto se taková věc stala, a to nejenom jednou, ale několikrát. Sám jsem zažil několik neuvěřitelných příhod, k nimž došlo za letu ve velké válce, a o desítkách podobných jsem slyšel, či se dočetl. Nevycházím však z údivu, že by někdo, pilot, mechanik nebo letecký opravář, vůbec uvažoval o sestavení letadla, o úkolu, při kterém se to překážkami jenom hemží. Sotva si totiž dokáží představit tak schopného chlapíka, jenž by smontoval letadlo, i kdyby měl všechny potřebné součástky uloženy ve své kůlně. Ovšem nápad

postavit si na koleně letoun, který bude z větší části sestaven z náhradního materiálu, to se prostě vymyká mé představivosti. Vážně! Věřte mi!

Posuďte však sami z následujících příběhů...
**SEVERSKÝ PŘÍPAD, DESÁTNÍK DU FRETAY, STARÉ
ŽELEZO A NOVÉ HADRY, PRVNÍ KOMBINOVANÉ
LETADLO.**

SEVERSKÝ PŘÍPAD

Tenhle první případ ještě není úplně fantastický, neuvěřitelný však je. Prohlédli jste si někdy pořádně dřevěnou vrtuli? Pokud jste to neudělali, zkuste to. A když jste ji dobře prostudovali, představte si, že byste si ji měli vyrobit z prkének, která jste získali rozebráním obalových bedniček...

Stalo se to.

Dokázali to dva stateční chlapci, kanadští piloti, kteří při nouzovém přistání kdesi za polárním kruhem zničili vrtuli letadla. Ti dva letci měli v nákladovém prostoru bedniček dost, ale co jim v letadle chybělo, bylo lepidlo. Kdo by se s ním také vláčil do divočiny za polární kruh? Naši chrabří hrdinové to udělali tak, že zastřelili losa a z jeho kostí a kůže si uvařili kliš. Dali vařit nohy nebohého zvířete, to co vzniklo, pořádně zahustili, a klišem pak slepovali nařezané a zohýbané dřevo z bedniček. Skutečně tak vyrobili vrtuli. Za pár dní nastartovali a odlétli do teplejších končin. Nevím jak vy, ale já si myslím, že před takovým kouskem blednou i nejbáznivější výmysly.

Předpokládejme, že jste úspěšně dokončili věc zdánlivě nemožnou a sami si slepili letadlo. S jakými pocity byste se s ním vznesli do vzduchu? Je pravděpodobné, že čím víc byste věděli o zákonech létání, tím větší byste měli strach. A věřím, že budete souhlasit s mým tvrzením, že každý kdo se toho odváží, si nezaslouží pouze jeden pár křidélek na blůze, ale hned párů několik, protože je králem mezi všemi letci!

DESÁTNÍK DU FRETAY

Druhým a nejnovějším známým případem v téhle podivuhodné řadě je historie dvacetiletého Francouze, desátníka Maurice du Fretay, jehož hrdinský čin nedávno

zveřejnilo informační oddělení našeho ministerstva letectví. Desátníka, který je nyní příslušníkem Svobodného francouzského letectva, potom vyznamenal letecký maršál Pattison řádem Britského Impéria. Ještě nikdo nezískal vyznamenání statečnějším činem, protože desátníkova usilovná práce a riziko zdaleka neskončily tím, že dostal svůj stroj do vzduchu. Vzápětí se vystavil velkému nebezpečí, že ho při přeletu okupované Francie sestřelí piloti německých letadel, potom mu hrozilo střetnutí se spitfiry a hurricany našich pobřežních hlídek, nemluvě o střelbě protiletadlových děl, lanech balonových uzávěrů a bůhví o jakých dalších nástrahách.

Desátník du Fretay montoval své soukromé letadlo v lese poblíž jedné vesničky v okupované Francii. Pracoval téměř výlučně v noci a většina z vás si jistě dovede představit, že mu to práci velice ztížilo. Každé ráno musel navíc své dílo zamaskovat větvemi, a listím. Kdyby ho při tom chytili Němci, není pochyb o tom, jaký by ho čekal osud.

Práce mu trvala velmi dlouho, a stejně jako místo, kde pracoval, i čas jeho práce zůstal utajen. Když dokončil práce na sestavení letounu, čekala ho další nebezpečná činnost. Musel si opatřit benzín a nosil do lesa litr za litrem, aby naplnil prázdnou nádrž. Neměl to vůbec snadné, neboť němečtí okupanti považovali benzín za strategickou surovinu a nenechávali plné kanystry povalovat někde bez dozoru. Hlídali benzín tak dobře, že chudák du Fretay nesehnal tolik paliva, kolik by si přál. Měl tak malou rezervu, že se pak neodvážil letět proti větru. Než nasedl do letadla, aby uskutečnil poslední dějství své zoufalé akce, počkal si na východní vítr, aby ho měl při letu v zádech.

Start byl pro něj určitě úžasným zážitkem. Když se potom letoun zvedl a desátník si uvědomil, že skutečně míří k západu a svobodu má téměř na dohled, jeho srdce se muselo naplnit takovým nadšením z úspěchu, jaké pocítil málokdo z nás. Asi už sama ta chvíle stála za všechnu dřinu a nebezpečí. Pak se

mu poštěstilo vyhnout se všem nástrahám a za hodinu a půl bezpečně přistál na anglické půdě. Tohle statečné úsilí si zasloužilo šťastný konec a z desátníkova činu vyplývá poučení pro každého. Člověk dokáže úžasné věci, když má srdce na pravém místě a v hlavě mozek, nikoli piliny. Přeji vám hodně štěstí, desátníku!

STARÉ ŽELEZO A NOVÉ HADRY

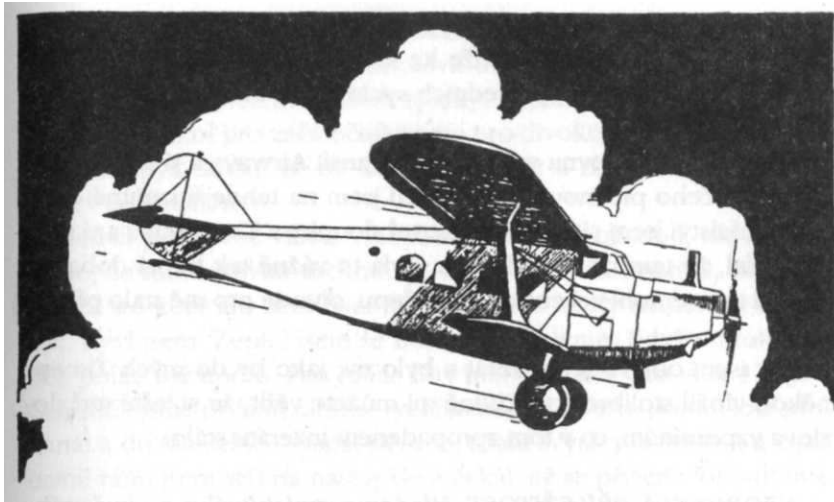
Abychom však vzdali čest každému, komu patří, smekněme i před mužem z druhé straně fronty. Podobný úžasný pokus s letadlem se podařil za první světové války německému letci Güntheru Pluschowi, který havaroval v Tsingtao, což byla tehdejší německá námořní základna v Číně. Když Japonci vypověděli Německu válku, Tsingtao bylo jedním z prvních míst, které jejich armáda napadla a oblehla a zdálo se, že s letcem Pluschowem je konec.

V tehdejší tísnivé situaci mu vnukl myšlenku rezavý motor Taube, kterého si všiml v jakémsi zaprášeném koutě. Zoufale hledal další materiál, ale to jediné co objevil na místě, byla hromádka starého železa a drátu! Vybral si několik dobrých čínských tesařů a ti se pod jeho vedením dali do díla. Z vybraného lehkého dřeva postavili kostru letadla a potáhli ji domácími utkaným plátnem. Na zhotovení vrtule padlo sedm stromů. Když byl ten potrhlý vynález, povlečený domácí látkou uspokojivě sestaven, Pluschow do něj nasedl, nahodili mu vrtuli, motor Taube naskočil a stroj se kolébavě vznesl. Brzy poté prolétl nad postavením japonských stíhačů a nad protileteckou baterií a zaskočil je natolik, že unikl se zdravou kůží. Dnes by se jeho letadlo asi stalo jedním z nejvzácnějších exponátů mnohého leteckého muzea.

PRVNÍ KOMBINOVANÉ LETADLO

Vypráví se rovněž o letadle, které si za první světové války postavili Němci v Palestině z náhradních součástí, které na místě zanechalo Královské letectvo. V té době byla výzbroj Královského letectva v oblasti Středního východu značně nesourodá, takže si Němci mohli části vybírat, ale nic nepatřilo k sobě. Nalezli tam několik křídel z farmanů, pár trupů z martinsydeů, ocasní díly z bristolů a kdo ví co ještě, z kdo ví jakého typu. Šikovní Němci si z toho sestavili neobyčejně šeredné letadlo, potáhli je damaškem a napustili palmovou pryskyřicí. Dopředu namontovali jakýsi vzduchem chlazený motor. Uvedli stroj do chodu a vyslali na průzkumný let. Dozvěděli jsme se, že přelet letadla nad britským letištěm vyvolal senzaci (což je zpráva, které se dá věřit). Příběh letounu typu „kočkopes“ pak pokračuje tím, že na tomhle stroji vznikla porucha. Došlo k ní tím, že selhala právě součástka, kterou Němci našli v náhradních dílech pouze jednou a nebyli schopni ji nahradit. Tehdy se našel britský pilot, který k nim zaletěl a věnoval jim ji, což je věc, jaké se již dávno nestávají. Oč méně je totiž příběh věrohodný, tím víc se to dohání romantikou dávných časů.

Téhle poslední kapitole dodává určitý nádech pravděpodobnosti fakt, že britská letadla dodaná do Ruska, občas smontovali tamní mechanici zcela chybně. Stávalo se, že na stíhačky typu Bristol přimontovali křídla od R.E.8.!

KRÁL LEOPARD

„Když už tady tak tlacháme, co nás na obloze potkalo,“ ušklíbl jsem se a mrkl na přátele, „pochybuju, že někdo z vás převážel tak zvláštní náklad jako já. Je to pěkných pár měsíců a byl to vážně náklad za všechny peníze. Věřte, nevěřte.“

Seděli jsme v klubu na letišti, venku se už setmělo a nic nás netáhlo domů. Létání většinu z nás živilo a protože stroje již stály v hangárech, sešli jsme se v pilotním chlívku, abychom si trochu zavzpomínali na staré časy.

„Nenapínej nás, Tommy!“ řekl Ben Garrick. „Vyprávíš to tak, jako by ti naložili do letadla poklad krále Šalamouna.“

„Tak dávno to zas nebylo,“ odsekl jsem. „Jak jsem vám už řekl, stalo se to před řádkou měsíců a ne před stovkami let. Ale snad už dneska nikomu neuškodí, když s tím půjdu ven. Doufám jenom, že si to, co teď uslyšíte, necháte pro sebe.“

„Jasně,“ řekl Ben, který byl z nás nejstarší. „Pokud to bude zajímavé, zařídím, aby se to dostalo na první stránku zítřejších novin.“ Zasmál se, přisunul si křeslo blíže ke krbu a natáhl své dlouhé nohy k ohni. Tepla jsme si v posledních suchravých dnech opravdu moc neužili.

„Tenkrát mne zrovna vyhodili od Transit Airways a já neměl celé týdny do čeho píchnout,“ vzpomínal jsem na tehdejší smutné časy. „Ze zoufalství jsem si pročetl inzertní sloupky v Timesech a ani moc nedoufal, že tam na něco kápnu. Byla to vážně tak bídná doba, že jsem si ani nemohl večer zajít do výčepu, pivo se pro mě stalo přepychem.

Pak jsem objevil ten inzerát a bylo mi, jako by do mých Timesů někdo vložil stolibrovičku. Klidně mi můžete věřit, že si ještě teď doslova vzpomínám, co v tom zpropadeném inzerátu stálo:

NEOBVYKLÁ PŘÍLEŽITOST. Hledáme spolehlivého a zkušeného pilota. Přednost mají ti, kdož prokáží větší počet nalétaných hodin při dálkových letech. Mimořádné platové podmínky. Velmi spěchá. Žádost s přehledem dosavadní praxe doručte do redakce pod značkou...“

„Škoda že jsem ty noviny nečetl,“ přerušil mě malý Tom a v jeho hlase zazněl smutek. „Taky bych se přihlásil.“

„Dobrá, dobrá, jenže tohle je můj příběh,“ povídám. „Měl jsem tehdy už dost nalétáno, spolehlivost mi nikdo neupíral a v kapse ani pěták. Hned jsem načmáral odpověď a poslal ji do redakce bez velké naděje, že se někdo ozve. Pár dní se skutečně nedělo nic, ale za necelý týden jsem našel ve schránce dopis od jakéhosi Julia Daye, který mě zval ještě téhož dne na večeři. Kručelo mi v břiše a místo schůzky bylo ve výtečné restauraci. Hodil jsem se do gala a šel. Šel? Já tam, pánové, přímo utíkal!

Svého hostitele jsem objevil snadno, v klidu s ním povečeřel a pak mě Day dovedl do hotelového pokoje, aby mi

předložil návrh. Vyprávěl, že koupil letadlo, které teď na něj čeká v Marseille, ve Francii. Ode mne chtěl, abych stroj dopravil do Anglie. Chtěl jet se mnou, abychom oba přiletěli letadlem zpátky. Připadal jsem si jako ve snu, vždyť šlo o úkol pro začátečníka a ne pro divokého orla, jakým jsem se cítil. Když dodal, že mi zaplatí sto liber a nezbytné výdaje, byl jsem v sedmém nebi.

Neměl jsem proč váhat. Nebyl to sice velký obchod, ale mně se zdálo, že mi ta stovka zachraňuje život. Ty bys asi namítl, Bene, že bys za sto liber ani neohříval motory, ale já tehdy neměl ani na párek. Kývl jsem. Zeptal jsem se ho, kdy odjedeme. Když mi to pověděl, polilo mě horko. Pan Julius Day měl totiž lístky na vlak v kapse. Odjížděli jsme prvním ranním rychlíkem do Doveru, potom lodí přes kanál a do Marseille. Vyspal jsem se, sbalil svých pět švestek a v půl osmé ráno jsem stál na nástupišti a čekal, až se přiřzene lokomotiva. Do odjezdu zbývalo pár minut a on pořád nikde. Znervóznělo mě to. Rozhodně jsem nechtěl přijít o džob jen proto, že mému chlebodárci ujede vlak. Přišel na peron doslova v poslední vteřině. Vydechl jsem silněji než naše lokomotiva, protože jsem se s tou stovkou už pomalu loučil.

Když jsme se usadili v kupé, vytáhl z kufríku pět desetilibrovek a dal mi je jako zálohu. Zbytek prý doplatí, až přistaneme zpátky na ostrovech. Ve Francii je mnoho míst, kde bych se rád zastavil, ale tenkrát jsme se hnali rovnou dolů k jihu. Jediná zastávka byla v Paříži, kde jsme museli čekat tři hodiny na přípoj. Pozval mě na dobrou večeři. Vzápětí jsme už zase seděli ve vlaku a uháněli dál. Julius Day byl docela zajímavý chlápek, takže mi cesta ubíhala až moc rychle. Vyprávěl řadu historek ze svých dobrodružných výprav světem. Byl zkušený cestovatel a vtipný člověk. Bylo mu jistě přes šedesát, ale svůj život nepromarnil. Prožil toho hodně – pěkného i zlého.

V Marseille jsme si pronajali taxík a zamířili rovnou na Marig Marseille, což, jak jistě víte, je tamní letiště. Dayovo

letadlo stálo v jednom z postranních hangáru. Šlo o starý Berline Breguet, který kdysi létal na francouzských linkách. Měl už hodně za sebou, ale když jsem prohlédl motor a ověřil celkový technický stav, byl jsem spokojen. Na to, že ho Day koupil na nějakém bleším trhu, byl překvapivě v pořádku. Nádrže byly plné po okraj. Posadil jsem se k řízení a nastartoval. Motor naskočil bez nejmenších potíží. Přidal jsem plyn a motor zaburácel. Byla to nádhera, domů jsme měli pouze pár hodin letu.

„Na jakém letišti přistaneme?“ zeptal jsem se, sotva jsme byli ve vzduchu. „V Croydonu nebo v Lympne?“ Raději jsem měl mlčet.

„Ani na jednom,“ řekl suše. „Vyznáte se v mapách?“

„Jistě,“ přikývl jsem.

Vylovil z kapsy mapu jižní Anglie a prstem mi na ní ukázal, kde mám přistát. Bylo to nějaké velké pole u opuštěných vřesovišť na sever od Stowmarketu.

„Tam ale nemůžeme přistát,“ povídám.

„Ale, ale,“ ušklíbl se. „Pročpak ne?“

„Musíme přece projít celníci,“ řekl jsem rozhodně. „My nejdříve přistaneme na nějakém letišti s celníci, tam vyřídíte formality, a pak s vámi odletím, kam budete chtít. Bez přihlášení nesmí nikdo nad Anglií létat. Letoun také musí projít kontrolou. Kdepak, pane Day. Přistát jen někde v polích není možné. Kdysi se to dělalo, ale s tím je dávno konec“

Zuřivě zavrtěl hlavou a zavrčel, že ho žádná lejstra nezajímají. „Nebudu přece ztrácet čas pro nic za nic! Nechovejte se jako malé děcko! Nejsme přece ve válce!“ Opakoval to pořád dokola.

Jenomže já si také stál na svém. Rozhodně jsem nechtěl skončit někde za mřížemi a dřepět tam půl roku.

„Ani nápad,“ prohlásil jsem. „Buď přistaneme tam, kde máme, nebo někde přistanu a vystoupím. Ta stovka mi za to nestojí. A jen mezi námi dvěma,“ pokračoval jsem mírným

hlasem, ‚Copak to vezeme v té bedně vzadu?‘ V kabině letounu totiž stála pečlivě přikrytá velká bedna.

‚To není vaše věc,‘ odbyl mě.

‚Jak to že není?‘ povídám klidně, ačkoli mnou už lomcoval vztek. ‚To byste se divil, pane Day. Pokud nás chytí, protože se neřídíme platnými zákony, skončíte v base nejen vy, ale i já. Jako pilot odpovídám za let i za náklad. Snad uznáte, že se mi nechce trávit celé týdny o chlebu a vodě.‘

Chvilku mi ještě kladl odpor, ale nakonec povolil. Podíval se do mapy a zeptal se, které letiště je nejbližší jeho sídlu. Potom už jsme se rychle dohodli, že přistaneme v essexském Abbridge. Chvíli nato mi nabídl další stovku, abych přistál na té jeho louce. Prý mu patří a zoufale potřebuje dostat se domů co nejdřív. Jenomže to jsem už věděl, kolik uhodilo. Podobnou nabídku by džentlmen nikdy neudělal. Po

čele mi začal stékat pot. Nadával jsem si, proč jsem netrval na tom, abych se přesvědčil, co je v té zatracené bedně.

Blížili jsme se k Paříži a já neustále zvažoval, zda tam nemám přistát a pozvat celníky a policisty na palubu, aby zjistili, jak se věci mají. Julius Day seděl vedle mne na místě druhého pilota a já se nemohl pořád rozhodnout. Ten chlapík byl ke mně docela milý, choval se skvěle a byl dobrý společník. A pak najednou přijde s úplatkem! Hlavou se mi honily všelijaké myšlenky, ale když jsem si konečně uvědomil, co je správnější, leželo nám pařížské letiště za zády a nezbývalo, než letět dál.

Kanál byl na dohled a já si v duchu probíral, co řeknu celníkům na anglickém letišti. Na další tah mého zaměstnavatele jsem nebyl vůbec připraven. Věděl jsem, že vedle mne sedí starý pán, který by ani mouše neublížil, a i kdyby chtěl, jeho tělesná zdatnost byla tak chabá, že by na ni potřeboval plácačku...

Povím vám, že ze všeho nejhorší je vlastní ješitnost a přehnaná sebedůvěra. Však jsem na ní doplatil i tenkrát nad pobřežím.

Dole pod námi se již prostíral Kent, když stařík vstal a zmizel v kabině. Prý ho bolí hlava a najde si nějaký prášek. Chvilí se tam zdržel, ale mne to nijak nevzrušilo.

„Tak kam míříme?“ zeptal se zvesela, když se vrátil.

„Do Abbridge, jak jsme se dohodli,“ řekl jsem, aniž bych se k němu obracel. „Přistaneme za deset minut.“

„Tak se podívejte, kam mířím já!“ ozvalo se za mnou suše. Otočil jsem k němu očí a strnul. Dědek Day držel v ruce pistoli a mířil mi na hlavu. Byl to úplně nový prvek v jeho chování, který mě dost znepokojil. Aby to nebylo málo, měl na sobě navlečený padák. Hned mě napadlo, že ho měl schovaný v té zatracené bedně.

„Copak, copak?“ povídám smířlivě. „Chcete něco?“

„Chci abyste plnil mé příkazy!“ vyštěkl. „Jestli se k Abbridge jen přiblížíte, vystřelím vám mozek z hlavy.“ Shlížel

na mne tak nenávistným zrakem, že jsem se v duchu omlouval všem mouchám, o nichž jsem si dosud myslel, že jsou před ním v bezpečí.

Nevěřil jsem, že by mi prostřelil hlavu, ale netoužil jsem ani po tom, aby mi provrtal kulkou rameno. To by se mi přistávalo moc mizerně. On by sice přišel o letadlo, ale ne o život. Klidně by si vyskočil, zatímco já bych zahynul v plamenech hořícího vraku a málokoho by pak napadlo hledat kulku v ohořelé mrtvole v troskách letadla.

Byla to přitroublá situace. Nechtělo se mi porušit zákon, ale na sebevraždu jsem taky nepomýšlel. Proti pouti na onen svět mi náhle připadlo nedovolené přistání řekněme jako čistě technické řešení. Navíc, až budeme dole, síly se vyrovnají a stařík si se mnou třeba ještě užije. Přinejmenším dostane jednu do zubů!

Odvrátil jsem se od něj, pokrčil rameny a věnoval se řízení. Za chvíli jsem se podíval dolů. Ležela tam louka, na které jsem měl přistát. Dokončil jsem první přelet a Day zuřivě zamával pistolí. Dal jsem mu jasně najevo, aby mě nerušil. Na ploše dole se dalo s trochou opatrnosti přistát. Na konci louky stálo menší stavení a něco jako velikánská stodola.

Ubral jsem plyn, sklonil před letounu a s bravurou ostříleného sokola přistál mezi drny. Ukázal mi, kam mám zarolovat. Stodola na kraji louky prý poslouží jako hangár.

Dnes už ani nevím, co jsem tehdy chtěl udělat, kromě té rány do jeho zubů, protože nakonec bylo všechno jinak. Jen jsem došlápl na trávu, vrhli se na mne dva černí pořízci, kteří jako by vypadli z oka samotnému vládci pekel. Chytli mě pod krkem tak drsně, že mě rázem přešla chuť na boxování. Lomcoval se mnou vztek, ale rozum mi radil, abych pohlédl pravdě do očí. S těmi dvěma hromotluky a nervózním dědouškem s pistolí, se moc špásovat nedalo.

Dovlekli mě do jakéhosi sklepení a závora dveří zaklapla. Bylo tam jen malé okno těsně pod stropem, takže jsem byl v pasti. Ani by mě nenapadlo, kam až se dostanu za mizernou stovku liber. V té díře se nedalo dělat nic jiného, než zpytovat vlastní osud, a tak jsem se do toho dal. Závěry byly jasné. Zachoval jsem se jako naprostý osel, který strčí hlavu do oprátky a pak se zmůže jen na žalostné zahýkání. Neměl jsem právě růžové vyhlídky. Uměl jsem si totiž spočítat, co se dělá s nepohodlným svědkem. Jenže čím víc člověk o svém smutném osudu přemítá, tím hůř se s ním smiřuje.

Asi po hodině se dveře otevřely a vstoupil můj milý stařeček, doprovázený jedním z černých pořízků. Ten nesl podnos plný jídla. Bylo na čase, neboť právě uběhl čas odpolední svačiny. Možná mi to nebudete věřit, ale velkou chuť k jídlu jsem zrovna neměl.

K mému úžasu zmizela z tváře pana Julia vlčí maska a opět tu byl ten milý, vlídný stařeček jako z pohádky. Dokonce si ani nepřinesl pistoli. Počkal, až černý sluha prostřel, a pak se mi začal dlouze omlouvat.

‚Tisíckrát se omlouvám, drahý příteli, šveholil hladkým hlasem. ‚Přiznávám, že jsem se zachoval hanebně. Teď vám tedy povím, oč mi šlo, pokud se ovšem chcete se mnou vůbec bavit.‘

„Prosím,“ ušklíbl jsem se a zakousl se do sendviče, protože se mi rázem vrátila chuť k jídlu. „Nejspíš to ale pro mne nebude nic nového. Vím totiž dobře, že ta vaše bedna je buď plná kokainu nebo opia!“

„Dobrotivé nebe!“ vytřeštil na mne zrak starý pán. „Což si vážně myslíte, že bych byl schopen kazit dobré mravy naší staré Anglie takovým svinstvem? To mi hrozně křivdíte, příteli.“

Zdálo se mi, že své zděšení nepředstírá, ale když už se člověk jednou v někom zklame, hned tak neuvěří.

„Dobrá, mluvte,“ povídám. „Jsem zvědav.“

„Nejdříve bychom ale měli dokončit náš obchod,“ řekl a vytáhl z kapsy košile dalších pět desetilibrovek. „Dal bych vám prémii, ale neudělám to. Domníval byste se, že vás chci uplatit. Jezte, já vám mezitím vysvětlím, co jsme vlastně přivezli. Nebudete se nudit.“

Z nějakého nepochopitelného důvodu jsem tomu podivínskému starci už zas začínal věřit. Jeho příběh opravdu nebyl nudný a poslouchal jsem čím dál pozorněji.

„Deset let života jsem strávil v africké buši,“ začal. „Hledal jsem zlato, pěstoval tapiok a lovil zvěř. Celou tu dobu jsem žil mimo dosah civilizace. Nezapomínejte na to, protože je to velice důležité. Po řadu roků mi patřila docela malá kávovníková plantáž v Keni. Na mapě byste sice to místo těžko hledal, ale nejbližší soused major James měl usedlost dobrých šedesát mil daleko. Docela se mi tam líbilo, nebýt potíží s těmi potvory. Aha, vy nevíte s jakými. S leopardy. Procestoval jsem celý černý světadíl, ale snad nikde jich nežilo tolik pohromadě, jako právě tady. Leopardi jsou totiž člověku nebezpečnější než lvi. Mimochodem, ještě nikdy jsem neslyšel, že by lev zaútočil na člověka, aniž by se sám cítil ohrožen. Leopard ale útočí bez důvodu a obvykle ze zálohy.“

Abych to zkrátil. Útoky leopardů na dělníky nebraly konce. Téměř každý týden jsem přišel alespoň o jednoho muže, až se mezi lidmi začala šířit panika. Kdo by se těm

nešťastníkům divil. Najal jsem ozbrojenou ochranu, což mi zvýšilo výdaje na dvojnásobek. Vyhlásil jsem těm skvrnitým bestiím válku na život a na smrt. Pořídil jsem si také psa, nejlepšího ze všech, aby zabíjel ty kočky ve dne i v noci. Sehnat dobrého stopaře nebyla v buši žádná legrace. K takové práci se hodí jen pár plemen.

Sehnal jsem bulteriéra a osvědčil se. Moje psisko se nebálo ani čerta a průměrného leoparda zvládlo za pár minut. Postupně však se mnou zestárl, ztratil sílu, a já už neměl srdce štvát ho znova do džungle. Byl pořád odvážný, ale nebyl už tak silný a rychlý. K chovu by se ale určitě hodil víc než dobře. Napsal jsem příteli v Anglii, aby mi sehnal statnou fenku. Myšlenka na smečku bulteriérů mne neustále pronásledovala. Pak přivezli Judy a byla to báječná holka, to vám tedy povím.

V domě se chovala jako štěně, ale jak navěřila leoparda stala se z ní zlá šelma. Jednou se pustila do dvou těch bestií. Vyhrála, ale leopardi ji zle potrhali. Neumíte si představit, co to s ní udělalo. Byla pak tisíckrát ostřejší než ty kočkovité šelmy. Měla před sebou jen jediný cíl, dostat je všechny do jedné.

Buster, tak se jmenoval můj první bulteriér, si Judy oblíbil. Byli neustále spolu a štěňata na sebe nenechala dlouho čekat. Měli čtyři. Proti šesti psům ve smečce to pak měli leopardi tuze těžké. Běžely měsíce a má smečka získávala stále lepší výsledky. Dokonce se zdálo, že leopardi vyklidili pozice. Plantáži se dařilo víc než dobře. Potom však došlo k velice vážné nehodě, která ukončila moje farmaření v černé Africe.

Jednoho večera jsem seděl na verandě v houpacím křesle a srkal kávu. Pozoroval jsem západ slunce. Musím připomenout, že verandy afrických domků nemají podezdívku, a je to vlastně jen pár prken ležících volně na zemi. Byl jsem tehdy dost unavený, protože jsme pracovali po celý den. Pušku jsem někam odhodil a jen tak po očku sledoval svou smečku.

Buster, který mi ležel u nohou, najednou vyskočil a naježil se tak, jak jsem ho ještě neviděl. A pak se z vysoké trávy vynořil stín a vznesl se do vzduchu. Leopard si přišel pro kořist, ale tak obrovskou bestii jsem ještě nikdy neviděl. Musel to být král všech leopardů. Byl velký skoro jako lvice a také jeho skok byl přesně vypočítaný. Vrhł se přímo na mne. Stačil jsem jen zvolat „Judy!“, protože byla mou jedinou nadějí. Ke své pušce jsem se už nemohl dostat.

Bránil jsem se, seč mi síly stačily. Stačil jsem zvednout křeslo nad sebe a to mi nejspíš zachránilo život. Dřevo praskalo, váha zvířete mne srazila k zemi a drápy toho ďábla našťestí na chvíli uvázly v polštářování. Přesto mě ta bestie stačila pochroumat víc než dost.’

Day si vyhrnul rukáv a ukázal mi dlouhé jizvy na předloktí.

„Neměl bych proti leopardovi naději,“ potřásl hlavou. „Dodnes mám před očima otevřenou tlamu a obrovské tesáky. Vtom se objevila Judy. Bez zaváhání skočila kočce po chřtánu. Král leopardů se na ni vrhl. I můj starý Buster přišel na pomoc, a štěňata nezůstala stranou. Pak už jsem vnímal jen skvrnitý kožich, psí těla, řev, vrčení a bolestné vytí. Všude stříkala krev. Leopardi samec byl obr a zabiják. Musel jsem něco udělat, protože by si zcela jistě poradil se všemi psy. Vklópýtal jsem do kuchyně, našel ručnici a dobelhal se na verandu. Všude ležely třísky, zvířata se zmítala ve smrtelném objetí. Střílet se nedalo, neboť bych mohl zasáhnout své miláčky.

Nakonec jsem se odhodlal. Přikročil jsem k šelmě, přiložil ústí hlavně k velké hlavě a zmáčkł spoušť. Leopard byl na místě mrtev. Vzápětí jsem omdleł.

Když jsem se probral, ležel jsem v kaluži vlastní krve. Nikdo z mých černých dělníků mi nepomohl. Jsou to zbabělci. Bojí se těch koček tak, že když uviděli, jak leopard útočí, rozutekli se. Jeden seděl v koruně stromu. Aspoň dával pozor, zda se proberu. Pracně jsem se postavil na nohy a on teprve

potom přivolal ostatní. Žádný z nich nebyl daleko, ale když jsem je potřeboval, byli k ničemu.

„Klál leopaldů!“ šišlal ten hloupý černoch a ukazoval chvějícím se prstem na mrtvé zvíře.

Ztráty byly hrozné. Judy byla mrtvá, starý Buster sotva dýchal a bylo zřejmé, že ho budeme muset utratit. Také dvě mlád'ata měla na kahánku, a ani další dvě na tom nebyla nejlíp. K mému velkému překvapení to však všechna štěnata přežila. Když jsem se za dva měsíce pobytu v nemocnici vrátil na farmu pro věci, protože doktor jasně prohlásil, že v Africe zůstat nemohu, štěnata už zase čile dováděla kolem domku. Bylo jasné, že si ta psiska musím odvézt s sebou. Nechal byste je tam, po tom všem?

Ani ve snu mě tehdy nenapadlo, že u nás v Anglii zavedli jakési idiotské veterinární předpisy. Psy jsem naložil a jeli jsme domů. Až v Marseille jsem se dozvěděl, že budou muset na půl roku do karantény. To ale nepřicházelo v úvahu. Jak bych se mohl odloučit od psů, kteří mi zachránili život. Prvně v životě jsem začal dumat, jak ten zpropadený zákon obejít. Nepřipadalo mi, že jde o vážný přestupek a nemyslím si to ani teď. Věděl jsem, že své psy budu muset držet na svém panství odděleně. Nejsou zvyklí ani na anglické podnebí ani na zdejší nemoci. Musím je chránit. Moje panství, jak vidíte, leží na samotě. Nikdy by mne ani nenapadlo, abych se s nimi vydal do nějakého města mezi lidi. Těch mám již dlouho plné zuby. Ta psiska mi ale zachránila život, a já jim teď musím splatit dluh.

Už jste jistě pochopil, co jsem udělal. Koupil jsem si letadlo a nechal ho, pochopitelně i se psy, ve Francii. Nebyli po celou dobu v letadle. Staral se o ně můj agent. Když jsem mu sdělil, že brzy odletíme, všechno připravil. No, a teď již víte, co bylo v mojím bedně.'

Day se otočil ke dveřím a otevřel je dokořán. Čtyři bulteriéri vběhli do sklepa a radostně skotačili kolem svého pána. Bylo zcela jasné, jak se navzájem milují. Stařík se

usmíval jako první jarní den, pochopil jsem, že nedokáže bez nich žít.

Co jsem měl dělat? Julius Day se díval na mne, pak na psy. Já na něj a zase dolů na ta mlád'ata. On měl slzy v očích a ani já se jim neubráníl. Byla to vážně dojemná chvíle, pánové.

„Udělejte nyní to, co si myslíte, že je správné,“ řekl potom Day tiše. „Pokud vám vaše svědomí přikáže jít na policii, běžte tam a řekněte jim, že jsme porušili předpisy. Dostanu pokutu, ale na té mi nijak nezáleží. Zaplatím cokoli. Pokud by mně však chtěli psy sebrat, a oni to udělají, budu je bránit. Nikomu nedovolím, aby ta má psiska někam zavřel. Možná, že by je dokonce chtěli utratit. To nikdy nepřipustím! Raději zahynu s pistolí v ruce.“

Rozhlédl jsem se po kantýně a sledoval, jak se tváří ostatní piloti. Mlčeli, hleděli na podlahu.

„Co byste dělali na mém místě vy?“ povídám. Mlčeli dál.

„Tak raději mlčte,“ řekl jsem. „Určitě byste udělali totéž co já. Potřásl jsem staříkovi rukou a rozloučil se. Lidské porozumění znamenalo mnohem víc než nějaký veterinární předpis. Já...“ koukl jsem ke krbu a zarazil se.

Ben Garrick se poťouchle usmíval. „Kdypak se to stalo, Tommy?“ zeptal se vážně.

„Asi před třemi roky. Proč?“

Ben, ten starý dobrý Ben, se náhle rozesmál. Skryl tvář do dlaní a vybuchoval takovými záchvaty smíchu, až slzel. Ostatní na něj hleděli užasle a snad i trochu uraženě. Jeho smích se samozřejmě nejvíc dotkl mě.

„Můžeš mi vysvětlit,“ řekl jsem ostře, „co je k smíchu na lásce člověka ke zvířeti?“

„Můžu, hochu,“ řekl Ben a setřel si z tváře slzy. „Za pár týdnů po tobě jsem totiž čirou náhodou taky dojel do Marseille a potom přiletěl do Anglie s hezkou smečkou mladých krásných bulteriérů. To je ale náhoda, nezdá se ti?“

Všichni se na něj zadívali.

„Vážně?“ zakoktal jsem. „To znamená, že Day je špinavý lotr! Jak ale víš, žes tam byl až po mně?“

„Jednoduše,“ řehťal se Ben. „Ta scénka s pistolí se asi starému pánovi moc nezamlouvala, a tak mi příběh o králi leopardů vyprávěl už v Marseille, aby mé srdce změklo včas. Vysadil jsem ho bez řečí u jeho stodoly. A je tu ještě jeden rozdíl. Můj stařík se jmenoval Night. Neboj se, tvému Dayovi jako by z oka vypadl!“

Civěl jsem na něj beze slova.

V té chvíli pochopili pointu i ostatní piloti a našim chlívkem zaburácel halasný smích.

„Určitě jsme nebyli jen dva,“ kuckal se Ben. „Celé houfy drahých štěňat mu převezli hodní piloti se slzami v očích. Je štěstí, že ho nenapadlo dovážet sem z jihu Francie chovné býčky...“

„Hromský Day i Night,“ zavrčel jsem, ale potom jsem neodolal a rozřehtal jsem se taky.

POD VLAJKOU SE ZKŘÍŽENÝMI HNÁTY

ANEB S PIRÁTY NEJSOU ŽÁDNÉ ŽERTY!

Piráti! Stačí vyslovit to slovo nahlas a většině lidí se vybaví živý obraz, na kterém se z dýmu valícího se z hořící lodi vynoří pirátská galéra až po stěžně naložená zlatými dublony, nad nimiž se sklání horda mužů s větrem ošlehanými tvářemi. Ve svitu slunce se blyští ostré meče, na stěžni vlaje černá vlajka se zkříženými hnáty a lebkou. Nad plachtovým krouží havrani a krkavci, občas tam dolétne i velká alka. Prostě a jednoduše, literatura udělala své. Víme ale opravdu, jak to s piráty bylo ve skutečnosti? Nebylo to všechno poněkud jinak?

Ve slovníku najdete tuto definici: piráti jsou námořní lupiči, kteří s nezměrnou krutostí kradou majetek na palubách křižujících a plavících se lodí. Jsou to nesmiřitelní vrazi a zabijáci. Všimli jste si vůbec, že jen výjimečně najdete zmínku o útocích pirátů na souši či na řekách?

Vyplývá z toho jednoduchý závěr. Pirátství je prostě řemeslo námořní, a ti kdo ho provozují, širé moře nezbytně potřebují. Je to zvláštní, neboť nepiráti se často plaví také po řekách případně i na rybnících nebo jezerech. A lodi najdete i v přístavním doku. Ostatně i přístavy a lodní dílny patří k moři. Nebo ne?

Když se ale na ty historické proklatce podíváme z trochu jiného úhlu, budeme možná překvapeni, jak to s nimi bylo ve skutečnosti. Začneme právě u žánrových obrázků. Z jakéhosi nám neznámého, avšak pro autory naprosto zřejmého důvodu, jsou piráti obvykle líčeni v nejkřiklavějších barvách. Na hlavách nosí barevné šátky, opasek či šle drží pestře kárované kalhoty a v zubech se jim blyští ocelové dýky. Není divu. Tvůrci dobrodružných románů a amerických filmů udělali z nejsurovějších vrahů a žhářů malebné svobodomyšlné reky, kteří musí potápět cizí lodě a vraždit nevinné lidi jenom proto, že jim zlovolně se chechtající a čtenáři odporný guvernér nechce dovolit, aby se volně plavili po širých dálavách oceánů. Z tohoto hlediska jde vlastně o barevně oblečené chudáky a ať to bereme z jakékoli strany, pravdy o pirátském řemesle víme velice málo.

Každý líc má rub a piráti měli i pro ty nejzvířečtější zločiny docela dobrou omluvu. Dobře totiž věděli, že mnozí jejich soupeři nevyznávali šlechtnost a dobro. Mnohý guvernér byl vážně padouch a mnohá posádka obchodní lodi nebyla o nic slušnější než ti, kdož pluli pod vlajkou s lebkou a zkříženými hnáty. Obě strany si tedy neměly co vyčítat...

Pirát však musel být víc než obyčejný byt' statečný námořník. Byl samostatnější, musel být! Bez umění postavit

lod', určovat světové strany a srovnat se s bouřemi by brzy pohořel. Musel zvládat plavbu i na rozstřílené kocábce. Už po rodičích musel mít v krvi odvahu k dobrodružství a posedlost dálkami. Mezi piráty chyběli peciválové a lenoši. Nejvyšším velitelem byl tehdy vítr a proto obvykle pluli tam, kam je zavál. Nedá se popřít, že současné námořní řemeslo má v mnoha směrech své kořeny právě na starých pirátských korábech.

Dodnes se historici přou, proč se tolik mužů dalo svést na tak děsivé řemeslo, jakým pirátství bezesporu bylo. Proč se vrhli na krádeže a vraždění? I pro to by se nejspíš našla celá řada důvodů. Prvním a patrně nejdůležitějším byli samotní majitelé lodí. Velice často nabádali své posádky, aby při první příležitosti poslali ke dnu každou loď majitelova konkurenta. Čím méně plavidel dorazilo k zemi zaslíbené, neboli plné zlata či koření, tím bohatší kořist zbyla pro ty, kteří dopluli. Námořní války zuřily dál, přestože se králové navzájem pevně ujišťovali o přátelství a míru trvajícím až za hrob. Někteří kapitáni dokonce dostávali královské pověření, že rabují ve jménu koruny. Pomazané hlavy tím vlastně dávaly zkušeným kapitánům a lodníkům pověření, které je opravňovalo k činnosti, za níž je o pár let později, dali oběsit. Není podobný postup větším zločinem než útok na loď? Není prachspoustou zradou?

Když uzavřela Anglie ze Španělskem příměří, pirátské glejty byly okamžitě zrušeny. Co to však přineslo prostým mužům na palubách? Najednou byli úplně bez práce. V přístavech nebylo k hnutí, krčmy praskaly ve švech. Ale jen do chvíle, než námořníci utratili zbylé peníze, což ovšem netrvalo dlouho. Potom se v přístavech toulaly hordy hladových a otrhaných chlapů, kteří museli nějak žít. Může se pak někdo divit, že se vrátili k řemeslu, které dobře znali?

Když se na druhé straně některý z nich dostal do posádky řádné obchodní lodi, mohl počítat s tím, že jeho kapitán bude lotras a podvodník, který okrádá o příděly jídla dokonce i

členy vlastní posádky, nevyplácí jim žold a dokonce jim odpírá rum! Proč potom obviňovat ze vzpoury ubožáky, kteří vzali pomyslnou spravedlnost do svých zkrvavených pazourů?

Nesmíme také zapomínat, že muži do posádek se tehdy nenajímali za nějaký plat. První muži na palubách byli otroky. Na tehdejší válečné lodi byli zase násilně verbováni prostí rolníci, kteří o mořeplavbě nevěděli pranic. Když odmítali, končili na šibenicích. Často docházelo k tomu, že na palubě sloužili chlapi, kteří viděli mořské vlny prvně v životě, když je násilím dovlekli do přístavu a dostrkali na palubu. Také někteří zločinci dostávali na vybranou: „Zvolíš si oprátku či službu na moři? Nemáš moc možností, he?“

I z těchhle důvodů se to v posádkách korábů hemžilo prapodivnou čeládkou od skutečných hrdlořezů, kterým bylo jedno, koho zabijí, až po nevinné rolníky, kteří by s nadšením vyměnili moře za pole, slepici nebo ještě raději za krávu. Našli byste mezi nimi i mnoho zoufalců, kteří uprchli z rodné vsi, aby se vyhnuli náboženskému pronásledování.

K záměrnému pirátství však vedly i mnohem lepší důvody. Peníze tehdy neležely v bankách nebo na poštách, ale v trezorech bohatých guvernérů osad. Obchod byl založen na přímém prodeji, takže každá větší loď vezla na palubě truhlu se zlatáky. Protože běžný zisk z obchodu nebyl tak velký, aby bylo možné chránit koráb ozbrojeným doprovodem, obchodní lodi, vezoucí plný trezor, se stávaly snadnou kořistí lupičů.

Ať už to tedy vezmeme z jakéhokoli konce, vyplývá z toho stručný závěr. Mnozí piráti byli chudáci, ale pirátství jako zaměstnání na plný úvazek bylo skvělým zdrojem obživy!

Dříve však než vám budu vyprávět pirátské příběhy, je třeba se zamyslet ještě nad jednou okolností. Naše dnešní společnost už po celé desítky roků nesouhlasí s trestem smrti a jeho výkonem před veřejností. Před dvěma sty lety a celá staletí před tím (pirátské řemeslo je staré okolo dvou tisíc let) však veřejné popravy bývaly na denním pořádku. Když dítě

ukradlo na tržišti kus chleba, usekli mu ruku. Na každé větší křižovatce stály když už ne šibenice, tak alespoň pranýře a nedá se říct, že by zrovna zahálely. Říká se, že čumilové na ulicích se docela dobře bavili při pohledu, jak uniká život z oběšencova těla.

Smrt byla na denním pořádku, takže pro měšťana i pro vesničana neznamenal nic mimořádného. Život sám probíhal v ovzduší strachu a neštěstí. Lidský život ani v „civilizované“ Anglii nestál ani za hrst měďáků. Potom se nemůžeme divit, že utrpení lidí bylo jejich mučiteli pro smích. Navzdory křesťanství bylo mučení ve středověku oblíbenou zábavou.

Vraťme se však o dva tisíce let zpět do historie a představme si římskou obchodní galéru plovoucí k ostrovu Rhodos v Egejském moři. V malebné oblasti, plné malých ostrůvků s rozeklaným pobřežím vane nad modrým mořem svěží vítr. Napíná nevelkou čtvercovou plachtu a pomáhá veslařům pohánět galéru k cíli. Všichni muži na palubě mají co na práci.

Najednou se ze zákrytu skalisek vynoří mnoho štíhlých dlouhých člunů s napnutými plachtami. Posádka galéry nemá čas je počítat, neboť jejich úmysly jsou zcela zřejmé. Jsme právě svědky přepadení pokojné obchodní lodi. Na klidné hladině moře se schyluje ke kruté řeži, ze které vítězně vyjdou útočníci. Piráti!

Přes boky galéry se vrhají na palubu muži ze zarostlými tvářemi, a vraždí vše živé, co se na obchodní lodi pohybuje. Netrvá dlouho a třesk mečů i ryk boje utichají a zaznívají steny umírajících, divoký smích a posměšné chechtání zlosynů.

Mezi těmi, kteří přežili útok, sedí i mladík, který se na první pohled liší od ostatních. Podle šatu patří k vyšším vrstvám římské společnosti. Po celou dobu si něco čte z pergamenu, který svírá v ruce. Na útočníky ani nepohlédne...

Brzy se na něj upřou oči všech. Ani krutí piráti náhle neví, jak se zachovat. Rozpačitě kloní čepele dolů a obracejí se k veliteli, který stojí opodál. Kapitán je příliš zkušený muž, aby dal srazit hlavu i tomuto muži. Už několikrát získal skvělé výkupné. Na úder mečem je vždycky dost času.

„Kolik za něj dostaneme?“ ptají se kapitána.

„Aspoň dvanáct talentů,“ ušklíbá se kapitán. Udělá několik kroků k sedícímu mladíkovi a tvrdým kopancem ho donutí vstát.

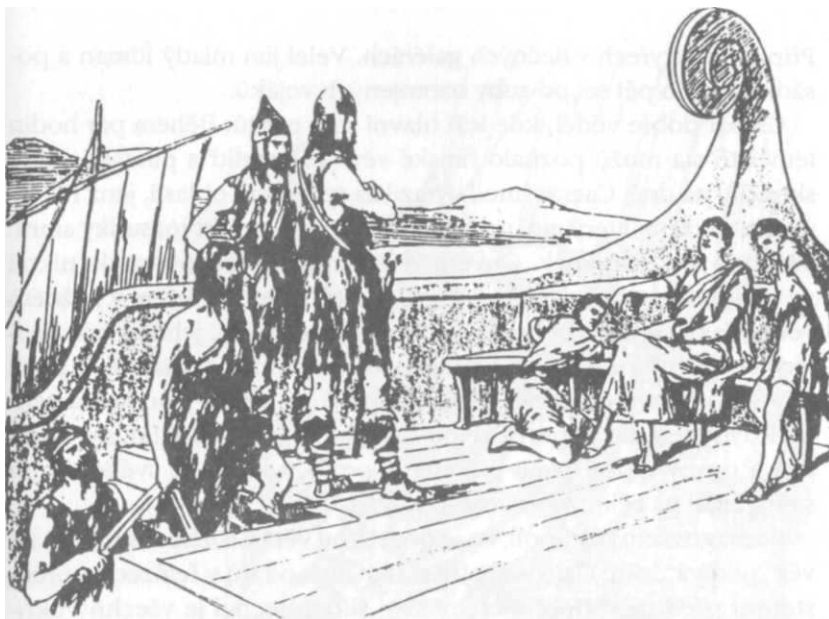
„K čertu!“ zálibně mlaskne, když si ho prohlédne zblízka. „Za toho dostaneme nejmní dvacet!“

Mladíka jeho slova nijak nezaskočí. „Pane, váš odhad nestojí za nic,“ říká a klidně se dívá do krutých očí kapitána. „Můj život má cenu nejméně padesáti talentů!“

Paluba oněmí. Je to poprvé, kdy si někdo z lodi dovolil protivit se kapitánovi. A ještě nikdy neslyšeli, že by lidský život mohl mít tak vysokou cenu. „Kdo to je?“ nese se galérou tichý šepot.

Kapitán dokonce chápe, že tady nepřichází v úvahu ani klasický způsob, jak podat zprávu příbuzným, že je rukojmí v jejich rukou. Za tak velké peníze se nesluší někomu řezat uši. Nejvyšší z pirátů po krátké odmlce moudře pokývne hlavou. „Dobrá, padesát! Pošleme si pro ně do Říma.“

A právě tahle poměrně bezvýznamná příhoda na palubě zapomenuté lodi dost ovlivnila dějiny. Rukojmím byl totiž jistý Gaius Julius Caesar, jeden z budoucích největších vládců na Zemi. Piráti, aniž by ztráceli čas, odvezli svého zajatce na jeden ze středomořských ostrovů, kde čekali na slíbené výkupné. Navzdory svému postavení a šlechtickému původu se Caesar dokázal velmi rychle podívat pravdě do očí a zaujmout postoj, který mu zachránil život. Duše vzdělance okamžitě našla způsob, jak alespoň dočasně získat určitou převahu nad odpornými hrdlořezy. Nebál se soupeřit s nimi ve fyzické síle a porážet je. Prošel celou řadou soubojů, závodil s nimi po pláži, metal kozelce i zápasil v ringu. Piráti se ještě

nikdy nesetkali s člověkem, který by se jim dokonce dovolil posmívat, když s ním prohráli.

Po večerech s nimi posedával u táborového ohně a naslouchal jak si vypráví. Občas i sám přispěl k zábavě. Netrvalo potom dlouho a dostal vlastní stan, aby mohl trávil noci sám. Byl sice i nadále zajatcem, ale měl zcela výsadní postavení.

Celý měsíc trvalo, než bylo doručeno výkupné. Caesar by spasil svůj život, i kdyby pirátům nabídl pouze dvacet talentů, avšak on o penězích nikdy nevyjednával. Když bylo výkupné předáno, piráti vysadili Caesara na Milétu a jejich čluny zmizely na otevřeném moři. Ještě než se rozloučili, Caesar se podíval veliteli pirátů do očí a nahlas se zapřísáhl, že nastane den, kdy dá všechny jeho muže pochytat a ukřižovat. Piráti se rozesmáli, neboť považovali jeho slova za dobrý žert. Nevzali ho vážně. Měli své peníze, mohli si koupit spoustu jídla, sudy

vína, ženy a vše, co chtěli. Měli před sebou rajský život a pár slov nějakého zpychlého dvořana je nemohlo rozházet.

Neuběhl ale ani týden a jejich hodokvas přerušili nezvaní hosté.

Připluli na čtyřech válečných galérách. Velel jim mladý Říman a posádku tvořilo pět set po zuby ozbrojených vojáků.

Caesar dobře věděl, kde leží hlavní stan pirátů. Během pár hodin téměř tři sta mužů poznalo římské věznice zevnitř a pirátské čluny skončily na dně. Caesar hned vyrazil za správcem oblasti, jenž byl jediným mužem, který měl podle zákona právo vynést rozsudky smrti. Všechno ale bylo jinak. Guvernéra se zmocnil hrozný vztek, nikoli na piráty, ale na toho drzého Římana. Korupce totiž kvete v každém věku. Také správce byl prohnáným obchodníkem, jehož vlastní galéry bezpečně proplouly nebezpečnými vodami. Však také platil pirátům předem desátky a piráti potápěli jen lodice jeho konkurentů. Kdyby teď dal popravít celou bandu, hned by na její místo přišla jiná a on by musel platit jí. Římana proto vykázal ze svého domu s tím, že se na celou záležitost „podívá.“

Caesar ovšem pochopil, co je podstatou věci a rozhodl se, že se na věc „podívá“ sám. Dal vyvést třicet hlavních pirátů v řetězech a předstoupil před ně. Připomněl jim svůj slib a nechal je všechny ukřižovat. Umíte si zcela jistě představit, jaký úšklebek mu hrál ve tváři, když jim nabídl osvobození od pomalé smrti. Souhlasili a on pak dal všem pirátům před ukřižováním proříznout hrdlo. Dalo by se tedy tvrdit, že Caesar patřil k prvním bojovníkům proti korupci a proti pirátství...

Nejspíš víte, že k nejlepším mořeplavcům historie, kdysi patřili Vikingové. Ostrované z britských ostrovů po nich ledacos zdědili. Navzdory tomu, že Vikingové se při svých nájezdech vyznačovali opravdovou krutostí, uvnitř jednotlivých oddílů panovala tvrdá a přísná disciplína.

Jejich řády zahrnovaly celou řadu tvrdých trestů za nešlechetné chování a zločiny. Zrada se odměňovala trestem největším. Smrt proradného Vikinga kdesi v neznámém koutě některého ze sedmi moří zůstávala pak dlouho v paměti ostatních členů posádky.

Vikingové byli odvážnými plavci, ale i skvělými navigátory, a tak se dnes nikdo nediví důkazům, že slavný

Kolumbus se dostal do Ameriky až pět set let po nich.

Jejich dovednosti byly tím, co je v severských mořích udržovalo při životě. Vikingské mýty vždy obsahovaly nezměrnou smělost a schopnosti navigace. Po svých božských předcích Vikingové museli převzít nejednu vlastnost. Za zmínku zcela jistě stojí, že jejich veslaři nebyli nikdy otroky. Sami bojovníci zasedali k veslům. Se štíty, meči a oštěpy!

Musel to ale být úchvatný pohled, když se flotila vikingských lodí s těmito dobyvateli plavila po Severním moři. Muži seděli u vesel a s veškerou silou se do nich opírali navzdory vlnám, větru a silám přírody. Severské mýty také připomínají jejich výboje. A nesmíme ani zapomínat na dvouruční meče nebo sekery, které jedním úderem rozpoltily protivníkovu hlavu ve dvě. Ano, přesně tak se v těchto barbarských dobách válčilo.

Na konci osmého století se Vikingové stali nejen postrachem severských ostrovů, ale i anglického pobřeží. Jejich vylodění mělo vždy přesně stejné následky. Vraždy, plnění, vypálení osad a poté založení nových, vikingských.

V tehdejších dobách často přežíval jenom ten, kdo zabil druhého. Proto nebylo divu, že také původní obyvatelstvo, které se stačilo vyhnout smrti, bralo zbraně do svých rukou a loupilo někde jinde. Koho by tedy překvapilo, že se to u britského pobřeží piráty jenom hemžilo. Jedna pirátská rodina žila vedle druhé, a ani v Irsku či Skotsku tomu nebylo jinak.

Vikingové se ale odvážili mnohem dál. Ani Španělsko, Itálie nebo africké pobřeží jim nebylo nedostupné. Jméno Viking se vyslovovalo po celém světě s pověrečnou hrůzou.

Účinně se jim dokázala postavit pouze německá města na pobřeží. Lübeck, Hamburk a další přístavy vytvořily jakési spojení, které nazývali Hanza. Tahle hanzovní města potom společně čelila krutým a vražedným útokům z moře. Vida, i k prvnímu mezinárodnímu paktu přispěli piráti!

Po nějaký čas se tento systém osvědčoval velice dobře. Obchodní lodě dokázaly proplout a piráti se neodvažovali zaútočit. Jenomže nic netrvá věčně. Kapitáni mírumilovných lodí záhy zjistili, jak hluboko mají sami do kapsy a jak výnosné může být řemeslo piráta. Kořist z palub zničených a vyplněných pirátských korábů budila lupičské vášně i u těch, kdo dosud stáli na straně zákona. Lodníci se svým ubohým žoldem, chápali rychle. Velká část hanzovních lodí se brzy

kdesi ztratila, aby se vynořila všude tam, kde proplouvaly bohaté obchodní koráby. Z hanzovních „strážních“ sil se mávnutím zlatého proutku stali nejhorší loupežníci, jejichž nájezdy dokonce předčily zběsilost mužů, které měli vyhladit.

Nezapomínejte, prosím, že v tehdejších dobách, každý válčil s každým, všude hořely válečné ohně, hynuli lidé a získaná kořist se stávala majetkem silnějšího. Vyměnit zástavu svého pána za vlajku s lebkou byla zcela nepodstatná drobnost.

Aby se celá záležitost ještě více zkomplikovala, přišly na řadu úplatky. Hamburk si dokonce některé pirátské lodi najímal, aby mu pomáhaly v boji s Dánskem. Nikdo už pořádně nevěděl, kdo je na čí straně. Mořská hladina se proměnila v peklo, ze kterého dokázala uniknout jen nejsilnější a nejlépe vyzbrojená plavidla.

Hrůzná léta vyvrcholila, když se do „ochrany“ hanzovních měst pustili dva chlapíci, kteří věděli co chtějí. Jmenovali se Godekin a Stertebeker. Nepatřili mezi mírné beránky, soupis jejich zločinů by naplnil velikánskou knihovnu. Stertebeker se mimo to proslavil jako notorický opilec, však mu říkali „Jednohlt“. Tito dva pánové, které těžko řadit mezi ctnostné občany, se brzy spojili s dalšími dvěma vyvrheli Moltkem a Mantetulem. Spojenectví téhle čtveřice se stalo hrůzným příkladem nelidské krutosti a odporné chamtivosti. Říkali si „Vyvolenci boží“ nebo „Nepřátelé světa“ a obklopili se tou nejhorší sebrankou, která kdy žila v přístavních brlozích měst severní Evropy. Vraždy, loupeže a požáry. Obyčejní lupiči a vrazi tehdy utíkali z přístavů, nejraději do hor.

Právě proto asi pohár přetekl. Simon Utrechtský z Hamburku jako kapitán vlajkové lodi Strakatá kráva a jemu přidělené flotily připravil na tyto ničemy zdrcující úder a spláchl je do mořských hlubin.

Většinu pirátů pobili a jejich velitele „Jednohlta“ zajali. Celý příběh ale neskončil na popravčí stoličce v Hamburku, ale až o něco později. Dodnes je legendou. U jeho lodi totiž odhalili ohromující tajemství. Hlavní stěžeň, který z dálky připomínal mohutný kmen z tvrdého dřeva, byl ve skutečnosti odlit z ryzího zlata. Když pirát rozvinul před útokem plachty, vždycky tak své posádce připomínal, jaká kořist je čeká.

Nyní si snadno domyslíte, z jakých zdrojů byla vyrobena zlatá koruna vztyčená na špičce jedné z věží vysvěceného kostela všech hamburských námořníků. A dostalo se také na náhradu majetkových škod.

Povídáme si tady o severských hrdlořezech na palubách plavidel, a málem bychom zapomněli, že také na britských ostrovech se rodila pěkná čeládka.

Také u nás tekla krev proudem a nebylo to pro nic za nic. Voda v potocích byla rudá a příčinou bylo zlato. Proto umírali Norové, Keltové, Dánové i Normani. Přežil jen silný, kdo byl slaboch nebo nemocný, byl odsouzen. Nejvíce se cenila síla. Když někdo mohl svému sousedu dokázat, jak hravě ho přemůže, nikdy si to neodepřel!

A proto také z britských přístavů vyplouvaly koráby s posádkou odhodlanou ke všemu. K vraždění, plenění a znásilňování. Byla to jakási obdoba křižáckých tažení za vidinou zlata, rozkoše a slávy. A přesně na těchto výpravách se rodila pověst skvělých mořeplavců Albionu.

Plavby dosáhly prvního rozkvětu již v dobách římských výbojů v Británii. Vláda na ostrovech byla tehdy příliš slabá k udržení pořádku. To ale netrvalo příliš dlouho.

V roce 286 císař Maxmilián rozhodl, že rozdrtí všechny námořní piráty v severských úžinách. Měl už dost neúspěšných výprav, které přinášely výlučně ztráty. Pověřil velením Marca Aurelia Carausia, který se narodil právě v severských provinciích a nyní je měl chránit. A přestože byl Římanem, lze o něm tvrdit, že šlo každým coulem o Skota.

Marcus Aurelius si velmi záhy vydobyl pověst „Ochránce úžin“. Pirátům začalo přituhovat. Znovu a znovu se však musíme podívat pravdě do očí. Vůbec nešlo o slávu, ale opět o zlaté tele. Peníze, moc a majetek znovu sehrály svou úlohu. Marca Aurelia zmámily malé pozornosti, které mu štědře dávali právě ti, od kterých hodlal osvobodit moře i svět.

Řím sice neměl příliš dokonalý kontrolní systém, ale na každého jednou dojde. Byl vydán rozkaz, aby proramný správce provincie byl popraven. Peníze však jsou peníze, a díky jim se Marcu Aureliovi zdařilo uprchnout. V době, kdy se dostal do nepřízně velkého Říma, žil právě ve Francii. Kam by odsud utekl jinam než do Británie? Jeho drzost neznala mezí. Prohlásil se dokonce za svrchovaného vládce ostrovů. O jeho vojenských schopnostech nikdo nepochyboval, protože se tam vylodil s hordou skutečně nejhorších zabijáků. Leč všechna sláva, polní tráva. Po sedmi letech Marca zavraždil jeho vlastní osobní strážce. Kdo uplatil jeho? Nejspíš sám císař!

Na britských ostrovech také neutichaly třenice a spory. Každé jen trochu větší město mělo své vlastní zabijácké tradice, vojsko i chuť získat majetek a ženu toho druhého. Vražda stíhala vraždu, krádež se střídala s loupeží a tak to šlo pořád dokola. Jediným způsobem, jak se z vraha změnit ve šlechtěného muže, bylo, nakrást si dost, aby si mohl svou počestnost zakoupit. Kdo to nedokázal, platil po celý život desátky tomu, nad jehož hlavou se třepetala vlajka s lebkou a zkříženými hnáty.

Potom se obchod úplně zastavil. Neozbrojené bárky chudých rybářů se ani neodvažovaly vyplout. Přístavy na pobřeží Anglie, Skotska, Irska a Francie zely prázdnotou. Postihlo to i piráty, kteří náhle neměli do čeho píchnout. Doslova! Nebylo koho přepadat.

Stejně tak jako vznikla hanza proti Vikingům, britská pobřežní města Hastings, Romney, Hythe, Dover a Sandwich založila k ochraně svých zájmů spojenectví „Pět přístavů“.

Později se k nim přidala městečka Rye a Winchelsea. Královský dvůr se záhy přesvědčil, jak výrazně stoupl obchod a přidělil tomuto seskupení celou řadu výsadních práv. Hádejte, které patřilo k prvním? Vyloupit každou cizí loď, která by vplula do přístavu!

Nezapomněli jste, proč se rozpadla Hanza? Přesně stejně skončil i tento anglický bohabojný spolek. Ze šlechtitných ochránců se stali chamtivci a lupiči. Žádný obchodník, nejenom cizinec, si nebyl před nimi jistý. Jejich pirátství mělo jen jiný rámec. Dělo se v zájmu zákona a pořádku! Pořád ta samá obehnaná písnička.

V Devonu a Cornwallu už toho měli dost a postavili se Pěti (zlodějským) přístavům na odpor. Přidali se k nim i námořníci z Yarmouthu. I na moři se odehrávaly věci. Při námořní bitvě proti společnému bretaňskému nepříteli se rozpoutaly staré vášně a ostrované změřili síly mezi sebou. V letopisech najdete zmínky, že pětadvacet britských lodí lehlo popelem, když požáry založili jejich soukmenovci.

Plavidla Pěti přístavů pěstovala i jiné kratochvíle. Přepřela třeba kanál a plenila bretaňské vesnice. Občas se však zakousli do příliš velkého sousta. Místní francouzští obyvatelé se rozběsnili, vrhli se na hodně návštěvníky z ostrovů jako sršni a ti zjistili, že i suchozemci mohou mít ostrá žihadla.

Podobná historická období také vytváří celou řadu romantických hrdinů. Mezi ně patří i manželka francouzského šlechtice Olivera de Clisson z Nantes. Onoho mladíka obvinili, že pomáhal normanským pirátům. Nejspíše toho na svou obranu nemohl mnoho říct, protože Oliverova žena dostala z Paříže divný dárek. Byla to jeho useknutá hlava. Žádná milující osoba by si přece něco podobného nenechala líbit ani dnes. Žena, jejíž krása byla pověstná po celé Francii, se zhluboka nadechla a zvedla pěst.

Prodala veškerý majetek, najala si tři mohutné lodi a vyzbrojila je vším, o čem srdce piráta může jen snít. Na stožáru zavlála rudá vlajka a po celém pobřeží záhy tekla krev.

Naše nemilosrdná kráska zajímala plavidla, upalovala zajatce a plenila vesnice. V podobě bohyně pomsty vstupovala na palubu dobité lodi vždy jako první. Po jejím boku stáli její dva synové, tehdy ještě děti.

Žádný Francouz, který jí padl do rukou, nepřežil. Ta milá žínka podepisovala své rozsudky krví jako „La Dame de Clisson“. Vzpoura tohoto druhu nemá obdobu v dějinách pirátského řemesla. Těšíte se na romantický konec příběhu? Ne, neposloužím vám. Tak jako řada záhadných postav v lidských dějinách se i tato hezká hrdinka kamsi propadla. Ale nebojte se. Určitě si našla novou lásku a potom po dlouhý čas vychovávala děti jako milá a něžná manželka.

Francouzské útoky na Anglii na sebe také nenechaly dlouho čekat. Bylo to jen dobře. Ostrované aspoň dostali dobrý důvod, proč jim to oplácet. Do čela mstivých útoků se postavil jistý John Harley, muž, jenž se stal národním hrdinou. Byl vzorem chrabrého rytíře, který bez slitování plenil Francii. Jednou se mu dokonce povedlo zajmout čtyřiatřicet francouzských lodí vezoucích soudky s vínem! Ihned je poslal za hradby Dartmouthu, kde žil a miloval. Jistě pak pochopíte, proč jej město oslavovalo jako reka všech reků. Legendy praví, že se lidé ze starého městečka koupali v červeni. Tentokrát však nešlo o krev, pochopitelně to bylo víno. Když někdo spatřil Harleyovy lodi, ihned mu provolával slávu. Byl přece další důvod oslavovat. Celý tento příběh je docela zábavný, když si uvědomíme, že pan Harley vlastně sloužil své vlasti jako zastupující admirál.

Ano, lidé jakým byl Harley, otevřeli cestu Drakeům, Raleighům a řadě dalších mořeplavců, kteří se vydali do mnohem větších dálek. Avšak také jejich úspěch vycházel z nejlepších vztahů s piráty a samozřejmě také na tom, jak se uměli poklonit před královským trůnem. Byla to hra na ostří meče.

Harleyův současník William Pay byl jedním z těch, kterým se to povedlo. Mořský vlk tak proslavil i své rodiště,

malou dorsetskou vísku Poole. Stál v čele dlouhé řady výprav proti Španělům. Nejvíce je asi ten filuta rozčílil, když jim ukradl posvátný kříž přímo z chrámu na jejich území.

V roce 1406 byl Pay vyslán na další výpravu a vrátil se z ní s kořistí z více než sta nepřátelských lodí. Pomsta na sebe nedala dlouho čekat. Zatímco kocour nebyl doma, Španělé podnikli drtivý útok na jeho domovský přístav, z čehož plyne jen jediné. Někdo ho musel zradit. Záznamy z těch časů jsou poměrně kusé. Dnes víme jen to, že Španělé pod vedením obávaného válečníka Pero Niny vesnici spálili na popel, což ale ve svém důsledku později vedlo k Payově ještě větší slávě.

Po tom zákeřném útoku si jiný významný muž najal tisíc žoldáků, naložil je do všeho, co se udrželo na hladině a vydal se útočníky pronásledovat. Odneslo to patnáct obchodních lodí, což ve srovnání s městskými ztrátami byla jen kapka v moři.

Hněv a touha po odvetě tehdy zachvátila jižní pobřeží. Britové si nenechali ujít příležitost a po celé roky důsledně a vytrvale potápěli španělské koráby kdekoli je našli. Španělsko se stalo nepřítelem britské flotily číslo jedna, ať už šlo o věc vojenskou nebo obchodní. Tahleto zápletko se docela dobře hodilo i koruně. Španělům totiž nikdo nemohl upřít, že po celá desetiletí patřili k nekorunovaným vládcům moře. Donové z Madridu však velice záhy o své pravomoci a výsady přišli.

No, tak rychlé to zase nebylo...

Rozdrcení španělské flotily, které se říkalo Armada, neznamenal jen ztrátu moci, ale hlavně potupenou pýchu. Španělské koráby pak brázdily moře ještě dobrých sto let, avšak byli to právě bukanýři, piráti či flibustýři, kteří se postarali o to, že většina z nich skončila kdesi v hlubinách moře. Dnes nám může připadat směšné, že o osudu námořních operací kdysi rozhodovaly vesničky, kde lišky dávají dobrou noc. Kdo dnes zná Poole, Fowey či Yarmouth?

Člověk se však má z historie vždy poučit. I dnes může výrazná osobnost změnit svět kolem nás. K dobrému i zlému. Nejde to sice již jen tím, že zvedne ruku s mečem a někomu zahrozí, ale přece jen...

Prostě a jednoduše, s piráty nebyly v minulosti žerty a s jejich současnými následovníky nejsou ani dnes.

ZÁVĚREM

Netřeba zdůrazňovat, že spisovatel W. E. Johns patří mezi první autory dobrodružství, které prožívali bojující letci. Obtížněji by se prokazovalo, že byl vůbec prvním autorem hrdinů vzdušných bojů, mezi první však patřil nesporně.

Dosud však prošlo bez povšimnutí Johnsovo jiné prvenství.

Jeho Biggles, stejně jako trosečník Robinson Crusoe, náčelník Apačů Vinnetou a jeho bílý bratr Old Shatterhand, král opů Tarzan, zbojník Robin Hood, kapitán Nemo, hrabě Monte Christo, všichni čtyři tři mušketýři, jednohý John Silver a řada dalších pirátů, celý houfec kovbojů, šerifu a pistolníků i další hrdinové jsou jen náhodným výběrem z postav oživujících dobrodružnou literaturu. Co však stojí za povšimnutí, je fakt, že pravidelně jde o muže, což platí téměř bez výjimek!

Logika uvedeného pravidla vyplývá z toho, že řemeslo námořnické vojenské i pirátské vykonávali muži, kteří měli zdrcující převahu i mezi zbojníky, zlatokopy, zálesáky, pistolníky a honáky krav. Přesto je pozoruhodné, že mezi dobrodruhy téměř nezavádíte o ženu. Jde o velkou diskriminaci, hřích o to větší, že někteří z tvůrců dobrodružných příběhů si vybrali za hrdinu i psa, koně či dokonce bílou velrybu! Pokud do příběhu vstoupila žena, stala se obvykle jen předmětem hrdinovy lásky, a mohla si

považovat za čest, když chlap dělal své krkolomné kousky právě kvůli ní.

Všimněme si, že v jinýchruzích beletrie to bývá zcela jinak.

V knížkách pro děti se to děvčaty často jen hemží, někdy je jich tam dokonce víc než chlapců. Detektivní romány se mohou pochlubit nejen slečnou Marplovou ale i řadou dalších důvtipných žen, takže Sherlock Holmes, Perry Mason i Hercule Poirot mají důstojné a naprosto rovnocenné dámské protihráčky. Se ženami se čtenář setká v příbězích science fiction a bylo by zde zbytečné psát o klasice historické nebo společenské, kde ženy mají rovnocenné místo s muži jak mezi povahami charakterními, tak zlotřilými.

Vraťme se však k dobrodružství.

U většiny z jeho tvůrců se zdá, že mají k ženskému prvku nechuť až chorobnou, ženskou hrdinku najdete pouze v hrstce příběhů Jacka Londona, Bret Harta a pár dalších autorů dobrodružství. Obecně tam ženy chybí, jako by spisovatelé nikdy neslyšeli o bohyni Dianě, o Amazonkách či kruté hinduistické Káli nebo o naší Vlastě a Šárce. Až současná doba objevila divoženku Xenu, jenomže ta se do našich knihoven dosud nedostala, neboť ji známe pouze z televizních obrazovek.

A konečně se dostáváme k prvenství W. E. Johnse, které by Xena stejně ohrozit nemohla, protože je příliš mladičká. Dostáváme se totiž k Johnsově pilotce Joan Worrals, které již bude dobrých sedmdesát!

Ano, Worrals byla první ženou, která se svou přítelkyní Frecks bohatýrsky poletovala nad světem, nosila za pasem pistoli a nikdy neuhnula před ramenatým esesákem, ba ani před rozzuřeným lvem. Byl to právě W. E. Johns, který ji přivedl na svět a napsal o ní hned jedenáct příběhů. Partner hrdinky se jmenuje Bill a občas sdílí smutný osud děvčat z westernů. Z počátku se totiž na hrdinství podílí, ale později ho Worrals musí zachraňovat a čtenář očekává, kdy už autor

nechá Billa teskně sedět v kuchyni nad usychající večeří, protože jeho dívku zdrželo něco nesmírně důležitého, třeba zrovna ten rozzuřený lev. První příběhy Worrals se odehrávají za druhé světové války, další v Africe i jinde. O humor se obvykle stará Worralsina pihovatá kolegyně Frecks...

Konečně tedy ženská hrdinka dobrodružných románů. Co na tom, že o ní autor začal psát až na výzvu britských vojenských úřadů, jež chtěly podpořit nábor děvčat do pomocných leteckých sborů WAAF? Bylo to přece v době, kdy vrcholily nálety německých bombardérů na Anglii a prvenství W. E. Johnse to nezkalí...

Je ovšem možné, že z hlediska ženské duše je celý Johnsův pokus s ženskou dobrodružkou velkým omylem. Je známo, že ženy čtou více než muži, avšak je známo i to, že si zatím obvykle vybírají prózu milostnou nebo klasickou. Často čtou o zdravotědě a kuchaření, zajímá je móda a osudy slavných, ale jen vzácně sáhnou po knize plné dobrodružství. Když už ji koupí, obvykle ji věnují manželovi, synu nebo vnukovi. Ženy jsou prostě praktičtější, zajímají se o to, jak zdravě jíst a žít, jak to zařídit, aby vyhlížely pěkně. Lov lvů nebo medvědů je neláká, nestojí ani o pouště, džungle či pusté ostrovy. Do lesa vyrazí nejčastěji tehdy, když rostou houby, borůvky nebo maliny. Jsou mnohem praktičtější i v citovém životě, což o nich věděl málokterý dobrodruh, ještě tak jeden z mušketýrů – Aramis. Hrdinství žen je totiž hrdinstvím běžného života, což i dnes znamená, že v něm nechybí sebeobětování, ale rozhodně v něm neběhají zuřiví lvi, neštěkají v něm kolty ani kulometry a už vůbec neřinčí čepele pirátských mečů...

Johnsův Biggles se ženám vyhýbal na dálku, prý proto, že z jeho první lásky se vyklubala německá špiónka. Aby však bylo jasno, v jednom z posledních příběhů (z roku 1965) se Biggles se zestárlou láskou setká a přiletí s ní do Anglie – shodou okolností právě z Čech (Biggles looks back – česky knihu vydal Riopress pod názvem Bigglesovo drama v Čechách).

Není pochyb o tom, že všechny ženy nejsou stejné, jsou mezi nimi i výjimky. Některé slézají velehory, jiné vstupují jako novinářky na válečnou frontu, závodí v rychlých autech, nebo se účastní vědeckých výprav, při kterých není nouze o nebezpečí. Větší část žen však dobrodružství neláká a nám nezbyvá než potvrdit, že pokus W. E. Johnse s dívkou Worrals zůstává osamocený.

Zatím.

A co dál?

Svět i lidská společnost se samozřejmě neustále vyvíjejí. Je tu již přece mladistvá Xena! Kdopak ví, kdy příběhy Xeny začnou plnit naše knihovny? Kdopak ví jaké zájmy budou mít ženy v roce 2053?

Mikuláš Moravec

OBSAH

Pár slov úvodem
Jak se narodil Biggles
Když má letec štěstí
Bigglesova filosofie létání
Falešný hrdina
Osudy za války
Jasnovidec
Odznak
Vynucené přistání
Nebezpečná zvířata
Koktejl velitele letky
Jak se staví letadla
Severský případ
Desátník du Fretay
Staré železo a nové hadry
První kombinované letadlo
Král leopard
Pod vlajkou se zkříženými hnáty
Závěrem

WILLIAM EARL JOHNS

BIGGLES – ZAPOMENUTÉ PŘÍBĚHY

Z anglických originálů časopisů
THE MODERN BOY a POPULAR FLYING
Edice Hrdinové vzdušných bitev 62
Obálka Petr Barč s použitím motivu Zdeňka Buriana
Ilustrace v textu původní
Překlad Oldřich Vidlák a Mikuláš Moravec
Jazyková úprava překladu Mikuláš Moravec

®

Toužimský & Moravec
Pod lázní 12, 140 00 Praha 4
V roce 2003 vyšlo jako
746. (176.) publikace nakladatelství

Vytiskly Těšínské papírny, spol. s r. o.,
Český Těšín, Bezručova 212/17, 737 01

ISBN 80-7264-051-8

BIGGLES A WORRALS NA INTERNETU

Informace o Bigglesovi i jeho ženskému protějšku – Worrals, o autorovi a českých vydavatelích najdete již na třech internetových stránkách, a to na adresách:

www.biggles.kgb.cz

www.biggles.unas.cz

[www.](http://www.biggles.w2.c2)

[biggles.w2.c2](http://www.biggles.w2.c2)

W. E. Johns

BIGGLES – ZAPOMENUTÉ PŘÍBĚHY

Povídky W. E. Johnse, napsané v různých obdobích spisovatelova tvůrčího období, publikované dosud pouze časopisecky, jsou převzaty z časopisů *The Modern Boy* z *Popular Flying*. Jedná se o příběhy nejen s Bigglesem, ale i dalšími postavami Johnsových knih.

Z povídek je patrná celá šíře autorových zájmů – první i druhá světová válka, Orient, ale i dravá zvěř či pirátské řemeslo...

